

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2012 m. spalio 4 d. (30.08)
(OR. en)**

14605/12

**PESC 1195
FIN 724**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos
data:	2012 m. spalio 4 d.
Dalykas:	Pagrindiniai BUSP aspektai ir esminiai pasirinkimai (2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo G punkto 43 dalis) – 2011 m. – Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai metinė ataskaita Europos Parlamentui

Delegacijoms pateikiamas dokumentas „Pagrindiniai BUSP aspektai ir esminiai pasirinkimai (2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo G punkto 43 dalis) – 2011 m. – Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai metinė ataskaita Europos Parlamentui“, kurį 2012 m. spalio 4 d. patvirtino Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų taryba.

PAGRINDINIAI BUSP ASPEKTAI IR ESMINIAI PASIRINKIMAI
(2006 M. GEGUŽĖS 17 D. TARPINSTITUCINIO SUSITARIMO 6 PUNKTO 43 DALIS) –
2011 M.

Įvadas	4
I DALIS. APŽVELGIANT 2011 M.....	7
A. Veiklos apžvalga pagal regionus	7
Artimieji Rytai ir pietinės kaimyninės šalys	7
Šiaurės Afrika.....	10
Artimieji Rytai.....	13
Arabijos pusiasalis, Iranas ir Irakas.....	18
Regioninis bendradarbiavimas	21
Rusija, rytų kaimynystė ir Vidurinė Azija	22
Rusijos Federacija	22
Rytų partnerystė – dvišaliai santykiai	24
Rytų partnerystė – daugiašaliai santykiai.....	28
Vidurinė Azija	29
Vakarų Balkanai	31
Turkija ir Vakarų Europos kaimyninės šalys	38
Turkija	38
Vakarų Europa.....	40
Azija	41
Pietų Azija	42
Pietryčių Azija	45
Rytų Azija	46
Ramiojo vandenyno regionas	50
Afrika	51
Vakarų Afrika.....	52
Rytų Afrika.....	54
Centrinė Afrika.....	58
Pietų Afrika	60
Amerikos žemynas	61
Šiaurės Amerika	61
Pietų Amerika.....	64

B.	Grėsmių ir pasaulinių uždavinių sprendimas.....	68
	Masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinių priemonių platinimas / įprastiniai ginklai	68
	Terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas	73
	Konfliktų prevencija ir tarpininkavimas	75
	Energetinis saugumas	76
	Klimato kaita ir saugumas	78
C.	Dalyvavimas kuriant veiksmingesnį daugiašališkumą	79
	Jungtinės Tautos	79
	ESBO	80
	Europos Taryba	81
D.	Žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės propagavimas	82
	Reagavimas į krizes	91
E.	Daugiau veiksmingumo, daugiau pajėgumų ir daugiau nuoseklumo BSGB	97
	Civiliniai ir kariniai pajėgumai	97
	Karinių pajėgumų telkimas ir dalijimasis jais	98
	Įgyta patirtis ir geriausia praktika BSGB civilinėje srityje	99
	Mokymas ir pratybos.....	100
	Daugiau veiksmingumo	100
	Bendradarbiavimas su partneriais krizių valdymo srityje	100
	ES ir JT bendradarbiavimas	101
	ES ir NATO.....	101
	ES ir AS.....	103
	Bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis	104
	ES palydovų centras (EUSC)	105
	Daugiau nuoseklumo	106
	II DALIS: PLANUOJANT 2012 M. VEIKLĄ	107
	I PRIEDAS: BUSP BIUDŽETAS. ĮSIPAREIGOJIMAI 2011 M.	115
	II PRIEDAS: 2011 M. PRIIMTŲ SPRENDIMŲ DĖL SANKCIJŲ APŽVALGA	117
	III PRIEDAS:DEKLARACIJOS IR PAREIŠKIMAI 2011 M.	123
	IV PRIEDAS: VYRIAUSIOSIOS ĮGALIOJINĖS / PIRMININKO PAVADUOTOJOS C. ASHTON DALYVAVIMAS EUROPOS PARLAMENTE – 2011 M.....	126
	V PRIEDAS: EIVT VALDYBOS NARIŲ, VYKDOMŲJŲ DIREKTORIŲ, PSK PIRMININKO IR ES SPECIALIŲJŲ ĮGALIOJINIŲ DALYVAVIMAS EUROPOS PARLAMENTE – 2011 M.....	130

VYRIAUSIOSIOS ĮGALIOJINĖS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI DĖL 2011 m. VEIKLOS BUSP SRITYJE

Įvadas

Šioje ataskaitoje apžvelgiama ES veikla BUSP srityje, kuri buvo vykdoma 2011 m. – šiais metais pradėjo veikti Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir šios tarnybos vyriausiosios įgaliotinės atstovai (kurie tuo metu buvo EIVT personalo nariais arba jais tapo) perėmė pirmininkavimo beveik visiems Tarybos BUSP parengiamiesiems organams pareigas iš rotacijos tvarka pirmininkaujančios valstybės narės.

Pagrindinė EIVT užduotis – padėti vyriausiajam įgaliotiniui vykdyti savo pareigas pasinaudojant visomis Lisabonos sutartyje numatytais galimybėmis didinti ES išorės veiksmų nuoseklumą. To siekdama tarnyba iškelia plataus spektro užsienio politikos klausimų svarbą ir didina jų matomumą naudodamasi įvairiausiomis politinėmis priemonėmis ir svertais. 140 ES delegacijų tinklas yra svarbi veikimo priemonė, o delegacijos vis dažniau atsiduria EIVT veiksmų smaigalyje – ne vien dėl to, kad jos vis aktyviau dalyvauja politiniame, diplomatiname ir politikos formavimo darbe, bet ir dėl jų paramos valstybėms narėms.

Reagavimo į krizes pajėgumai buvo smarkiai patobulinti, be kita ko, įsteigiant Krizių valdymo tarybą, skirtą koordinuoti su krizių prevencija susijusias priemones, taip pat pasirengimo ir reagavimo į visų tipų krizes pajėgumus.

Savo kadencijos pradžioje vyriausioji įgaliotinė nustatė 2011–2012 m. ES išorės veiksmų tris prioritetus: pirma, sukurti veikiančią EIVT; antra, puoselėti glaudesnius santykius su Europos kaimynais, kad būtų remiama demokratija, prisidedama prie stabilumo ir gerovės; ir trečia, kurti tvirtas strategines partnerystes su esamais ir kylančiais naujais pasaulinio masto veikėjais.

2011 m. įvykiai patvirtino, kad prioritetai buvo pasirinkti teisingai, nustatant ES kaip pasaulinio ir regioninio politinio veikėjo vaidmenį. Šių prioritetų įgyvendinimo pagrindas yra pagrindinės ES vertybės – demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir teisinės valstybės stiprinimas.

Arabų pavasaris radikaliai pakeitė ES pietinių kaimyninių šalių politinį klimatą, o ES ryžtingai rėmė pokyčius. 2011 m. kovo mėn. bendrame komunikate „ES ir pietinių Viduržemio jūros regiono šalių partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės“ ir 2011 m. gegužės mėn. bendrame komunikate „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“ (peržiūrėtoje Europos kaimynystės strategijoje) buvo nustatyti ES atsako strateginiai metmenys, daugiausia dėmesio skiriant „tvirtos demokratijos“ puoselėjimui ir turimų priemonių sutelkimui.

Vyriausioji įgaliotinė, padedama EIVT, ėmėsi vadovaujančio vaidmens koordinuojant tarptautines pastangas, siekdama suderinti tarptautinės bendruomenės nuomones net ir tais klausimais (pavyzdžiui, dėl Libijos krizės), dėl kurių nuomonės labiau skyrėsi.

Per 2011 m. ES atliko svarbų vaidmenį sprendžiant keletą pačių aktualiausių politinių klausimų: parėmusi aktyvesnį Ketverto vaidmenį ji paspartino pastangas skatinti Artimųjų Rytų taikos procesą. Taip pat Sąjunga vadovavo tarptautinėms pastangoms siekiant rasti ilgalaikį ir visapusišką Irano branduolinio klausimo sprendimą.

Siekiant, kad ES politika jos strateginių partnerių atžvilgiu būtų konkretesnė ir veiksmingesnė, labai išaugo glaudaus ES ir JAV bendradarbiavimo užsienio politikos srityje mastas; buvo išplėstas strateginis dialogas su Kinija ir politinis bei saugumo dialogas su Indija ir Brazilija, taip pat ES aktyviai dalyvavo palengvinant Rusijos stojimą į PPO.

Vakarų Balkanuose ES ėmėsi ryžtingo vaidmens sudarant palankesnes sąlygas Belgrado ir Prištinos dialogui ir padedant išeiti iš politinės aklavietės Bosnijoje ir Hercegovinoje. Į rytus nuo savo sienų esančiose šalyse ES toliau dėjo pastangas išspręsti ilgalaikius konfliktus, sėkmingai skatindama iš naujo pradėti oficialias „5+2“ derybas su Padniestre ir toliau stengdamasi rasti taiką krizės Gruzijoje sprendimą. 2011 m. rugsėjo mėn. Varšuvoje surengtame Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime buvo paruošta dirva tolesniam santykių stiprinimui, be kita ko, BSGP klausimais. Suintensyvėjo ir užsienio politikos dialogas su Turkija, visų pirma Sirijos klausimu.

Tolimesnėse šalyse ES laikėsi nuostatos stiprinti partnerystę su Afrika ir pradėjo keletą iniciatyvų siekdama stiprinti savo daugiaplanio dalyvavimo Sahelio regione, Sudane, Pietų Sudane ir ypač Somalio pusiasalyje nuoseklumą ir efektyvumą.

Afganistane ES atnaujino įsipareigojimą veikti kaip saugumo bei vystymosi partnerė ir pradėjo derybas dėl bendradarbiavimo susitarimo sudarymo. Sąjunga vedė derybas su Pakistanu ir susitarė dėl 5 metų bendradarbiavimo plano. ES bendradarbiavimas su Birma (Mianmaru) per šiuos metus taip pat gerokai suintensyvėjo; reaguojant į šioje šalyje pastebėtus poslinkius demokratijos link buvo pirmą kartą sušvelnintos ribojamosios priemonės, nors dar liko daug uždavinių.

Taip pat ES dar kartą patvirtino remianti veiksmingą daugiašalę sistemą, kurios centre yra Jungtinės Tautos; ji aktyviau dalyvavo JT veikloje; sustiprino pastangas ginklų neplatavimo politiką padaryti visuotiniu prioritetu; ir atnaujino įsipareigojimą remti žmogaus teises kaip visuotinę vertybę bei pateikė bendrą komunikatą („Žmogaus teisės ir demokratija – svarbiausias ES išorės veiksmų elementas. Veiksmingesnio požiūrio formavimas“), kuriame išdėstė naujas idėjas dėl tolesnės atitinkamos ES veiklos.

EIVT veikla daug platesnė nei apima tradicinė diplomatija, ji remiasi vis daugiau politikos sričių, kurios valdomos ES lygiu arba yra svarbios ES mastu. Šios sritys – kova su terorizmu, žmogaus teisių ir demokratijos propagavimas, ginklų neplatavimas ir nusiginklavimas, taip pat BSGP aspektai migracijos ir skurdo mažinimo srityse, klimato kaita ir energetinis saugumas, taip pat pasaulinis finansų reguliavimas.

Vienas pagrindinių ES prioritetų nesikeičia – visapusišką požiūrį (kuris vis dažniau sutelkia įvairias ES turimas priemones, jį įtraukiant į nuoseklią ir veiksmingą strategiją) paversti visapusiška veikla. BSGP priemonės yra ES priemonių rinkinio dalis siekiant bendrų ES politinių tikslų, įskaitant poreikį pašalinti konflikto priežastis.

Šią ataskaitą sudaro dvi dalys: 2011 m. įvykių apžvalga ir trumpa 2012 m. pagrindinių pokyčių ir iššūkių BSGP srityje apžvalga.

I DALIS. APŽVELGIANT 2011 M.

A. VEIKLOS APŽVALGA PAGAL REGIONUS

1. ARTIMIEJI RYTAI IR PIETINĖS KAIMYVINĖS ŠALYS

IVADAS

Arabų pavasaris radikaliai pakeitė ES pietinių kaimyninių šalių politinį klimatą¹, kai per regioną nusirito demonstracijos, kuriose buvo iškelti žmonių reikalavimai – orumo, demokratijos ir socialinio teisingumo. Šių ypatingai svarbių įvykių fone ES stiprino savo dvišalius santykius su regiono šalimis ir taikė aktyvesnės politikos metodus regiono šalių atžvilgiu. ES politiniu ir finansiniu lygiu užmezgė ryšius su įvairiais vyriausybėmis, opozicijos, parlamentiniais ir pilietinės visuomenės partneriais.

Vyriausioji įgaliotinė, padedama EIVT ir glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, parengė visapusišką ES strategiją dėl Arabų pavasario, kuri išdėstoma 2011 m. kovo mėn. bendrame komunikate „*ES ir pietinių Viduržemio jūros regiono šalių partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės*“. Šiame komunikate pabrėžiamas poreikis ES tvirtai remti reikalavimus dėl dalyvavimo politiniame gyvenime, orumo, laisvės ir užimtumo galimybių, ir nustatyti požiūrį, pagrįstą pagarba visuotinėms vertybėms ir bendriems interesams.

¹ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos kaimynystės politikos peržiūros pietų aspekto (P7_TA-PROV(2011)0154)

Arabų pavasaris buvo vienas didžiausių užsienio politikos iššūkių, su kuriuo susidūrė ES. ES institucijoms tai reiškė, kad reikia sutelkti įvairias turimas priemones – būtent tuo tikslu ir buvo sukurtas vyriausiojo įgaliotinio postas bei EIVT. Bendros krizių veiklos platformos sujungė EIVT ir Komisiją, kai buvo koordinuojamas skubus reagavimas į krizes Libijoje, Tunise ir Sirijoje. ES specialiojo įgaliotinio pietinėms Viduržemio jūros regiono šalims Bernardino Leon² paskyrimas buvo dar vienas veiksmas stiprinant ES koordinuotą reagavimą į Arabų pavasarį.

ES politika siekiama padėti partneriams pereigos procesuose spręsti pirmiausia šiuos du pagrindinius uždavinius:

- pirma, kurti „tvirtą demokratiją“, t. y. pagrįstą ne vien demokratiškų konstitucijų priėmimu ir laisvų bei sąžiningų rinkimų rengimu, bet sukurti ir išlaikyti nepriklausomą teismų sistemą, gyvybingą laisvą spaudą, dinamišką pilietinę visuomenę ir visas kitas brandžios, funkcionuojančios demokratinės šalies ypatybes. Tunise, Libijoje ir Egipte buvo padidinta parama pilietinei visuomenei³.

- Antra, užtikrinti įtraukų ir tvarų ekonomikos augimą ir vystymąsi, nes be to demokratija neišgalės. Svarbi užduotis – užtikrinti patikimą darbo vietų kūrimą. Šioje srityje Taryba palankiai vertino Komisijos pasiūlymus dėl derybinių nurodymų siekiant sudaryti susitarimus dėl Tvirtų ir visapusiškų laisvosios prekybos zonų su Egiptu, Jordanija, Maroku ir Tunisu, kurie sudarys geresnes galimybes pateikti į rinką, kai bus patenkintos reikiamos sąlygos. Be to, pradėjus su Tuniso ir Maroku dialogus dėl migracijos⁴, judumo ir saugumo, remiamas deramai valdomas žmonių judumas. Šių dialogų rezultatas turėtų būti judumo partnerysčių sudarymas.

² Po paskyrimo 2011 m. liepos mėn. ES specialusis įgaliotinis Bernardino Leon ėmėsi veiksmų, kad pasiektų šiuos tris politinius tikslus: sustiprinti Sąjungos politinį dialogą su pietų Viduržemio jūros regionu; prisidėti prie Sąjungos reagavimo į pokyčius regione; padidinti Europos Sąjungos veiksmingumą, dalyvavimą ir matomumą regione ir atitinkamuose tarptautiniuose forumuose.

³ Šią paramą dar labiau sustiprins Pilietinės visuomenės kaimynystės programa, kuri pradės veikti 2012 m.

⁴ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl migracijos srautų, kuriuos lemia nestabilumas: ES užsienio reikalų politikos aprėptis ir vaidmuo (P7_TA-PROV(2011)0121).

ES yra pasiryžusi paramą sieti su demokratinių reformų lygiu, siūlydama daugiau paramos tiems partneriams, kurie daro pažangą kurdami įtraukias demokratines sistemas.

Padedama EIVT vyriausioji įgaliotinė ėmėsi aktyvaus vaidmens tarptautinėse koordinavimo pastangose, bendradarbiaudama su JT, Arabų valstybių lyga (AVL) ir kitais tarptautiniais subjektais, pavyzdžiui, Turkija. Pažymėtina, kad vyriausioji įgaliotinė kartu su ES specialiuoju įgaliotiniu pietinėms Viduržemio jūros regiono šalims sukūrė unikalią priemonę – darbo grupes – kurias sudaro ES institucijų, valstybių narių, tarptautinių finansų įstaigų ir privačiojo sektoriaus atstovai ir kurios padeda šalyse partnerėse plėtoti reformų programas. Iki 2011 m. pabaigos darbo grupės pajėgė sutelkti apie 7 mlrd. EUR trims metams skirtos paramos Tunisui ir Jordanijai. Planuojama sukurti daugiau darbo grupių, *inter alia*, Egiptui.

Pereigos demokratijos link laikotarpis užtruks ir toliau kels didelių iššūkių. Todėl ES tebėra įsipareigojusi dirbti su regiono šalimis, tarptautinėmis finansų įstaigomis, privačiuoju sektoriumi ir pilietinės visuomenės organizacijomis, kad koordinuotas ir efektyvus reagavimas būtų spartus ir veiksmingas. Taip pat ES yra pasirengusi regiono šalyse remti saugumo sektoriaus reformas.

DVIŠALIAI SANTYKIAI

1.1. ŠIAURĖS AFRIKA

1.1.1. LIBIJA. Per Libijos krizę vyriausioji įgaliotinė dalyvavo *Kairo grupėje* prisidėdama prie JT ir regioninių organizacijų (ES, AVL, Afrikos Sąjungos ir Islamo bendradarbiavimo organizacijos) ir aktyviai dalyvavo *Libijos ryšių palaikymo grupėje*. Šios pastangos padėjo vienodinti tarptautinės bendruomenės požiūrį į tai, kaip spręsti Libijos krizę. Kovo 11 d. neeiliniame Europos Vadovų Tarybos susitikime ES paskelbė bendrą poziciją dėl Libijos⁵, kurioje ES reikalavo Kadačio pasitraukti. Konfliktui gilėjant ES nustatė įvairių savarankiškų papildomų ribojamųjų priemonių. Tarp šių priemonių buvo veiksmai, numatyti JT Saugumo Tarybos rezoliucijose 1970 ir 1973 (ginklų embargas, draudimas išduoti vizą, Kadačio ir jo artimųjų asmenų rato turto įšaldymas) bei savarankiškos papildomos ribojamosios priemonės, pavyzdžiui, įrangos, kuri gali būti panaudota vidaus represijoms, embargas ir savarankiškai nurodyti asmenys ir subjektai, kuriems taikoma keliavimo suvaržymai arba turto įšaldymas. Tuo metu ES skyrė didelę humanitarinę pagalbą (visa ES skyrė 155 mln. EUR).

ES taip pat baigė planuoti BSGP operaciją, kuria siekiama paremti humanitarinės pagalbos pastangas Libijoje (EUFOR Libya), be kita ko, Romoje buvo įsteigtas operacijos štabas. Negavus prašymo paremti tokias humanitarines pastangas, operacija nebuvo dislokuota.

⁵ 2011 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Libijoje (P7_TA(2011)0386). 2011 m. kovo 8 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl kaimyninių pietų šalių, ypač Libijos (P7_TA(2011)0095). 2011 m. sausio 20 d. Europos Parlamentas priėmė rekomendaciją Tarybai dėl derybų dėl ES ir Libijos pagrindų susitarimo (P7_TA(2011)0020).

Opozicijos pajėgoms palaipsniui perimant šalies kontroliavimą, ES atidarė biurus Bengazyje ir Tripolyje (pastarasis biuras lapkričio 12 d. tapo delegacija). Vyriausioji įgaliotinė į Libiją keliavo du kartus. ES toliau metų bėgyje rėmė pereinimo procesą Libijoje – visų pirma atsižvelgdama į pokyčius šalyje ji sparčiai panaikino ribojamąsias priemones, tačiau kartu ES pabrėžė susirūpinimą keliančius dalykus, susijusius su naujos valdžios patiriamomis problemomis, visų pirma žmogaus teisių apsaugos ir pagarbos žmogui srityje (tai pareikšta tiek Užsienio reikalų tarybos išvadose, tiek vyriausiosios įgaliotinės pareiškimuose).

1.1.2. ALŽYRAS. Įvykiai Libijoje daro didelį poveikį viso regiono saugumui. Alžyras ypač pažeidžiamas dėl ilgos sienos su Libija. Visus metus ES rėmė Alžyro veiksmus užtikrinant regiono saugumą, ypač ES strategijos Sahelio regione įgyvendinimo pagrindu. ES aktyviai dalyvavo Alžyro vykdomose diplomatinio koordinavimo iniciatyvose. Taip pat Alžyras nurodė, kad vėl domisi Europos kaimynystės politika.

1.1.3. TUNISAS. Tuniso ⁶ sukilimui greitai virtus revoliucija ES nustatė sankcijas 48 asmenims, artimai susijusiems su buvusio prezidento Ben Ali režimu. Laikotarpiu po Ben Ali nušalinimo ES ne kartą pareiškė remianti pereinimo prie demokratijos procesą ir suteikė plačią paramą, be kita ko, dislokuodama ES rinkimų stebėjimo misiją 2011 m. spalio mėn. rinkimams į Steigiamąją asamblėją stebėti.

⁶ 2011 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Zakarios Bouguiros atvejo (P7_TA(2011)0592) ir 2011 m. vasario 3 d. rezoliuciją dėl padėties Tunise (P7_TA(2011)0038).

Šie rinkimai yra posūkis tiek Tuniso, tiek viso regiono gyvenime. Teikdama tokią europinę paramą ES patvirtino savo įsipareigojimą bendradarbiauti su naująja Tuniso vyriausybe, suformuota po rinkimų, kuriuose *Ennadha* partija surinko daugiausia balsų. 2011 m. rugsėjo mėn. tarptautinės darbo grupės susitikime Tunise, kuriam bendrai pirmininkavo vyriausioji įgaliotinė ir Tuniso Ministras Pirmininkas B. C. Essebsi, buvo siekiama padidinti tarptautinės paramos suderinamumą. Susitikimo rezultatas – pažadas 2011–2013 m. laikotarpiu Tunisui skirti 4 mln. EUR bendros finansinės paramos. Vėliau vyriausioji įgaliotinė už šią iniciatyvą buvo apdovanota „EuroMed Business“ apdovanojimu.

1.1.4. MAROKAS. Marokui iš dalies pakeitus savo Konstituciją, 2011 m. lapkričio mėn. įvyko parlamento rinkimai – jie vyko ramiai, pagal patobulintą rinkimų sistemą. Vyravo bendras pasitenkinimas rinkimų eiga. Daugiausia vietų (27 %) laimėjo nuosaiki Islamiškoji teisingumo ir vystymo partija.

1.2. ARTIMIEJI RYTAI

1.2.1. EGIPTAS. Pereigos prie demokratijos⁷ procese Egiptas po Prezidento H. Mubarako nušalinimo susidūrė su daug iššūkių: protestus saugumo tarnybos malšino smurtinėmis represijomis, ir ypatingoji padėtis buvo išlaikyta iki gegužės 31 d., nors Vyriausioji karinė taryba ir žadėjo ją atšaukti dar iki parlamento rinkimų. Civiliai ir toliau buvo teisiami karo teismuose, o Egipto valdžios institucijos persekiojo pilietinės visuomenės organizacijas, kurios gaudavo užsienio finansavimą. Nors prasidėjus sukilimui Egiptas sustabdė visus oficialius dialogus su ES (tačiau neoficialus struktūrinis dialogas tęsėsi), 2011 m. vyriausioji įgaliotinė lankėsi Egipte aštuonis kartus, kad pareikštų ES paramą Egipto demokratiniam procesui ir paskatintų laikinąją vyriausybę užtikrinti spartų perėjimą prie civilinio valdymo, remti teisinę valstybę, gerbti pagrindines laisves ir ginti žmonių demokratines viltis. ES nustatė ribojamąsias priemones 19-ai asmenų, glaudžiai susijusių su buvusiojo Prezidento H. Mubarako režimu. Pirmieji skaidrūs Egipto rinkimai, prasidėję 2011 m. pabaigoje, buvo laikomi konkrečiu žingsniu teisinga linkme. Šiomis aplinkybėmis ES pasiūlė dislokuoti Rinkimų stebėjimo misiją prezidento rinkimams stebėti.

⁷ 2011 m. vasario 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Egipte (P7_TA(2011)0064), 2011 m. spalio 27 d. rezoliuciją dėl padėties Egipte ir Sirijoje, ypač krikščionių bendruomenėse (P7_TA(2011)0471) bei 2011 m. lapkričio 17 d. rezoliuciją dėl Egipto, ypač dėl tinklaraštininko Alaa Abdelio Fatah atvejo (P7_TA(2011)0518).

1.2.2. SIRIJA. Po 2011 m. kovo mėn. prasidėjusio sukilimo Sirijoje⁸ ir reaguodama į Sirijos Vyriausybės naudojamą smurtą prieš savo piliečius, 2011 m. gegužės mėn. Užsienio reikalų taryba priėmė sprendimą sustabdyti ES ir Sirijos Vyriausybės dvišalio bendradarbiavimo programas ir nesiimti jokių tolesnių veiksmų nagrinėjamo Asociacijos susitarimo atžvilgiu. Be to, ES iš dalies sustabdė bendradarbiavimo susitarimo su Sirija taikymą. Reaguodamos į plintančius smurto veiksmus Sirijoje, ES kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis paragino Prezidentą B. Assad pasitraukti. ES glaudžiai bendradarbiavo su tarptautinės bendruomenės partneriais, kad Sirijos Vyriausybei būtų daromas spaudimas sustabdyti visus smurto veiksmus. Spalio 16 d. Arabų valstybių lyga priėmė sprendimą dėl plano dėl Sirijos, kuriame didžiausias dėmesys teikiamas smurto sustabdymui, politinių kalinių paleidimui, kariuomenės išvedimui iš miestų, prieigos žiniasklaidai suteikimui ir nacionalinio dialogo vedimui – šiam planui ES pritarė siekiant išspręsti Sirijos krizę. Ji paragino JT Saugumo Tarybos narius pritarti tvirtiems JT veiksmams Sirijos atžvilgiu ir rėmė JT Žmogaus Teisių tarybos griežtas rezoliucijas dėl Sirijos.

ES ribojamosios priemonės Sirijos atžvilgiu buvo reguliariai praplečiamos įtraukiant asmenis ir subjektus, atsakingus už represijas ir (arba) susijusius su represijomis arba remiančius režimą, taip pat nustatant priemones dėl pajamų, kurias režimas gali naudoti represijoms finansuoti, be kita ko, nustatant draudimą importuoti Sirijos naftą. ES palaikė ryšius su Sirijos opozicijos atstovais ir nuolat ragino įtraukti visas opozicijos grupes į pereinamojo proceso Sirijoje vizijos kūrimą. ES taip pat padidino savo finansinę paramą humanitarinėms organizacijoms dramatiškoms krizės pasekmėms šalinti. ES ne kartą gyrė Sirijos kaimynines šalis už jų aktyvias pastangas dalytis krizės sprendimo našta.

⁸ 2011 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Sirijoje (P7_TA(2011)0582). 2011 m. spalio 27 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Rafah Nached atvejo Sirijoje (P7_TA(2011)0476), 2011 m. spalio 27 d. rezoliuciją dėl padėties Egipte ir Sirijoje, ypač krikščionių bendruomenėse (P7_TA(2011)0471). Europos Parlamentas priėmė dvi rezoliucijas (2011 m. balandžio 7 d. ir liepos 7 d.) dėl padėties Sirijoje, Jemene ir Bahreine (P7_TA-PROV(2011)0333 ir P7_TA-PROV(2011)0148).

1.2.3. LIBANAS. 2011 m. Libane suirus Nacionalinės vienybės vyriausybei, tą pačių metų liepos mėn. buvo sudaryta nauja vyriausybė, kuri paskelbė norą palaikyti ryšius su ES; atitinkamai vėliau dvišaliai ryšiai buvo suintensyvinti. Lapkričio mėn. Libanui atsiskaičius su Specialiuoju tribunolu buvo pašalinta didelė kliūtis tolesniam Libano santykių su ES plėtojimui, tą 2011 m. gruodžio mėn. patvirtino ir Asociacijos komitetas.

1.2.4. JORDANIJA. Atsižvelgdama į vidaus politinės padėties pokyčius ir teisėtus gyventojų lūkesčius, 2011 m. Jordanija ėmėsi įvairių politinių reformų. Karalius Abdullah kovo mėn. sudarė nacionalinio dialogo komitetą (kuriam pavesta parengti naujus rinkimų įstatymus), o balandžio mėn. jis sudarė Konstitucijos peržiūros karališkąjį komitetą.

Rugsėjo mėn. Parlamentas galiausiai priėmė iš viso 41 Konstitucijos pakeitimą; kai kurie iš šių pakeitimų pasižymi plataus masto poveikiu, be kita ko, buvo sukurta nepriklausoma rinkimų komisija, patikslinus teisės aktus padidintos politinių partijų galios, įsteigtas Konstitucinis teismas, uždrausti kankinimai, nustatytos griežtesnės taisyklės dėl Parlamento paleidimo ⁹.

2010 m. spalio mėn. patvirtinus partnerystę dėl „aukštesnio lygio statuso“, buvo suteikta dar viena paskata toliau plėtoti ES ir Jordanijos dvišalius santykius. Ši partnerystė atvėrė kelią bendradarbiauti daugiau sričių, taip atsirado daugiau galimybių. ES finansinė parama keliose prioritetinėse srityse daugiausia buvo skiriama geram valdymui, teismų nepriklausomumui, švietimui ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimui remti ¹⁰.

⁹ Antroji Darbo grupė su Jordanija buvo sudaryta 2012 m. vasario mėn., ji vadovavosi sėkmingu pirmosios su Tūnису sukurtos darbo grupės pavyzdžiu.

¹⁰ 2012 m. vasario mėn. įvyko pirmas ES ir Jordanijos darbo grupės susitikimas, kuriame buvo remiamasi pirmame darbo grupės su Tūnису surengtame susitikime nustatytais gairėmis.

1.2.5. ARTIMŲJŲ RYTŲ TAIKOS PROCESAS (ARTP). Europos Sąjunga ne kartą ragino nedelsiant atnaujinti derybas dėl ARTP. Tikslas būtų per sutartą laikotarpį pasiekti dviejų valstybių sambūviu grįstą sprendimą, kad Izraelio valstybė ir nepriklausoma, demokratinė, kaimyninė ir perspektyvi Palestinos valstybė¹¹ taikiai ir saugiai gyventų viena šalia kitos. Arabų pavasaris padidino poreikį paskubinti Artimųjų Rytų taikos procesą. ES suintensyvino savo pastangas skatinti šį procesą remdama aktyvesnį Ketverto vaidmenį: 2011 m. vyko trijų pagrindinių derybininkų susitikimai (Miunchene, Vašingtone, Niujorke), taip pat įvyko virš dešimt pasiuntinių susitikimų, keturi iš jų – su darbo grupėmis (atskirai).

ES nustatė aiškius derybų kontūrus, kuriuos ES pristatė JT Saugumo Tarybos posėdyje 2011 m. balandžio 21 d., ir visapusiškai parėmė vyriausiosios įgaliotinės pastangas sukurti įtikinamą perspektyvą taikos procesui atnaujinti. Šiuo tikslu vyriausioji įgaliotinė kelis kartus per metus lankėsi regione ir palaikė glaudžius ryšius su daugeliu suinteresuotųjų subjektų.

ES toliau teikė tiesioginę finansinę paramą Palestinos Administracijai ir toliau rėmė jos sėkmingas pastangas valstybės kūrimo procese, be kita ko, pagal ES ir Palestinos Administracijos EKP veiksmų planą. Kyla grėsmė, kad pažangą valstybės kūrimo procese sustabdys įstrigęs taikos procesas ir tebesitęsiantis Palestinos vidaus pasidalijimas. ES paragino būsimą Palestino vyriausybę tęsti institucijų stiprinimo pastangas ir išlaikyti dabartinius standartus siekiant viešųjų finansų valdymo skaidrumo ir efektyvumo, kaip buvo pabrėžta *Ad hoc* ryšių palaikymo komiteto susitikime, kurį balandžio 13 d. Briuselyje surengė vyriausioji įgaliotinė.

¹¹ 2011 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Palestinoje (P7_TA(2011)0429).

ES labai apgailestavo dėl Izraelio gyvenviečių plėtros, visų pirma Rytų Jeruzalėje. ES palankiai įvertino Palestinos susitaikymo susitarimą, pasirašytą gegužės 4 d. Kaire, pakartojo, kad ji remia susitaikymą vadovaujant Prezidentui M. Abbas pagal jo 2011 m. gegužės 4 d. pasakytose kalboje išdėstytus principus ir rėmė tolesnes pastangas visapusiškai įgyvendinti susitarimą. Atsižvelgiant į rugsėjo mėn. Prezidento M. Abbas pateiktą narystės JT paraišką, vyriausioji įgaliotinė aktyviai prisidėjo teikiant Ketverto pranešimą nustatant veiklos terminus ir skatinant Šalis pasiekti susitarimą iki 2012 m. pabaigos. Vėliau vyriausioji įgaliotinė asmeniškai pirmininkavo Ketverto pasiuntinių posėdžiui Briuselyje. 2011 m. gruodžio mėn. Briuselyje vyriausioji įgaliotinė priėmė Prezidentą M. Abbas ir jo delegaciją, susitikime primindama per pastaruosius mėnesius dėtą abipusę ryžtingą diplomatinę pastangą dėl Artimųjų Rytų taikos proceso ¹².

Nuo 2005 m. kaip platesnio ES dalyvavimo siekiant prisidėti sprendžiant Izraelio ir Palestinos konfliktą dalis buvo vykdomos dvi civilinės BSGP misijos.

EUPOL COPPS tapo pagrindine Palestinos Administracijos partnere civilinės policijos gebėjimų stiprinimo srityje ir vykdant susijusią veiklą teisinės valstybės srityje. 2011 m. misijos įgaliojimai buvo pratęsti iki 2012 m. birželio 30 d.

Buvo išlaikyti EUBAM Rafah pajėgumai vėl dislokuoti misiją ir atlikti dviejų šalių prašymu savo kaip trečiosios šalies vaidmenį Rafah perėjimo punkte pagal 2005 m. Susitarimą dėl judėjimo ir prieigos. Dėl padėties Gazoje nuo 2007 m. vėl dislokuoti EUBAM Rafah nebuvo galimybių. Kad būtų išsaugota jos pakartotino dislokavimo galimybė, misija buvo pratęsta iki 2012 m. birželio 30 d.

ES toliau dės visas pastangas, kad BSGP veikla būtų veiksminga ir efektyvi. Tai, be kita ko, apims didesnę EUBAM Rafah ir EUPOL COPPS veiklos integravimą, kad būtų pasiekta sinergija ir sumažintos išlaidos.

¹² 2012 m. vasario 1 d. Andreas Reinicke buvo paskirtas ES specialiuoju įgaliotiniu Artimųjų Rytų taikos procesui.

ES ir Izraelis išlaikė tvirtus dvišalius santykius ir atvirą politinį dialogą pagal ES ir Izraelio asociacijos susitarimą ir galiojantį ES ir Izraelio EKP veiksmų planą. Visų formų dialogas atnaujintas 2011 m. – tiek politiniu lygiu (vasario 24 d. įvyko Asociacijos tarybos posėdis), tiek tarp diplomatinių tarnybų.

1.3. ARABIJOS PUSIASALIS, IRANAS IR IRAKAS

1.3.1. PERSIJOS ĮLANKOS BENDRADARBIAVIMO TARYBA IR JOS VALSTYBĖS NARĖS. 2011 m. balandžio mėn. Abu Dabyje (**Jungtiniai Arabų Emyratai (JAE)**) įvyko 21-asis ES ir Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos (PÁBT) ¹³ susitikimas: Bendroji taryba ir ministrų susitikimas. Susitikimui pirmininkavo vyriausioji įgaliotinė ir JAE užsienio reikalų ministras Sheikh Al Nahyan. Vyriausioji įgaliotinė taip pat apsilankė **Saudo Arabijoje** ir **Katare**, kur surengė dvišalius pasitarimus su keliais aukšto lygio partneriais. Suintensyvėjo dialogas su PİBT valstybėmis narėmis ir su PİBT generaliniu sekretoriatu, ypač dėl pagrindinių regioninių klausimų, kurie 2011 m. politikos darbotvarkėje buvo vieni svarbiausių. 2011 m. buvo įdėmiai stebima padėtis **Bahreine** ¹⁴. Nuo vasario mėnesį įvykusių demonstracijų Manamoje pradžios, ES keletu Tarybos išvadų paragino visas susijusias Šalis susilaikyti nuo smurto ir pradėti prasmingą dialogą. Nuolatinis vyriausiosios įgaliotinės viešųjų pareiškimų srautas ir diplomatiniai ryšiai su Bahreino valdžios institucijomis taip pat parodė ES susirūpinimą. Vyriausioji įgaliotinė taip pat atkreipė dėmesį į padėtį Bahreine per keletą susitikimų su ES užsienio reikalų ministrais, valstybių ir vyriausybių vadovais. Šis ES ir daugelio pilietinės visuomenės organizacijų daromas spaudimas davė konkrečių rezultatų, be kita ko, buvo panaikintas bylų sprendimas „specialiajame teisme“ ir 2011 m. birželio mėn. įkurta Bahreino nepriklausoma tyrimų komisija, kuri galutinę ataskaitą pateikė lapkričio 23 d.

¹³ 2011 m. kovo 24 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos Sąjungos ir Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos santykių (P7_TA-PROV(2011)0109).

¹⁴ 2011 m. spalio 27 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Bahreino (P7_TA-PROV(2011)0475). Europos Parlamentas priėmė dvi rezoliucijas (2011 m. liepos 7 d. ir balandžio 7 d.) dėl padėties Sirijoje, Jemene ir Bahreine (P7_TA-PROV(2011)0333 ir P7_TA-PROV(2011)0148).

1.3.2. JEMENAS. Po to, kai 2011 m. vasario mėn. Jemene¹⁵ prasidėjo protesto judėjimas, ES nuolat darė spaudimą visoms šalims, kad smurtas būtų nutrauktas ir sudarytos sąlygos taikiai perduoti valdžią, be kita ko, paskelbdama Tarybos išvadas keliomis temomis. Vyriausioji įgaliotinė paskelbė keletą pareiškimų, kuriuose pasmerkė smurtą, ir nuolat palaikė ryšius su pagrindiniais režimo nariais. ES, visų pirma veikdama per savo delegacijos vadovą ir bendradarbiaudama su misijos Sanoje vadovais, aktyviai dalyvavo sudarant palankesnes sąlygas vyriausybei, opozicijos ir pagrindinių regiono veikėjų ryšiams palaikyti siekiant remti kiek įmanoma tvarkingesnę ir taikesnę politinę pereiną. Lapkričio 23 d., po kelių mėnesių politinės aklavietės, vyriausioji įgaliotinė palankiai įvertino tai, kad, globojant PİBT, Prezidentas A. Saleh ir pagrindiniai Jemeno valdančiųjų ir opozicijos partijų atstovai pasirašė susitarimą dėl politinės pereinios. Kad pasiektų šių tikslų, ES bendradarbiavo su regioniniais ir kitais tarptautiniais partneriais.

1.3.3. IRANAS. Siekiant rasti ilgalaikį ir visapusišką diplomatinį Irano branduolinio klausimo sprendimą, vyriausioji įgaliotinė toliau vadovavo tarptautinėms pastangoms, veikdama ES vardu remdamasi savo įgaliojimais, gautais iš JTST ir E3 + 3 grupės (Prancūzija, Vokietija, Jungtinė Karalystė ir JAV, Rusija ir Kinija). Tikslas – paraginti Iraną rimtai dalyvauti pasitikėjimo stiprinimo procese, kad būtų atsakyta į tarptautiniu mastu susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su jo branduoline programa. Nuolatinio Irano atsisakinėjimo vykdyti tarptautinius įpareigojimus ir didėjančio susirūpinimo dėl neatsakymo klausimo, ar Irano branduolinė programa yra išskirtinai taikaus pobūdžio, pasekmė – 2011 m. lapkričio mėn. TATENA valdytojų tarybos priimta rezoliucija, kurioje išreiškiamas gilus ir augantis susirūpinimas. Laikydamosi dvejopo požiūrio ES vėliau nusprendė daugiau asmenų ir subjektų taikyti ribojamąsias priemones ir dar labiau išplėsti jau taikomas sankcijas¹⁶.

¹⁵ Europos Parlamentas priėmė dvi rezoliucijas (2011 m. liepos 7 d. ir balandžio 7 d.) dėl padėties Sirijoje, Jemene ir Bahreine (P7_TA-PROV(2011)0333 ir P7_TA-PROV(2011)0148). 2011 m. vasario 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Jemeno, nepilnamečių nusikaltėlių baudžiamojo persekiojimo ir ypač dėl Muhammedo Tahero Thabeto Samoumo bylos (P7_TA(2011)0073).

¹⁶ Įgaliojimą 2011 m. gruodžio mėn. suteikė Taryba ir Europos Vadovų Taryba, priimta 2012 m. sausio 23 d.

Tuo pat metu ES tebebuvo labai susirūpinusi dėl žmogaus teisių padėties Irane pablogėjimo. Vyriausioji įgaliotinė paskelbė keletą pareiškimų smerkdama tai, kad 2011 m. buvo įvykdyta daug mirties bausmių, taip pat plačiai vykdomas Irano piliečių represijas, įskaitant žmogaus teisių gynėjų, teisininkų ir žurnalistų, kurie buvo areštuojami dėl to, kad naudojosi jiems priklausančiomis teisėmis ir politinėmis laisvėmis. 2011 m. ES patvirtino ribojamąsias priemones 61 Irano asmeniui, atsakingam už vadovavimą veiklai, kuria daromi sunkūs žmogaus teisių pažeidimai, arba už tos veiklos vykdymą. ES toliau remia JT specialiojo pranešėjo žmogaus teisių Irane klausimais įgaliojimus ir darbą; šiuos įgaliojimus 2011 m. kovo mėn. suteikė JT Žmogaus teisių taryba.

1.3.4. IRAKAS. ES ir Irako santykius per 2011 m. dar labiau sustiprino trys svarbūs veiksniai: pirma, Susitarimo memorandumo dėl strateginės partnerystės energetikoje įgyvendinimas, antra, Tarybos sprendimas suteikti leidimą pasirašyti Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą ir trečia, pirmo istorijoje Šalies daugiametės strategijos dokumento dėl paramos Irakui įgyvendinimas. ES koregavo savo paramą, daugiau skirdama ne neatidėliotiniams atstatymo darbams, o įprastiniam vystomajam bendradarbiavimui ir ilgalaikiam pajėgumų stiprinimui.

ES toliau įdėmiai stebėjo žmogaus teisių padėtį, be kita ko, ji nuosekliai ir pakartotinai reiškė susirūpinimą dėl mirties bausmės taikymo ir mažumoms priklausančių asmenų padėties. Vyriausioji įgaliotinė taip pat išreiškė susirūpinimą dėl metų pabaigoje atsiradusių didelių lūžių vyriausybėje ir kilusios įtampos tarp svarbiausių partijų. Visapusiškai remdama Jungtinių Tautų pastangas rasti taikų sprendimą ji aktyviai sprendė Ašrafo stovyklos gyventojų klausimą, be kita ko, paskirdama asmeninį atstovą.

EUJUST LEX Iraq misija 2011 m. Irake buvo visiškai dislokuota ir daugumą savo darbų įkalinimo, policijos ir teismų srityse įgyvendino šalyje, kartu organizuodama mokymus ir teikdama galimybių įgyti darbo patirties Irako vietos pareigūnams daugiausia ES valstybėse narėse. Bagdade buvo atidaryti nuolat veikiantys biurai, Basroje ir Erbilyje įkurti padaliniai – tai sudarė galimybę glaudžiai bendradarbiauti su vietos valdžios institucijomis ir kitais tarptautiniais veikėjais, taip pat tai padidino matomumą.

REGIONINIS BENDRADARBIAVIMAS

Politiniai pokyčiai regione skatino imtis **aktyvesnio regioninio bendradarbiavimo**, nes daugumą problemų – politinių, ekonominių ar socialinių, buvo galima veiksmingai išspręsti tik regiono lygiu. Tokios regioninės organizacijos kaip **Arabų valstybių lyga (AVL)** ir **Islamo bendradarbiavimo organizacija** pamažu taikėsi prie naujos politinės aplinkos ir ES su jomis suintensyvino savo bendradarbiavimą. ES ypač suaktyvino savo santykius su AVL – reguliariai rengė pasitarimus vyresniųjų pareigūnų ir ministrų lygiais, taip pat buvo surengtas neoficialus Užsienio reikalų tarybos susitikimas su AVL generaliniu sekretoriumi Nabil El Araby, taip pat AVL buvo suteikta parama įkuriant krizių reikalų kabinetą.

Nauja politinė aplinka atveria naujo Viduržemio jūros šalių sąjungos plėtojimo galimybę – sukurti platų sektorinį Europos ir pietų partnerių bendradarbiavimą, kuris papildytų ES Europos kaimynystės politiką.

2. RUSIJA, RYTŲ KAIMYNYSTĖ IR VIDURINĖ AZIJA

2.1. RUSIJOS FEDERACIJA

Nepaisant metų pabaigoje kilusio tam tikro nestabilumo Rusijos vidaus gyvenime, 2011 m. pasiekta dar daugiau laimėjimų. Be kita ko, Rusija įstojo į PPO, buvo priimti ir pradėti įgyvendinti „Bendri veiksmai siekiant Rusijos ir ES piliečių bevizio trumpalaikių kelionių režimo“, padaryta pažanga įgyvendinant Partnerystę siekiant modernizavimo ir įsteigtas Pilietinės visuomenės forumas, taip pat sudarytas susitarimas nuo 2012 m. sausio mėn. atnaujinti mokesčių už skrydžius per Sibiro teritoriją sistemą (deja, Rusija dar neįgyvendino šio susitarimo). Briuselio ir Maskvos santykiai išliko glaudūs, tam pasitarnavo vyriausiosios įgaliotinės ir Rusijos užsienio reikalų ministro S. Lavrovo reguliarūs pasitarimai.

Du ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimai ¹⁷ vyko konstruktyviai, nors juose konkrečių rezultatų pasiekta nedaug. ES dės dvigubai daugiau pastangų tam, kad ateityje šie susitikimai būtų labiau orientuoti į rezultatus. 2011 m. įvairiais lygiais vyko oficialaus politinio dialogo susitikimai, daugelis jų vyko du kartus. ES toliau siekė Rusijos integravimo į taisyklėmis paremtą tarptautinę sistemą, kuria remiasi narystė PPO.

ES toliau palaikė ryšius su Rusija daugeliu tarptautinių klausimų, kurie yra prioritetiniai ES BUSP darbotvarkėje, pavyzdžiui, dėl Irano, Sirijos, platesnio Artimųjų Rytų regiono, Afganistano ir užsitęsusių konfliktų bendroje kaimynystėje, pripažindama, kad taip pat yra suinteresuota pažanga šiais klausimais. ES taip pat tęsė bendradarbiavimą su Rusija visuotinės svarbos klausimais, pavyzdžiui, klimato kaitos, terorizmo, masinio naikinimo ginklų platinimo, organizuoto nusikalstamumo, neteisėtos prekybos, kibernetinio saugumo ir energetinio saugumo.

¹⁷ Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl birželio 9–10 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo (P7_TA(2011)0268) ir rezoliuciją dėl 2011 m. gruodžio 15 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo ir 2011 m. gruodžio 4 d. rinkimų į Dūmą rezultatų (P7_TA(2011)0575).

2010 m. pradėta ir 2011 m. tęsiama ES ir Rusijos **Partnerystė siekiant modernizavimo (PSM)**; ji atspindėjo tvirtą ES ir Rusijos tarpusavio priklausomumą ir abipusį suinteresuotumą glaudesniu bendradarbiavimu: buvo paskelbtos dvi bendros pažangos ataskaitos dėl PSM ir toliau įgyvendinamas bendras tęstinis darbo planas. ES ir Rusijos PSM papildė dvišalės partnerystės siekiant modernizavimo, kurias su Rusija sudarė dvidešimt trys ES valstybės narės.

2011 m. toliau vyko derybos dėl naujo **ES ir Rusijos susitarimo**, dėmesį skiriant išskirtinai su prekyba ir investicijomis susijusioms nuostatomis. Sutartas tikslas – sudaryti strateginį susitarimą, kuris bus išsamiau ES ir Rusijos santykių pagrindu artimoje ateityje ir padės plėtoti mūsų santykių potencialą.

Kalbant apie **išorės saugumą**, remiantis teigiama patirtimi, siejama su Rusijos prisidėjimu prie EUFOR TCHAD/RCA ir derinant veiksmus su EUNAVFOR ATALANTA, 2011 m. buvo tęsiamos neoficialios parengiamosios derybos dėl Bendrojo susitarimo dėl Rusijos dalyvavimo ES krizių valdymo operacijose.

Žmogaus teisių, demokratijos, teisinės valstybės klausimai ir vidaus įvykiai Rusijoje 2011 m.¹⁸ toliau kėlė susirūpinimą. Ypač daug nerimo sukėlė procedūriniai pažeidimai rengiantis gruodžio 4 d. rinkimams į Dūmą ir jų metu, padėtis Šiaurės Kaukaze ir elgesys su žmogaus teisių gynėjais. ES toliau kėlė šiuos klausimus politinio dialogo susitikimuose su Rusija, įskaitant aukščiausiojo lygio susitikimus. 2011 m. įvyko du ES ir Rusijos konsultacijų žmogaus teisių klausimais raundai. Juose ES turėjo galimybę išsamiau aptarti jai susirūpinimą keliančius klausimus, įskaitant atskirus atvejus ir žurnalistų bei žmogaus teisių gynėjų nužudymus. Pagal savo naująją žmogaus teisių strategiją ES didins spaudimą Rusijai, kad ji laikytųsi tarptautinių standartų žmogaus teisių srityje, be kita ko, du kartus per metus rengiamuose ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimuose.

¹⁸ 2011 m. vasario 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl įstatymo viršenybės Rusijoje 2011 P7_TA(2011)0066.

2.2. RYTŲ PARTNERYSTĖ – DVIŠALIAI SANTYKIAI

Rytų partnerystė buvo pradėta 2009 m. gegužės mėn. kaip Europos kaimynystės politikos rytų aspektas¹⁹. Ją sudaro dvišaliai santykiai su šalimis partnerėmis ir daugiašalis požiūris, kuriuo siekiama skatinti didesnę bendradarbiavimą regione.

2011 m. ES ir šalių partnerių politinė asociacija ir ekonominė integracija paspartėjo pradėjus derybas dėl, *inter alia*, asociacijos susitarimų, glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos ir vizų režimo supaprastinimo laikantis partnerystės, o programomis dėl partnerystės dvišalio aspekto toliau buvo remiamos esminės reformos ir pasitikėjimo stiprinimo priemonės siekiant skatinti konfliktų sprendimo veiksmus.

2.2.1. UKRAINA. Blogėjanti padėtis demokratijos ir žmogaus teisių srityje Ukrainoje²⁰ kėlė ypač didelį susirūpinimą ir sumažino ES galimybes bendradarbiauti. Keletas opozicijos lyderių, įskaitant buvusiąją Ministrę Pirmininkę J. Timošenko²¹, tapo atrankinio teisingumo aukomis ir jiems buvo taikomi ydingi ir neskaidrūs teismo procesai. Šis klausimas buvo aiškiai matomas ES ir Ukrainos politinio dialogo darbotvarkėje. Tikėtina, kad tai, kaip Ukraina laikysis įsipareigojimų gerbti visuotines vertybes ir konkrečiai tai, kaip bus sprendžiamos šios atrankinio teisingumo bylos, turės daug įtakos būsimiems ES ir Ukrainos santykiams.

Derybininkų lygiu buvo užbaigtos derybos dėl Asociacijos susitarimo²², kurio neatskiriama dalis yra glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės sukūrimas, ir tai atvėrė kelią susitarimo parafavimui. 2011 m. rugsėjo mėn. Komisija paskelbė pirmąją pažangos ataskaitą dėl vizų režimo liberalizavimo veiksmų plano įgyvendinimo. 2011 m. gruodžio 19 d. Kijeve įvyko kasmetinis ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikimas.

¹⁹ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos kaimynystės politikos peržiūros rytų aspekto (P7_TA-PROV(2011)0153).

²⁰ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl dabartinių pokyčių Ukrainoje (P7_TA(2011)0472).

²¹ 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Ukrainos: Julijos Timošenko ir kitų buvusios vyriausybės narių atvejai (P7_TA(2011)0272).

²² 2011 m. gruodžio 1 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją su Europos Parlamento rekomendacijomis Tarybai, Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai dėl derybų dėl ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo (P7_TA-PROV(2011)0545).

2.2.2. MOLDOVOS RESPUBLIKA. Derybos su Moldova Respublika dėl naujo asociacijos susitarimo ²³ 2011 m. vyko labai sparčiai. 2011 m. gruodžio mėn. ES pranešė, kad šalis yra pakankamai pasirengusi pradėti derybas dėl glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos. 2011 m. sausio mėn. Moldovai buvo pateiktas veiksmų planas dėl vizų režimo liberalizavimo, o 2011 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė pirmąją šio plano įgyvendinimo pažangos ataskaitą. Europos Sąjungos pasienio pagalbos misija Moldovoje ir Ukrainoje (EU BAM) ir toliau svariai prisidėjo prie sienų valdymo procedūrų, kurios atitinka Europos Sąjungos standartus ir tenkina teisėtus Moldovos ir Ukrainos piliečių, keliautojų ir prekybos poreikius, plėtojimo, o tai savo ruožtu didina regiono saugumą ir prisideda prie ekonomikos vystymosi. ES toliau dėjo pastangas, kad padėtų išspręsti dėl **Padniestrės kilusį konfliktą**. 2011 m. lapkričio mėn. buvo atnaujintos oficialios derybos pagal formatą „5+2“, kuriose dalyvauja ir ES. 2011 m. rugsėjo mėn. Užsienio reikalų Taryba priėmė sprendimą, kuriuo numatyta pratęsti ribojamųjų priemonių taikymą Padniestrės regiono vadovybei iki 2012 m. rugsėjo 30 d, tuo pačiu pratęsiant priemonių sustabdymą dar šešių mėnesių laikotarpiui – iki 2012 m. kovo 30 d., siekiant paskatinti teigiamus pokyčius. Didelis aukšto lygio dvišalių vizitų skaičius atspindėjo ES ir Moldovos santykių vystymąsi, be kita ko, vyriausioji įgaliotinė 2011 m. kovo mėn. lankėsi Kišiniove, o PSK atstovai šalyje lankėsi 2011 m. gruodžio mėn.

²³ 2011 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją su Europos Parlamento rekomendacijomis Tarybai, Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai dėl derybų dėl ES ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo (P7_TA-PROV(2011)0385).

2.2.3. BALTARUSIJA. ES griežtai reagavo į pilietinės visuomenės, politinės opozicijos ir nepriklausomos žiniasklaidos atstovų persekiojimą, kuris kilo po to, kai 2010 m. gruodžio 19 d. Baltarusijos prezidento rinkimuose buvo pažeisti rinkimų standartai ²⁴. Laikydamosi savo kritinio požiūrio politikos, kuri, be kita ko, vykdoma vedant dialogą ir per Rytų partnerystę, 2011 m. sausio mėn. Užsienio reikalų taryba nusprendė išplėsti ir visapusiškai atkurti ribojamąsias priemones Baltarusijai. Šios priemonės per metus buvo ne kartą griežtinamos, nes padėtis Baltarusijoje ir toliau blogėjo. 2011 m. birželio mėn. Užsienio reikalų taryba nusprendė nustatyti Baltarusijai ginklų ir įrangos, kuri gali būti panaudota vidaus represijoms, embargą, ir įšaldyti vieno svarbiausių verslininkų, susijusių su režimu, ir trijų jam priklausančių ar jo kontroliuojamų bendrovių turtą. Kartu ES sustiprino savo ryšius su Baltarusijos žmonėmis ir pilietine visuomene aktyviau remdama pilietinės visuomenės atstovus ir represijų aukas ²⁵, siūlydama pradėti derybas dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimų, taip pat aktyviau vedama dialogą su Baltarusijos visuomene ²⁶.

2.2.4. PIETŲ KAUKAZAS

2011 m. ES dar labiau suintensyvino jau ir taip intensyvų ES dalyvavimą Pietų Kaukaze; lapkričio mėn. vyriausioji įgaliotinė apsilankė visose trijose šalyse. Be to, ji su tų šalių vadovais

²⁴ 2011 m. sausio 18 d. ir gegužės 11 d. Europos priėmė dvi rezoliucijas dėl Baltarusijos (P7_TA(2011)0022 ir P7_TA(2011)0244).

²⁵ 2011 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Baltarusijos: žmogaus teisių gynėjo Alesio Bialiackio sulaikymo (P7_TA(2011)0392). 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Baltarusijos (ypač dėl Alesio Michalevičiaus ir Natalijos Radinos atvejų) (P7_TA(2011)0099).

²⁶ Reaguodama į susirūpinimą keliančius žmogaus teisių padėties pokyčius Baltarusijoje po 2010 m. gruodžio mėn. vykusių prezidento rinkimų, ES sutelkė tarptautinę bendruomenę, kad būtų ryžtingai reaguojama į žmogaus teisių pažeidimus. 2011 m. birželio mėn., vadovaujant Europos Sąjungai, Žmogaus teisių taryba priėmė rezoliuciją, kuria Vyriausiajai žmogaus teisių komisarei pavesta parengti ataskaitą apie žmogaus teisių padėtį Baltarusijoje ir pateikti rekomendacijų dėl veiksmų ateityje.

ES palaikė tvirtus santykius su **Gruzija** siekdama remti reformas ir užmegzti glaudesnius santykius, atsižvelgdama į savo įsipareigojimus, susijusius su 2008 m. konfliktu. Vyriausioji įgaliotinė asmeniškai rėmė sėkmingą Šveicarijos tarpininkavimą tarp Gruzijos ir Rusijos, ir tai atvėrė kelią Rusijai įstoti į PPO. 2011 m. kovo 1 d. įsigaliojo Vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimai su Gruzija. 2011 m. gruodžio mėn. ES pranešė, kad šalis yra pakankamai pasirengusi pradėti derybas dėl glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos sukūrimo susitarimo – neatskiriamos Asociacijos susitarimo dalies.

2011 m. ES stebėsenos misija EUMM Georgia toliau sėkmingai prisidėjo prie stabilizavimo, normalizavimo ir pasitikėjimo stiprinimo pastangų veiksmų vietoje. EUMM Georgia buvo pratęsta iki 2012 m. rugsėjo 14 d. Misija įgyvendina savo dabartinius įgaliojimus turėdama ne mažiau kaip 200 stebėtojų, vykdančių visas keturias užduotis, pirmenybę teikiant stabilizavimo ir pasitikėjimo stiprinimo užduotims ²⁷.

ES toliau atliko vadovaujamąjį vaidmenį Ženevos tarptautiniame dialoge – vieninteliame Šalių dialogo forume po 2008 m. rugpjūčio mėn. konflikto. Tai buvo pasiekta, *inter alia*, pasitelkus stabilumo priemonę; ES finansavo pasitikėjimo stiprinimo ir ankstyvojo reagavimo veiksmus, taip pat žmonių tarpusavio ryšius. Rugsėjo mėn. buvo paskirtas naujas ES specialusis įgaliotinis Pietų Kaukaze ir krizės Gruzijoje klausimais Philippe Lefort, jo įgaliojimuose akcentuojamas konfliktų sprendimas ir regioniniai Pietų Kaukazo aspektai.

ES palaikė tvirtus santykius su **Armėnija** pastangoms vykdyti reformas remti. Derybos dėl asociacijos susitarimo vyko gerai, Armėnija padarė pažangą vykdydama sąlygas, kad su ja būtų galima pradėti derybas dėl glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonos susitarimo sudarymo (derybos prasidėjo 2012 m. birželio mėn.). Spalio mėn. su Armėnija buvo pasirašyta judumo partnerystė. Gruodžio 19 d. Taryba patvirtino įgaliojimus pradėti derybas dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimo sudarymo (derybos pradėtos 2012 m. vasario mėn.)

²⁷ 2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl derybų dėl ES ir Gruzijos asociacijos susitarimo (2011/2133(INI)), kurioje ragino pripažinti Gruziją Europos valstybe ir derybose remtis europine perspektyva, įskaitant 49 straipsnį.

Derybos su Azerbaidžanu dėl energetikos klausimų, įskaitant dėl Kaspijos jūros regiono dujotiekio sistemos, kaip ir derybos dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimų vyko sklandžiai. Tačiau derybose dėl asociacijos susitarimo buvo šiek tiek delsiama dėl skirtingų lūkesčių ir susirūpinimą keliančių klausimų dėl padėties žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių srityje.

Be Ženevos tarptautinio dialogo, ES specialusis įgaliotinis aktyviai dirbo didindamas ES paramą sprendžiant konfliktą, susijusį su **Kalną Karabachu**. ES toliau teikė visą politinę paramą ESBO Minsko grupei, siekiant padėti šalims rasti sprendimą dėl Kalnų Karabacho. Taip pat ES finansavo daugelį pasitikėjimo stiprinimo priemonių, kad būtų lengviau žengti sprendimo link.

2.3. RYTŲ PARTNERYSTĖ – DAUGIAŠALIAI SANTYKIAI

Vienas svarbiausių įvykių – 2011 m. rugsėjo mėn. **Varšuvoje įvykęs Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimas**. Varšuvos susitikimas sutvirtino Rytų partnerystę ir nubrėžė gaires jos tolesniam vystymui. ES parodė aiškų pasiryžimą paspartinti politinę asociaciją ir ekonominę integraciją. Tuo pat metu viršūnių susitikimas pasiuntė aiškią žinią, kad **ekonominės reformos** nebus tvirtos be **politinių reformų** – todėl buvo pabrėžtos demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės bendros vertybės.

BUSP / BSGP srityje Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime buvo paraginta intensyvinti dialogą tarptautinio saugumo klausimais, be kita ko, numatant galimą partnerių dalyvavimą civilinėse ir karinėse ES vadovaujamose operacijose. Tuo pat metu ES ir šalių partnerių bendradarbiavime, taip pat regioniniuose bendradarbiavimo projektuose ir ES paramos programose daugiau dėmesio bus skiriama taikiam konfliktų sprendimui ir pasitikėjimo stiprinimo priemonėms.

Daugiašalis Rytų partnerystės susivienijimas dėl demokratijos, gero valdymo ir stabilumo priėmė naują savo 2011–2013 m. darbo programą, pagal kurią sudarytos ekspertų darbo grupės dėl **Viešojo administravimo reformos** ir dėl **Migracijos ir prieglobsčio** ²⁸.

Integruoto sienų valdymo (ISV) srityje su pavyzdine iniciatyva susiję projektai buvo pradėti Ukrainos–Baltarusijos „žaliosios“ sienos stebėjimo srityje ir Gruzijos–Armėnijos sienos infrastruktūros tobulinimo srityje. Buvo tęsiamas Rytų partnerystės šalių partnerių ekspertų mokymas ISV strategijų plėtojimo srityje.

2.4. VIDURINĖ AZIJA ²⁹

2011 metais ES strategija dėl Vidurinės Azijos ³⁰ buvo įgyvendinama dar intensyviau, be kita ko, pasitelkiant politinį dialogą ir techninį bendradarbiavimą.

²⁸ Susivienijimas pradėjo generuoti idėjas, kaip pagerinti teisėsaugos institucijų bendrus metodus, kad būtų pažabotas tarpvalstybinis nusikalstamumas, bei pradėjo bendradarbiavimą bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje.

²⁹ 2012 m. liepos 2 d. Patricia Flor buvo paskirta ES specialiąja įgaliotine Vidurinėje Azijoje; ji pakeitė ambasadorių Pierre Morel.

³⁰ 2011 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES strategijos dėl Centrinės Azijos įgyvendinimo eigos (P7_TA-PROV(2011)0588).

2011 m. balandžio mėn. Taškente (Uzbekistanas) įvyko ES ir Vidurinės Azijos ministrų susitikimas, kuriame daugiausia dėmesio buvo skiriama bendroms grėsmėms ir iššūkiams, pavyzdžiui, terorizmui, prekybai žmonėmis ir narkotikais, ginklų neplatitimui ir energetiniam saugumui.

ES taip pat aktyviai dirbo rengiant jungtinį veiksmų planą JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijai Vidurinėje Azijoje įgyvendinti. 2011 m. lapkričio mėn. šis dokumentas buvo priimtas kartu su Ashgabat deklaracija.

ES ir Vidurinės Azijos plano narkotikų srityje pagrindu 2011 m. balandžio mėn. įvyko metinis Dialogas narkotikų klausimais su Vidurinės Azijos šalimis. Vidurinės Azijos šalys informavo apie tai, kas padaryta stengiantis sumažinti narkotikų paklausą ir kovoti su prekyba narkotikais.

2011 m. kovo mėn. Dušanbė (Tadžikistanas) įvykusiame 9-jame Vidurinės Azijos sienų saugumo iniciatyvos susitikime buvo aptarti regioninio saugumo klausimai ir integruoto sienų valdymo principai. Žmogaus teisės tebėra visoms penkioms šalims aktualus klausimas, jis buvo keliamas metiniuose dialoguose žmogaus teisių klausimais.

Reguliariai buvo rengiami ES specialiojo įgaliojimo Vidurinėje Azijoje ir Vidurinės Azijos šalių pasitarimai.

ES specialusis įgaliojimas Vidurinėje Azijoje ypatingą dėmesį skyrė susitaikymui ir valstybės valdžios institucijų teisėtumo galutinio patvirtinimo reikalams pokrizinėje Kirgizijoje. Jis prisidėjo prie politinių veiksmų, kai ES reagavo į 2011 m. gruodžio mėn. įvykius Žanaozene. Jis palengvino ES ir Turkmėnistano Prezidento bendradarbiavimą vedant svarbias derybas energijos klausimais. Regioninio saugumo srityje jis aukštu lygiu Vidurinės Azijos šalyse propagavo naujas ES ir JT regionines pastangas kovoti su terorizmu ir atstovavo ES politiniame bendradarbiavime su tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais Vidurinėje Azijoje sienų valdymo srityje.

3. VAKARŲ BALKANAI

2011 m. Vakarų Balkanai tebebuvo vienas svarbiausių ES prioritetų, ES toliau ryžtingais veiksmais stengėsi padėti sumažinti įvairialypę politinę įtampą regione – visų pirma imdamasi tvirto vadovavimo, kad būtų skatinamas Belgrado ir Prištinės dialogas ir išvengta rimtos institucinės krizės Bosnijoje ir Hercegovinoje. EIVT taip pat glaudžiai bendradarbiauja su Komisija, sprendama šalių, turinčių narystės ES perspektyvą, rengimosi stojimui proceso klausimus. **Stabilizacijos ir asociacijos procesas** ir toliau buvo santykių ir derybų su Vakarų Balkanų šalimis visaapimantis politinis pagrindas³¹. ES pakartojo, kad esminiai aspektai artėjant prie ES yra **regioninis bendradarbiavimas ir geri kaimyniniai santykiai**. Nors 2011 m. buvo padaryta didelė pažanga, liko neišspręstų svarbių uždavinių. Tai, be kita ko, konstruktyvus politinis dialogas, teisinės valstybės konsolidavimas, įskaitant saviraiškos laisvės užtikrinimą, kovą su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, teismų veiksmingumo ir nepriklausomumo užtikrinimą, taip pat administracinių gebėjimų didinimas ir atvirų dvišalių klausimų nagrinėjimas bei sprendimas³².

2011 m. birželio 30 d. Kroatija³³ ir ES valstybės narės užbaigė stojimo derybas ir 2011 m. gruodžio 9 d. Briuselyje pasirašė Stojimo sutartį. Kai bus sėkmingai užbaigtas ratifikavimo procesas, Kroatija 2013 m. liepos 1 d. taps ES nare. Po Stojimo sutarties pasirašymo Kroatija kaip aktyvi stebėtoja dalyvavo Tarybos ir jos parengiamųjų organų darbe.

³¹ 2011 m. Taryba dar kartą patvirtino tvirtai įsipareigojanti remti Vakarų Balkanų europinę perspektyvą, kuri tebėra ypač svarbi regiono stabilumui, susitaikymui ir ateičiai; tai buvo dar kartą patvirtinta 2011 m. birželio 20 d. Liuksemburge įvykusiame **Vakarų Balkanų forume**. 2011 m. gruodžio mėn. Taryba taip pat dar kartą patvirtino, kad vykdant stabilizacijos ir asociacijos procesą būtina laikytis teisingų bei griežtų sąlygų, vadovaujantis atnaujintu konsensu dėl plėtros, kurį 2006 m. gruodžio 14–15 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba.

³² Pietryčių Europos šalių bendradarbiavimo procesas – iš pradžių jam pirmininkavo Juodkalnija, vėliau perėmė Serbija – šiuo požiūriu buvo labai svarbus, nes, be kita ko, jame priimta regioninė Teisingumo ir vidaus reikalų strategija. Regioninio bendradarbiavimo taryba (RBT) toliau stiprino bendradarbiavimą regione dėl kelių svarbių klausimų.

³³ 2011 m. gruodžio 1 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Kroatijos paraiškos tapti Europos Sąjungos nare (P7_TA-PROV(2011)0539) ir teisėkūros rezoliuciją dėl Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą (P7_TA-PROV(2011)0538).

Priėmus JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją A/RES/64/298, ES sudarė palankesnes sąlygas **Belgrado ir Prištinos dialogui**. 2011 m. įvyko aštuoni dialogo susitikimai; sudaryti šeši susitarimai: dėl civilinės registracijos, kadastro, muitinės antspaudų, judėjimo laisvės, universitetų diplomų pripažinimo ir integruoto sienų valdymo. Vyriausioji įgaliotinė ne kartą paragino šalis konstruktyviai bendradarbiauti. Šie susitarimai pradėti įgyvendinti, nors sunkumų būta.

2011 m. gegužės mėn. vyriausioji įgaliotinė apsilankė Belgrade, kad su Serbijos Prezidentu B. Tadic iš naujo įvertintų ES ir Serbijos santykius ir stabilizacijos ir asociacijos procesą³⁴. Tą pačią dieną ji palankiai įvertino tai, kad areštuotas Ratko Mladic. Birželio 8 d. ES delegacijos Belgrade vadovas ir užsienio reikalų ministras V. Jeremic pasirašė Bendrąjį susitarimą dėl dalyvavimo BSGP misijose. Rugsėjo mėn. Serbijoje apsilankė Europos Vadovų Tarybos pirmininkas Herman van Rompuy. ES ir Serbijos laikinasis susitarimas buvo toliau įgyvendinamas, kol neužbaigtos visos procedūros Stabilizacijos ir asociacijos susitarimui įsigalioti. 2009 m. **Serbija** pateikė paraišką tapti ES nare, Komisija pateikė nuomonę 2011 m. spalio 12 d. Gruodžio mėn. Taryba atkreipė dėmesį į tai, kad Europos Vadovų Taryba, laikydamasi nustatytos praktikos, svarstys, ar pradėti stojimo derybas, Komisijai įvertinus, jog Serbija pasiekė reikiamą atitikimo narystės kriterijams lygį, visų pirma įvykdė Komisijos nuomonėje išdėstytą pagrindinį prioritetinį reikalavimą imtis veiksmų, kad būtų akivaizdžiai ir tvariai pagerinti santykiai su Kosovu, laikantis stabilizacijos ir asociacijos proceso sąlygų.

³⁴ 2011 m. sausio 19 d. Europos Parlamentas priėmė teisėkūros rezoliuciją dėl Tarybos ir Komisijos sprendimo projekto dėl Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Serbijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo sudarymo (P7_TA(2011)0015).

Gruodžio 9 d. Europos Vadovų Taryba atidėjo sprendimą dėl kandidatės statuso Serbijai suteikimo³⁵.

Birželio 21 d. Liuksemburge buvo surengtas ES ir **Juodkalnijos**³⁶ stabilizacijos ir asociacijos tarybos susitikimas. Gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba pripažino, kad padaryta didelė pažanga įgyvendinant reformų darbotvarkę ir tam, kad 2012 m. birželio mėn. būtų galima pradėti stojimo derybas, ji pavedė Bendrųjų reikalų tarybai remiantis Komisijos ataskaita išnagrinėti reformų įgyvendinimą, visų pirma teisinės valstybės srityje.

Kovo mėn. Užsienio reikalų taryba priėmė išvadas išdėstydamą išsamų ES požiūrį: tvirtesnė strategija, skirta **Bosnijai ir Hercegovinai (BIH)**, ir viena ES atstovaujantis subjektas (ES specialusis įgaliotinis / ES delegacija), įskaitant tvirtesnių priemonių rinkinį pradedant įprastinėmis plėtros priemonėmis ir projektais ir baigiant BUSP priemonėmis, pavyzdžiui, galimomis ribojamosiomis priemonėmis³⁷. 2011 m. gegužės mėn. vyriausioji įgaliotinė apsilankė BIH. To pasekmė – atšauktas Serbijos Respublikos Nacionalinės asamblėjos sprendimas rengti referendumą dėl teismų nepriklausomumo. Šis vizitas sudarė galimybę pradėti struktūrinį dialogą su ES dėl teismų sektoriaus³⁸. Liepos 18 d. Peter Sorensen buvo paskirtas ES specialiuoju įgaliotiniu Bosnijoje ir Hercegovinoje.

³⁵ Kandidatės statusas Serbijai suteiktas 2012 m. kovo 1 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime.

³⁶ 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Juodkalnijos europinės integracijos proceso (P7_TA(2011)0091).

³⁷ Pagal 2011 m. kovo mėn. Tarybos išvadas naujas dvi pareigas einantis ES specialusis įgaliotinis/ delegacijos vadovas padėjo rasti išeitį iš politinės aklavietės po 2010 m. parlamento rinkimų. ES specialusis įgaliotinis / delegacijos vadovas padėjo kurti progresyvesnę dinamiką derindamas ES specialiojo įgaliotinio politinius svertus ir ES technines bei finansines priemones, kad padėtų žengti pirmyn integracijos į ES kelyje. 2011 m. rugsėjo 1 d. ES specialiojo įgaliotinio pozicija buvo atsieta nuo Tarptautinės bendruomenės vyriausiojo įgaliotinio BIH.

³⁸ Dialogo pagrindas – stabilizacijos ir asociacijos procesas, juo siekiama konsoliduoti teisinę valstybę ir sukurti nepriklausomą, veiksmingą, nešališką ir atskaitingą teismų sistemą visoje BIH.

2001 m. ES valstybės narės nusprendė pratęsti **ES policijos misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje (EUPM)** įgaliojimus iki 2012 m. birželio 30 d., o suėjus tam terminui misiją uždaryti. Paramos vietos valdžios institucijoms BIH tęstinumą užtikrins ES specialiojo įgaliojimo veikla ir Komisijos priemonės.

Kalbant apie **operaciją Althea**, Taryba 2011 m. spalio mėn. patvirtino ES pasirengimą remiantis atnaujintais JT įgaliojimais šiame etape toliau vykdyti vykdomąsias karines funkcijas siekiant remti Bosnijos ir Hercegovinos pastangas išsaugoti saugią ir patikimą aplinką. Daugiausia pastangų operacijoje Althea bus skiriama pajėgumų stiprinimui ir mokymams, taip pat bus palaikomas informuotumas apie padėtį ir patikimas rezervas.

Kaip ir Serbijos atveju, Laikinas susitarimas buvo vykdomas kol nebaigtos visos Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo įsigaliojimo procedūros. Gruodžio 28 d., praėjus daugiau kaip metams po 2010 m. spalio mėn. rinkimų, pagrindiniai BIH politiniai lyderiai sutarė dėl Ministrų tarybos sudarymo, 2011 m. valstybės biudžeto priėmimo, tolesnių veiksmų dėl gyventojų surašymo ir valstybės pagalbos įstatymų bei dėl pastangų įgyvendinti EŽTK (Europos žmogaus teisių konvencija) sprendimą Sejdic ir Finci byloje – visi šie klausimai buvo išvardyti kovo mėn. Tarybos išvadose ir įvardyti kaip esminiai reikalavimai žengiant į ES.

Europos Komisija priėmė Bosnijai ir Hercegovinai skirtą nacionalinę programą pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (IPA) pereinamojo laikotarpio pagalbos ir institucijų kūrimo komponentą 2011 metams. Bendra programos lėšų suma – 91 280 000 EUR. Pagal programą siekiama teikti paramą visų pirma šiuose sektoriuose: viešojo administravimo reformos, teisingumo ir vidaus reikalų, privačiojo sektoriaus plėtros, transporto, aplinkos ir klimato kaitos, ir socialinės plėtros. Be to, BIH gauna finansavimą iš IPA daugiašalės programos lėšų.

2011 m. gruodžio mėn. Bendrųjų reikalų taryba dar kartą patvirtino, kad **Kosovui**³⁹ galėtų būti taikomas vizų režimo liberalizavimas, kai visos sąlygos bus įvykdytos. Nedarant poveikio valstybių narių pozicijoms dėl statuso, Taryba prašo Komisijos įvertinti Kosovo pažangą sprendžiant su prekyba susijusius klausimus ir, Kosovui pasiekus pakankamą pažangą, pasiūlyti tolesnius veiksmus dėl susitarimo. Taryba pripažino, kad Kosovo socialinis ir ekonominis vystymasis taip pat sustiprėtų tapus Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) nare ir pareiškė įsipareigojimą pasiekti susitarimą dėl Kosovo dalyvavimo ES programose, nedarant poveikio valstybių narių pozicijoms dėl statuso. Galiausiai Taryba palankiai įvertino Komisijos ketinimą pradėti struktūrinį dialogą dėl teisinės valstybės ir Komisijos ketinimą peržiūrėti savo 2009 m. komunikatą.

EULEX, ES teisinės valstybės misijos Kosove vaidmuo tebėra svarbus padedant Kosovo valdžios institucijoms teisinės valstybės srityje ir jas remiant, visų pirma sprendžiant policijos, teismų ir muitinės klausimus. Svarbiausias misijos darbas 2011 metais buvo tęsti jautrius daug dėmesio pritraukusių bylų tyrimus. Pastangos muitinės srityje davė rezultatų – sumažėjo kontrabandos. Įvyko keli teismai tarptautinės prekybos narkotikais bylose. Ekspertai toliau vykdė operatyvinius tyrimus dingusių be žinios asmenų srityje.

EULEX Kosovo, nors ir susidurdama su pajėgų kūrimo problema (nepilnai suformuoti policijos daliniai), taip pat atliko saugumo užtikrintojo funkcijas, prireikus padėdama Kosovo policijai bei bendradarbiaudama su Taikos palaikymo pajėgomis Kosove (KFOR). EULEX toliau stiprino teisinę valstybę šiaurės Kosove plėsdama savo dalyvavimą iki prasidedant 2011 m. liepos mėn. smurtiniams įvykiams.

³⁹ 2012 m. vasario 1 d. Samuel Zbogar buvo paskirtas ES specialiuoju įgaliotiniu Kosove.

2011 m. rugsėjo mėn. darbą pradėjo ES specialioji tyrimų grupė, kuri vykdė teisingą ir nepriklausomą 2010 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos pranešime išdėstytų kaltinimų dėl karo nusikaltimų ir organizuoto nusikalstamumo kriminalinį tyrimą. Specialiosios tyrimų grupės sukūrimas rodo ES įsipareigojimą siekti nešališko ir profesionalaus šių kaltinimų tyrimo ir liudija, kad ES teikia daug svarbos teisingam šių klausimų sprendimui. Tai sudėtingas ir daugiašalis tyrimas, kuris užtruks.

2011 m. rugsėjo mėn. EIVT pradėjo EULEX Kosovo misijos strateginiu lygiu peržiūrą, atsižvelgdama į bendrą ES dalyvavimo Kosove padėtį. 2012 m. bus imtasi praktinių veiksmų atsižvelgiant į šios strateginės peržiūros rezultatus.

Tebesitęsiant vyriausybės ir opozicijos santykių krizei **Albanijoje**, 2011 m. birželio mėn. Užsienio reikalų taryba pareiškė susirūpinimą, ragindama atnaujinti politinį dialogą. Metų pabaigoje Taryba palankiai įvertino tam tikrus teigiamus veiksmus, pavyzdžiui, Rinkimų reformos parlamentinio komiteto ir Parlamento darbo tvarkos taisyklių reformos darbo grupės įsteigimą, taip pat tai, kad nustatytas grafikas įstatymams, kuriems reikalinga 3/5 balsų dauguma, priimti. Gegužės 8 d. savivaldybių rinkimai, nors dėl jų kilo daug diskusijų, buvo apskritai įvertinti kaip konkurencingi ir skaidrūs. Tačiau liko ir trūkumų. 2011 m. gruodžio mėn. Taryba pareiškė, kad Albanija per mažai pasistūmėjo siekdama atitikti politinius kriterijus dėl narystės ir įgyvendindama dvylika prioritetų stojimo deryboms pradėti, todėl Europos Komisijos rekomendacijos pagrindu nuspręsta nesuteikti šaliai kandidatės statuso. ES tebėra įsipareigojusi plėtoti Albanijos europinę perspektyvą ir toliau remti šalies pastangas šiame procese. 2011 m. vyriausioji įgaliotinė kartu su Komisijos nariu Š. Füle pabrėžė, kad būtina pažanga vedant politinį dialogą, vykdant rinkimų reformą ir sprendžiant kitus svarbiausius ES darbotvarkės klausimus.

2011 m. pradžioje svarbiausias įvykis **Buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje** – didžiausios opozicinės partijos surengtas boikotas Parlamente⁴⁰. Vis dėlto, birželio mėn. parlamento rinkimai šalyje buvo surengti; gruodžio mėn. išvadose Taryba įvertino šiuos rinkimus kaip konkurencingus, skaidrius bei gerai administruotus visoje šalyje. Tačiau Taryba taip pat pažymėjo, jog dar reikia pastangų, kad šalyje būtų propaguojamos ir saugomos pagrindinės teisės. Jokios pažangos nepasiekta sprendžiant klausimą dėl pavadinimo.

2011 m. Komisijos Pirmininko J. M. Barroso inicijuotas ir 2012 m. kovo mėn. Komisijos nario Š. Füle bei Ministro Pirmininko N. Gruevski pradėtas aukšto lygio dialogas stojimo klausimais ES integracijos procesui suteikė naujos dinamikos⁴¹. Pažangos ataskaitoje Komisija pakartojo savo rekomendaciją, kad turėtų būti pradėtos stojimo derybos su šia šalimi, o Taryba teigė esanti pasirengusi vėl svarstyti šį klausimą pirmąjį 2012 m. pusmetį.

Labai svarbu palaikyti gerus kaimyniškus santykius, be kita ko, derybomis rasti abipusiai priimtina pavadinimo klausimo sprendimą, remiant JT. Taryba pabrėžė, kad ji laukia vykstančio aukšto lygio dialogo dėl pavadinimo rezultatų.

⁴⁰ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl 2010 m. Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos pažangos ataskaitos (P7_TA-PROV(2011)0151).

⁴¹ 2012 m. kovo 15 d. buvo surengtas inauguracinis posėdis.

4. TURKIJA IR VAKARŲ EUROPOS KAIMYBINĖS ŠALYS

4.1. TURKIJA

Turkija ir kaip šalis kandidatė ⁴², ir kaip viena pagrindinių regioninių partnerių tebebuvo viena svarbiausių diskusijų dalyvių Europos Sąjungai, kuri gyrė Turkiją už pastangas, dedamas dalijantis krizės Sirijoje sprendimo našta. Turkija aktyviai vykdė veiklą platesniame kaimyniniame regione ir atliko įtakingą vaidmenį remiant reformas, be kita ko, Šiaurės Afrikoje. Turkija taip pat tebebuvo svarbus regioninis subjektas Artimuosiuose Rytuose, Vakarų Balkanuose, Afganistane / Pakistane, Pietų Kaukaze ir Somalio pusiasalyje. Todėl vyriausioji įgaliotinė tebebuvo pasiryžusi toliau stiprinti ES politinį dialogą su Turkija abiem Šalims rūpimais užsienio politikos klausimais ir kelis kartus susitiko su Turkijos užsienio reikalų ministru A. Davutoglu. Jis taip pat buvo pakviestas ir iškart sutiko dalyvauti neoficialiame Tarybos posėdyje. Su Turkija buvo nustatytas neoficialus strateginis dialogas politinių direktorių lygiu.

ES taip pat labai palankiai įvertino aktyvų Turkijos dalyvavimą BSGP misijose, visų pirma misijose EUFOR Althea ir EULEX Kosovo.

Turkija toliau su pasiryžimu dalyvavo stojimo derybų procese ir vykdė politinių reformų darbotvarkę, tačiau dar būtina dėti daugiau pastangų, kad būtų visiškai įvykdyti Kopenhagos kriterijai keletoje sričių, visų pirma pagrindinių laisvių srityje. Buvo tęsiamos pastangos suintensyvinti dialogą ir bendradarbiavimą su Turkija jai kovojant su terorizmu, taip pat pradėti dialogą dėl vizų, judumo ir migracijos laikantis nusistovėjusios praktikos.

⁴² 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl 2010 m. Turkijos pažangos ataskaitos (P7_TA(2011)0090).

2011 m. gruodžio mėn. išvadose Bendrųjų reikalų taryba pabrėžė, kad Turkija turi tvirtai įsipareigoti palaikyti gerus kaimyninius santykius ir taikiai spręsti ginčus laikantis Jungtinių Tautų Chartijos, prireikus kreipdamasi į Tarptautinį Teisingumo Teismą. Ji išreiškė didelį susirūpinimą ir primygtinai paragino vengti bet kokio grasinimo ar veiksmų, nukreiptų prieš valstybę narę, arba nesutarimų arba veiksmų, kurie galėtų pakenkti geriems kaimyniniams santykiams ir taikiam ginčų sprendimui. Be to, ES dar kartą pabrėžė, kad ES valstybės narės turi visas suverenias teises, *inter alia*, sudaryti dvišalius susitarimus ir tirti bei naudoti savo gamtos išteklius pagal ES *acquis* ir tarptautinę teisę, įskaitant JT jūrų teisės konvenciją.

2011 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos ir Bendrųjų reikalų tarybos išvadose primenama, kad Taryba apgailestauja dėl Turkijos padarytų pareiškimų įšaldyti santykius su ES pirmininkaujančia valstybe nare antrąjį 2012 m. pusmetį ir pabrėžia, kad ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės vaidmuo yra numatytas Europos Sąjungos sutartyje.

Be to, 2011 m. gruodžio mėn. išvadose Taryba labai apgailestaudama pažymėjo, kad Turkija, nepaisant daugkartinių raginimų, ir toliau atsisako vykdyti savo pareigą visiškai ir be diskriminavimo įgyvendinti Asociacijos susitarimo papildomą protokolą visų valstybių narių atžvilgiu. Nesant pažangos šiuo klausimu Taryba ir toliau taikys savo 2006 m. nustatytas priemones, o tai turės nuolatinės įtakos bendrai derybų pažangai. Turkija taip pat vis dar nepadarė pažangos siekdama būtino santykių su Kipro Respublika normalizavimo.

Be to, tikimasi, kad Turkija aktyviai remis vykstančias derybas, kuriomis siekiama teisingo, visapusiško ir patvaraus Kipro problemos sprendimo JT sistemoje, laikantis atitinkamų JT Saugumo Tarybos rezoliucijų ir principų, kuriais grindžiama Sąjunga. Turkijos įsipareigojimas ir konkretus įnašas siekiant tokio visapusiško šios problemos sprendimo yra būtinas.

4.2. VAKARŲ EUROPA

ES santykiai su kaimyninėmis Vakarų Europos šalimis grindžiami išsamiais bendradarbiavimo susitarimais, pavyzdžiui, Europos ekonominės erdvės susitarimu (su **Norvegija, Islandija ir Lichtenšteinu**) ar Šengeno susitarimu (pirmiau minėtomis trimis šalimis ir **Šveicarija**).

2011 m. ES bendradarbiavimas BUSP srityje su EEE/ELPA šalimis toliau intensyvėjo – šios šalys prisijungė prie daugelio BUSP srities deklaracijų, taip pat bendradarbiavo vykdant tam tikrus bendruosius veiksmus. Norvegija dalyvavo EULEX Kosovo ir EUPOL Afghanistan operacijose. 14 Šveicarijos atstovų dalyvauja dviejose misijose (12 atstovų EULEX Kosovo ir 2 atstovai EUPM BiH).

ES taip pat vedė reguliarius politinius dialogus įvairiais lygiais ir įvairiuose kontekstuose; svarbiuose tarptautiniuose renginiuose padaugėjo neoficialių dialogų.

4.2.1. NORVEGIJA. ES ir Norvegija labai gerai ir glaudžiai bendradarbiauja užsienio politikos srityje, ypač Artimųjų Rytų, Arabų pavasario ir Arktikos regiono klausimais. Norvegija pirmininkauja *Ad hoc* ryšių palaikymo komitetui dėl Palestinos (tarptautinei paramos teikėjų grupei, remiančiai palestiniečius), todėl 2011 m. rugsėjo mėn. neoficialiame užsienio reikalų ministrų susitikime (vadinamajame Gymnich susitikime) diskusijose apie Artimųjų Rytų taikos procesą dalyvavo Norvegijos užsienio reikalų ministras Jonas Gahr Støre. Norvegija, kaip ir Islandija, tvirtai remia ES prašymą dėl nuolatinio stebėtojo statuso Arkties taryboje. Norvegija tebėra viena svarbiausių partnerių energetinio saugumo srityje (taip pat žr. XX p.).

4.2.2. ŠVEICARIJA. Su Šveicarija bendradarbiavimas buvo tęsiamas tokiose srityse kaip Pietų Kaukazas, demokratinis procesas Šiaurės Afrikoje ir Artimųjų Rytų taikos procesas.

4.2.3. ISLANDIJA. Su Islandija buvo tęsiamos 2010 m. liepos mėn. pradėtos stojimo derybos, įskaitant dėl konkretaus derybinio skyriaus *Užsienio, saugumo ir gynybos politika*. Iki 2011 m. gruodžio mėn. imtinai su Islandija buvo pradėtos derybos dėl vienuolikos skyrių, dėl šešių skyrių derybos jau buvo baigtos. Islandija toliau daro gerą pažangą stojimo derybose.

5. AZIJA

Azijoje ES turi keturis strateginius partnerius; Azija – greičiausiai besivystantis regionas pasaulyje. Europa stengiasi sutvirtinti savo ryšius su šiuo dinamišku regionu ne tik prekybos ir investicijų srityje, bet taip pat ir vis labiau politikos ir saugumo srityse. Šiuo tikslu ES ne tik plėtojo dvišalius santykius su Azijos partneriais, bet ir vykdė regioninio bendradarbiavimo politiką.

Regiono lygiu 2011 m. birželio mėn. Budapešte buvo surengtas 10-as **ASEM** (Azijos ir Europos susitikimo) užsienio reikalų ministrų posėdis; jame 47 Europos ir Azijos valstybių užsienio reikalų ministrai ir vyriausioji įgaliotinė nagrinėjo pasaulio ekonomikos valdymo, tvaraus vystymosi klausimus, pasaulio ir regionų problemas, klausimus, susijusius su Azijos ir Europos žmonių tarpusavio ryšiais ir ASEM ateitimi. Be to, buvo išsamiai pasikeista nuomonėmis klausimais, susijusiais su netradicinėmis grėsmėmis saugumui.

5.1. PIETŲ AZIJA

5.1.1. INDIJA. 2011 m. buvo toliau stengiamasi sustiprinti ES ir Indijos strateginės partnerystės politinį ir strateginį aspektus⁴³. 2012 m. pradžioje buvo surengti ministrų lygio susitikimas ir aukščiausiojo lygio susitikimas; tai sutapo su vyriausiosios įgaliotinės vizitu. 2011 m. lapkričio mėn. Naujajame Delyje buvo surengtos pirmosios užsienio politikos konsultacijos vyresniųjų pareigūnų lygiu. Tai turėtų tapti kasmetiniu renginiu siekiant plačiau ir nuodugniau pasikeisti nuomonėmis ir konsultotis regiono ir pasaulio svarbos klausimais, taip pat bendradarbiavimo saugumo srityje klausimais bei pasirengti ministrų lygio susitikimui. Buvo toliau plėtojamas bendradarbiavimas saugumo srityje: 2011 m. gegužės mėn. Naujajame Delyje surengtas dialogas saugumo srityje, o vėliau – susitikimai darbo grupių lygiu kovos su piratavimu ir terorizmu klausimais bei pradėtos konsultacijos kibernetinio saugumo klausimais; visa ši veikla grindžiama susitarimais, kurie buvo sudaryti 2010 m. gruodžio mėn. įvykusiame aukščiausiojo lygio susitikime. Galiausiai 2011 m. buvo surengtas dar vienas Indijos ir ES dialogo žmogaus teisių klausimais⁴⁴ susitikimas.

⁴³ 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl derybų dėl ES ir Indijos laisvosios prekybos susitarimo padėties (P7_TA-PROV(2011)0224).

⁴⁴ 2011 m. liepos 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Indijos, ypač dėl mirties nuosprendžio Davinderiui Palui Singhui (P7_TA-PROV(2011)0342).

5.1.2. AFGANISTANAS. 2011 m. gruodžio mėn. įvykusioje Bonos konferencijoje dėl Afganistano⁴⁵ buvo patvirtinti ilgalaikiai tarptautiniai įsipareigojimai Afganistanui pasibaigus pereinamajam laikotarpiui 2014 m. Šiomis aplinkybėmis ES įsipareigojo tebebūti Afganistano po pereinamojo laikotarpio partnere tiek saugumo, tiek vystymosi srityse ir paskelbė pradedanti derybas su Afganistanu dėl Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo. Dvejas – ES delegacijos vadovo ir specialiojo įgaliotinio – pareigas einantis Vygaudas Ušackas ir toliau atliko svarbų vaidmenį siekiant aktyvesnio ES dalyvavimo vietoje, kaip numatyta Afganistanui ir Pakistanui skirtame ES veiksmų plane.

2011 m. **EUPOL Afghanistan** konsolidavo savo veiklą viešosios tvarkos palaikymo civiliniais pajėgumais srityje remdamasi trimis programiniais ramsčiais: Vidaus reikalų ministerijos reforma, Afganistano nacionalinės policijos profesionalizavimu ir policijos susiejimu su teisingumo sektoriumi.

Dar liko didelių uždavinių, tačiau pripažinta būtinybė palaipsniui pereiti nuo kovos su sukilėliais prie civilinių, teisinės valstybės principais grindžiamų viešosios tvarkos palaikymo pajėgumų. Intensyvesnės pastangos rengiant mokymus Afganistano policijos vadovams ir steigiant pačių afganistaniečių valdomus mokymo pajėgumus Kabulo policijos darbuotojų koledže davė rezultatų – iki šiol buvo surengti mokymo kursai 1 600 vyresniųjų Afganistano policijos pareigūnų.

2011 m. Bonos konferencijoje vyriausioji įgaliotinė ES vardu paskelbė ES sprendimą misijos įgaliojimus pratęsti iki 2014 m.; dėl šio pratęsimo parametrų turi būti nuspręsta 2012 m.

⁴⁵ 2010 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl naujos Afganistanui skirtos strategijos (P7_TA-PROV(2010)0490).

5.1.3 PAKISTANAS. ES ir Pakistanas ⁴⁶ derėjosi ir susitarė dėl 5 metų bendradarbiavimo plano, kuris grindžiamas tarpusavio pagarbos, pasitikėjimo ir interesų principais ir kuriuo siekiama kurti strateginius santykius. Bendradarbiavimo planu, dėl kurio buvo susitarta 2011 m. lapkričio mėn. surengtame politinio dialogo susitikime politikos direktorių lygiu, nustatytas platus politinis pagrindas, kuriuo remiantis bus plečiama ES ir Pakistano politinio dialogo sritis ⁴⁷. Reaguodama į 2011 m. Pakistaną antrus metus iš eilės siaubiančius potvynius, dėl kurių nukentėjo beveik 6 mln. žmonių; ES vėl sparčiai ėmėsi veiksmų ir suteikė humanitarinę pagalbą. ES ir valstybių narių bendra parama sudarė beveik 146 mln. EUR. Buvo daroma pažanga ES siekiant prekybos nuolaidų Pakistano vardu PPO, kad būtų padedama ekonomikai atsigauti po potvynių. Atsižvelgiant į 2011 m. liepos mėn. Užsienio reikalų tarybos išvadas dėl Pakistano, kuriose pabrėžiama bendradarbiavimo saugumo ir kovos su terorizmu srityse svarba, pradėta rengtis reguliariam ES ir Pakistano dialogui kovos su terorizmu klausimais ir būsimai veiklai.

5.1.4. ŠRI LANKA. ES siekė plėtoti politiką, kuria būtų palaipsniui atkuriamas bendradarbiavimas su Šri Lanka bendro intereso sektoriuose, pavyzdžiui, civilinės aviacijos, turizmo ir aplinkosaugos sektoriuose, ir dirbti, kad ateityje būtų vėl nustatytas reguliarus dialogas jungtinėje komisijoje. ES ir toliau atidžiai stebėjo padėtį žmogaus teisių srityje ir atstatymą po konflikto. Priėmus JT ekspertų grupės ataskaitą dėl tariamų žmogaus teisių ir tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų karinio konflikto metu ir Šri Lankos įgytos patirties ir susitaikymo komisijos ataskaitą ⁴⁸, ES paragino valdžios institucijas imtis būtinų veiksmų, kad būtų siekiama tikro susitaikymo ir sprendžiamas atsakomybės klausimas, ir šiuo atžvilgiu bendradarbiauti su Jungtinėmis Tautomis.

⁴⁶ 2011 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl moterų padėties Afganistane ir Pakistane (P7_TA-PROV(2011)0591). 2011 m. kovo 10 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Pakistano, ypač Shahbazo Bhatti nužudymo (P7_TA(2011)0098), o 2011 sausio 20 d. – rezoliuciją dėl gubernatoriaus Salmaano Taseero nužudymo (P7_TA(2011)0026).

⁴⁷ Dialogas apims toliau nurodytas sritis: saugumo; demokratijos, valdymo, žmogaus teisių, socialinio ir ekonominio vystymosi; prekybos ir investicijų; energetikos; bendradarbiavimo sektoriuose įvairiose srityse, įskaitant migraciją, bendradarbiavimo kultūros srityje, profesinio mokymo, žemės ūkio, vandentvarkos, sveikatos priežiūros ir mokslinių tyrimų.

⁴⁸ 2011 m. gegužės 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Šri Lankoje (P7_TA-PROV(2011)0242).

5.1.5. BANGLADEŠAS. Bangladeše pagrindiniai ES prioritetai tebebuvo parama demokratinėms institucijoms, skurdo mažinimas ir kova su klimato kaita; jų ES siekė įgyvendindama vystomojo bendradarbiavimo programas, vesdama politinį dialogą, be kita ko, aukščiausiu lygiu, ir siekdama plataus užmojo rezultatų tarptautinėse derybose klimato kaitos srityje.

5.2. PIETRYČIŲ AZIJA

5.2.1. ASEAN. ES tęsė politinį dialogą su ASEAN, visų pirma 2011 m. spalio mėn. Varšuvoje surengtame vyresniųjų pareigūnų susitikime, kuriame daugiausia dėmesio skirta pasirengimui būsimam ES / ASEAN ministrų lygio susitikimui Brunėjuje (2012 m. balandžio mėn.); jame ministrai turėtų dar kartą patvirtinti ES ir ASEAN santykių strateginę svarbą ir juos palaikyti priimdami naują bendrų veiksmų planą. Buvo toliau daroma pažanga Pietryčių Azijos draugystės ir bendradarbiavimo sutarties susitariančiosioms šalims ratifikuojant tos sutarties Trečiąjį protokolą; užbaigus šį procesą (labiausiai tikėtina – 2012 m. liepos mėn.) bus sudarytos sąlygos ES prisijungti prie šios sutarties.

ES taip pat padarė didelę pažangą derybose dėl partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimų (PBS) su keliomis ASEAN šalimis, visų pirma su **Malaizija** ir **Singapūru**. PBS su **Vietnamu** ir **Filipiniais** jau buvo parafuoti. ES turi strateginį tikslą, kad būtų sudarytas tarpregioninis laisvosios prekybos susitarimas (LPS), tačiau tuo pat metu ji siekia sudaryti dvišalius LPS su ASEAN šalimis ir padarė reikšmingą pažangą derybose su Malaizija ir Singapūru, taip pat buvo pasirengusi pradėti derybas su Vietnamu.

5.2.2. BIRMA / MIANMARAS. ES bendradarbiavimas su Birma (Mianmaru) 2011 m. gerokai suintensyvėjo dėl permainų šalyje užtikrinant daugiau demokratijos po to, kai buvo sudaryta naujoji vyriausybė. 2011 m. balandžio mėn. pratęsusį Tarybos sprendimo, kuriuo nustatomos ribojamosios priemonės, galiojimą ES davė ženklą, kad ji reaguos į pozityvius vyriausybės veiksmus ir sustabdyti draudimo keliauti ir turto įšaldymo priemonių taikymą kai kuriems vyriausybės nariams, kurie neturi ryšių su kariškiais, įskaitant užsienio reikalų ministrą. Šiais metais surengus specialiojo pasiuntinio Piero Fassino ir patarėjo Robert Cooper vizitus buvo sudarytos sąlygos geriau informuoti apie ES lūkesčius ir pasirengimą bendradarbiauti su reformas pradedančia vyriausybe. Tačiau dar liko daug neišspręstų problemų: daug politinių kalinių vis dar kalėjime, tebevyksta kovos etniniuose regionuose, pranešama apie didelius vyriausybės ir etninių grupių ginkluotųjų pajėgų daromus žmogaus teisių pažeidimus Kačinų valstijoje.

5.3. RYTŲ AZIJA

5.3.1. KINIJA. 2011 m. gegužės mėn. Budapešte / Gödöllő įvyko vyriausiosios įgaliotinės ir valstybės tarybos nario Dai Bingguo strateginio dialogo 2-as susitikimas. Susitikimas patvirtino, kad ES ir Kinijos strateginio dialogo politinis ramstis turi tvirtą pagrindą, ir suteikė galimybę ES ir Kinijai išsamiai pasikeisti nuomonėmis svarbiausiais tarptautiniais klausimais, pavyzdžiui, dėl Irano, Egipto, Libijos, Tuniso, žmogaus teisių⁴⁹, misijos EUNAVFOR ATALANTA ir dėl konkrečių projektų, kurie bus rengiami, pavyzdžiui, dėl ekologiškos technologijos projekto.

⁴⁹ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Ai Weiwei bylos (P7_TA-PROV(2011)0157), o 2011 m. kovo 10 d. – rezoliuciją dėl padėties Kašgaro mieste ir kultūros paveldo (P7_TA(2011)0100).

Gegužės 15–19 d. Pirmininkas H. Van Rompuy lankėsi Kinijoje Prezidento Hu Jintao kvietimu. Vizitas parodė, kad ES ir Kinija teikia daug svarbos savo strateginei partnerystei nuo pat jos pradžios 2003 m. Gegužės 16 d. Pirmininkas H. Van Rompuy susitiko su Prezidentu Hu Jintao; jie abu pripažino, kad svarbu intensyviai bendradarbiauti siekiant spręsti globalines problemas, pavyzdžiui, susijusias su pasauliniu valdymu ir finansiniu stabilumu. Šiuo požiūriu abi šalys pabrėžė didžiulę G20 vertę ir šios grupės vaidmenį užtikrinant ekonominį ir finansinį bendradarbiavimą pasaulio lygiu. Jie taip pat sutiko, kad kitame aukščiausiojo lygio susitikime ES ir Kinijos santykių struktūra galėtų būti papildyta nauju trečiuoju ramsčiu, kuriuo būtų siekiama skatinti žmonių tarpusavio ryšius ⁵⁰.

Vyriausioji įgaliotinė lankėsi Kinijoje 2011 m. spalio mėn. Ji susitiko su Dai Bingguo, užsienio reikalų ministru Yang Jiechi ir gynybos ministru Liang Guanglie; be kitų tarptautinių klausimų (Šiaurės Afrika, Artimieji Rytai, Azijos Ramiojo vandenyno regionas), jie diskutavo apie ekonomikos krizę, dvišalius santykius ir žmogaus teisių padėtį.

2011 m. buvo paskelbti ES ir Kinijos jaunimo metais. Tai ne tik atvėrė daug galimybių pagilinti mūsų santykius daug dėmesio skiriant jaunimo renginiams ir jaunų žmonių tarpusavio mainams, bet ir parodė, kaip svarbu daug dėmesio skirti žmonių tarpusavio ryšiams siekiant pagerinti tarpusavio supratimą.

⁵⁰ 14-as ES ir Kinijos aukščiausiojo lygio susitikimas buvo numatytas surengti spalio 25 d. Tiandzine, tačiau buvo atidėtas dėl nenumatytų Europos Vadovų Tarybos ir euro zonos šalių valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimų. Galiausiai susitikimas įvyko 2012 m. vasario 14 d. Pekine.

5.3.2. JAPONIJA. 20-as ES ir Japonijos aukščiausiojo lygio susitikimas įvyko 2011 m. gegužės mėn. trigubos nelaimės (žemės drebėjimo, cunamio, branduolinės avarijos), kuri ištiko Japoniją kovo 11 d., aplinkybėmis⁵¹. Be to, kovo mėn. ES aktyvavo reagavimo į krizes sistemą, kad padėtų susidoroti su nelaimės humanitarinėmis pasekmėmis. ES ir Japonija patvirtino norą sustiprinti visus savo dvišalių santykių aspektus ir pradėjo procesą dėl dviejų lygiagrečių ir vienas kitą papildančių susitarimų: išsamaus susitarimo, kuris apimtų politinį bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą pasaulio bei sektorių lygiu, ir plataus užmojo laisvosios prekybos susitarimo⁵². Aukščiausiojo lygio susitikime buvo nustatyti konkretaus bendradarbiavimo branduolinės saugos, energetikos ir nelaimių valdymo srityse principai. Buvo sudarytos sąlygos pasikeisti su Japonija nuomonėmis tokiais klausimais kaip pasaulio ekonomika, klimato kaita ir energetika, taip pat aptarti regioninius klausimus, pavyzdžiui, pereinamojo laikotarpio procesus Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje. ES paragino glaudžiau bendradarbiauti krizių valdymo, aviacijos ir palydovinės navigacijos srityse. 2011 m. buvo tęsiamas bendradarbiavimas laivybos saugumo srityje ir kovojant su piratavimu prie Somalio krantų ir Adeno įlankoje. Japonija prisidėjo prie ES PEGASE mechanizmo, kuriuo remiamos palestiniečių valstybės kūrimo pastangos.

2011 m. lapkričio mėn. vyriausioji įgaliotinė lankėsi Japonijoje. Ji aptarė dvišalius santykius ir tarptautinius iššūkius taikos ir saugumo srityje, apsilankė Miyagi prefektūroje, kad pareikštų ES solidarumą su žmonėmis, gyvenančiais viename iš labiausiai žemės drebėjimo ir cunamio nuniokotų regionų, taip pat įsitikinimą, kad dedamos reikiamos atstatymo pastangos.

⁵¹ 2011 m. kovo 24 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Japonijoje, ypač dėl pavojaus padėties branduolinėje elektrinėse (P7_TA-PROV(2011)0118).

⁵² 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES ir Japonijos prekybos santykių (P7_TA-PROV(2011)0225).

5.3.3. KORĖJOS RESPUBLIKA. ES ir Korėjos Respublika stengėsi plėsti ir gilinti santykius visose srityse laikydamosi pastarajame aukščiausiojo lygio susitikime, įvykusiame 2010 m. spalio mėn., priimto sprendimo sukurti strateginę partnerystę. Pirmajame aukšto lygio politinio dialogo susitikime (politikos direktoriai), surengtame 2011 m. lapkričio mėn., abi šalys suintensyvino tarpusavio politinį dialogą ir nustatė glaudesnio bendradarbiavimo užsienio politikos ir saugumo klausimais sritis, įskaitant kovą su piratavimu, pereinamojo proceso Libijoje, žmogaus teisių propagavimą ir vystomąjį bendradarbiavimą. Taip pat buvo suintensyvinamas bendradarbiavimas klimato kaitos, ekologiškai tvaraus augimo, švietimo ir inovacijų srityse. Naujosios partnerystės institucinis pagrindas buvo sutvirtintas, nuo liepos 1 d. pradėjus laikinai taikyti laisvosios prekybos susitarimą⁵³ ir padarius pažangą patobulinto bendrojo susitarimo, kuris buvo pasirašytas 2010 m. gegužės mėn. ratifikavimo procese.

5.3.4. KORĖJOS LIAUDIES DEMOKRATINĖ RESPUBLIKA. ES toliau taikė kritiško požiūrio į santykius su Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos politiką ir rėmė tarptautines pastangas siekiant taikos ir stabilumo Korėjos pusiasalyje be branduolinio ginklo. Didelį susirūpinimą ES toliau kėlė KLDR vykdoma ginklų platinimo išorės veikla. Todėl 2011 m. gruodžio mėn. ES sustiprino su masinio naikinimo ginklais susijusias sankcijas KLDR – ribojamosios priemonės imtos taikyti daugiau asmenų ir subjektų. ES suintensyvino konsultacijas su tarptautiniais partneriais platesniu stabilumo Korėjos pusiasalyje klausimu. 2011 m. gruodžio mėn. mirus Kim Jong-il, vyriausioji įgaliotinė paskelbė pareiškimą, kuriame naujoji vadovybė raginama stengtis pagerinti padėtį šalyje ir reiškiamas ES pasirengimas šiuo tikslu dirbti kartu su tarptautiniais partneriais ir KLDR.

⁵³ 2011 m. vasario 17 d. Europos Parlamentas priėmė teisėkūros rezoliuciją dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Korėjos Respublikos laisvosios prekybos susitarimo projekto (P7_TA(2011)0063).

5.3.5. MONGOLIJA. 2011 m. sukako 20 metų nuo ES ir Mongolijos diplomatinių santykių pradžios; šalys pasinaudojo ta proga siekdamos dar labiau pagilinti bendradarbiavimą. Nors 2010 m. gruodžio mėn. parafuotas Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas dar nepasirašytas, abi šalys toliau intensyvino bendradarbiavimą tokios srityse kaip valstybės sektoriaus gebėjimų stiprinimas, valdymas ir pilietinė visuomenė, ES normų ir standartų priėmimas, profesinis rengimas ir mokymas, taip pat MVĮ (mažųjų ir vidutinių įmonių) kūrimas. ES taip pat pareiškė didelį susidomėjimą padėti Mongolijai valdymo klausimais, susijusiais su jos greitai besiplečiančiu kalnakasybos sektoriumi.

5.4. RAMIOJO VANDENYNŲ REGIONAS

5.4.1. AUSTRALIJA IR NAUJOJI ZELANDIJA. Šiais metais buvo žengti svarbūs žingsniai, kad santykiai su Australija ir Naująja Zelandija taptų dar stipresni ir dar labiau orientuoti į ateitį. 2011 m. rugsėjo mėn. abiejose šalyse lankėsi Pirmininkas Jose Manuel Barroso. Būdamas Naujojoje Zelandijoje jis taip pat dalyvavo Ramiojo vandenyno salų forumo susitikime.

2011 m. spalio mėn. pabaigoje Australijoje lankėsi vyriausioji įgaliotinė. Ji svečio teisėmis aktyviai dalyvavo Tautų sandraugos vyriausybių vadovų susitikime Perte, Australijoje, kur dalyvavo daugelyje dvišalių susitikimų. Ji taip pat lankėsi Naujojoje Zelandijoje, kur susitiko su atitinkamas pareigas einančiu pareigūnu ir susitarė kartu dirbti, kad būtų pradėtos derybos dėl naujo susitarimo siekiant sustiprinti dvišalius santykius. Spalio 31 d. Kanberoje buvo pradėtos derybos dėl bendrojo susitarimo, kuriuo remiantis bus plečiamas praktinis bendradarbiavimas ir bendri veiksmai tokiose srityse kaip užsienio reikalai ir saugumas, vystomasis bendradarbiavimas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir klimato kaita. Taip pat buvo susitarta pradėti derybas dėl susitarimo dėl krizių valdymo.

5.4.2. FIDŽIS. ES toliau atidžiai stebėjo politinę padėtį Fidžyje ir nusprendė iš dalies pakeisti ir išplėsti vadinamąsias atitinkamas priemones (pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnį ir Vystomojo bendradarbiavimo priemonės 37 straipsnį) dėl to, kad neįvyko teigiamų pokyčių demokratinių principų laikymosi, teisinės valstybės ir žmogaus teisių bei pagrindinių laisvių srityse (2007 m. Fidžio priimti įsipareigojimai). Vystomasis bendradarbiavimas su Fidžiu tebėra sustabdytas su keliomis išimtimis, tačiau Tarybos sprendimu buvo sudarytos galimybės vėl teikti tikslinę paramą pažeidžiamoms bendruomenėms nesinaudojant vyriausybės kanalais.

6. AFRIKA

2011 m. buvo įkurta nauja valstybė – **Pietų Sudanas**, keliose šalyse įvykus patikimiems rinkimams buvo sustiprinta demokratija, Afrikos ir tarptautinė bendruomenė veiksmingai reagavo į porinkiminę krizę Dramblio Kaulo Krante. Tačiau pažanga buvo netolygi ir tebėra didelių problemų. Siekdama jas spręsti, ES pradėjo įgyvendinti kelias iniciatyvas, kad būtų padidintas ES daugialypio bendradarbiavimo su Sahelio regionu, Sudanu ir Pietų Sudanu ir ypač su Somalio pusiasaliu nuoseklumas ir veiksmingumas.

2011 m. ES ir toliau ryžtingai stiprino savo partnerystę su Afrika ir **Afrikos Sąjungos (AS)** vaidmenį siekiant taikos ir klestėjimo Afrikos žemyne. Veiksmų derinimas Libijos krizės metu, darbas su AS Kairo grupėje ir Libijos ryšių palaikymo grupėje parodė mūsų politinio dialogo pridėtinę vertę. 2011 m. gegužės mėn. Adis Abeboje įvykęs ketvirtasis jungtinis konsultacinis ES ir AS Taikos ir saugumo tarybos posėdis taip pat buvo pozityvus žingsnis toliau plėtojant mūsų bendradarbiavimą taikos ir saugumo srityje. Mūsų bendradarbiavimas, visų pirma antrojo veiksmų plano (2011–2013 m.), priimto pastarajame aukščiausiojo lygio susitikime (2010 m. lapkričio mėn.), įgyvendinimas tebebuvo grindžiamas Bendra Afrikos ir ES strategija.

Kalbant apie taikos ir saugumo sritį, priėmus 2011–2014 m. veiksmų planą buvo padaryta pažanga įgyvendinant Afrikos taikos ir saugumo struktūrą (ATSS). Buvo pradėtas naujas pratybų ciklas siekiant įvertinti AS ir regioninių ekonominių bendrijų pajėgumą vykdyti taikos paramos operacijas. Demokratinio valdymo ir žmogaus teisių srityje ES ir AS įteigė dvi darbo grupes, kad būtų stiprinamas dialogas klausimais, susijusiais su gamtos išteklių valdymu (taip pat ir vykstant konfliktams ir po jų) ir saviraiškos laisve (įskaitant žiniasklaidos kaip demokratinį pokyčių varomosios jėgos vaidmenį). ES pastangas derinti savo poziciją su AS tarptautiniuose forumuose pažymėjo vasario 12 d. paskelbtas bendras pareiškimas dėl tarptautinės kovos su vaikų kareivių naudojimu dienos. 2011 m. lapkričio 1 d. Gary Quince buvo paskirtas ES specialiuoju įgaliotiniu Afrikos Sąjungoje.

Intensyvindama paramą valdymui, ES išsiuntė **6 rinkimų stebėjimo misijas** į Užsachario Afriką (į Nigerį, Ugandą, Nigeriją, Zambiją, Čadą ir Kongo Demokratinę Respubliką) ir 4 ekspertų misijas (į Beniną, Liberiją, Dramblio Kaulo Krantą ir Centrinės Afrikos Respubliką). ES, vesdama dialogą su atitinkamomis vyriausybėmis, aktyviai sieks užtikrinti, kad būtų vykdoma tolesnė veikla, susijusi su rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijomis.

6.1. VAKARŲ AFRIKA

6.1.1. SAHELIS. 2011 m. kovo mėn. Užsienio reikalų tarybai buvo pateikta ES strategija dėl saugumo ir vystymosi Sahelyje – viename iš skurdžiausių pasaulio regionų. Sahelio regionas susiduria su daugybe tarpusavyje susipynusių sunkumų: itin dideliu skurdu, klimato kaitos pasekmėmis, dažnomis maisto krizėmis, sparčiu gyventojų gausėjimu, pažeidžiamu valdymu, korupcija, neišspręstais vidaus nesutarimais, smurtinio ekstremizmo ir radikalizacijos rizika, neteisėta prekyba ir su terorizmu susijusiomis grėsmėmis saugumui. Nedaug esama tokių regionų, kur taip akivaizdžiai tarpusavyje susiję saugumas ir vystymasis.

Igyvendinant strategiją pirminiame etape daugiausia dėmesio buvo skirta Maliui, Mauritanijai ir Nigeriui, remiantis keturiomis kryptimis: i) vystymasis, geras valdymas ir vidaus konfliktų sprendimas; ii) politika ir diplomatija; iii) saugumas ir teisinė valstybė; iv) kova su smurtiniu ekstremizmu. Intensyvindama jau vykdomą veiklą nacionaliniu, dvišaliu ir daugiašaliu lygiu, ES, glaudžiai bendradarbiaudama su regiono šalimis, pilietine visuomene, regioniniais ir tarptautiniais organais, stengėsi šalinti pagrindines skurdo priežastis. ES siūlo paramą ekonomikos vystymosi ir gero valdymo srityse, taip pat siekiant suteikti vietos gyventojams geresnes galimybes naudotis svarbiausia infrastruktūra ir pagrindinėmis paslaugomis. Manuel Lopez Blanco buvo paskirtas vyriausiuoju koordinatoriumi Sahelio regiono klausimais; Taryba patvirtino savo pasiryžimą spręsti saugumo problemas Sahelyje, be kita ko, pasitelkiant ir su BSGP susijusį bendradarbiavimą, kad būtų sustiprintos regioninės saugumo pajėgos.

6.1.2. DRAMBLIO KAULO KRANTAS. Dramblio Kaulo Kranto⁵⁴ atžvilgiu ES laikėsi tvirtos pozicijos – diplomatiniais veiksmais ji palaikė teisėtai išrinktą Prezidentą Alassane Ouattara, priėmė neteisėtam Gbagbo režimo rėmėjams taikomas ES savarankiškas ribojamąsias priemones, kuriomis papildomos JT sankcijos. 2011 m. balandžio mėn. šiam režimui žlugus, ES iš karto ėmėsi priemonių, kuriomis buvo remiamas stabilizavimasis po krizės. Ribojamosios priemonės buvo palaipsniui panaikintos ir pradėtas vystomasis bendradarbiavimas. Lapkričio 23 d. Prezidentas Alassane Ouattara lankėsi su oficialiu vizitu Briuselyje, kur susitiko su Pirmininku Herman Van Rompuy ir Pirmininku Jose Manuel Barroso. Šio vizito metu dar kartą buvo pareikšta, kad ES remia demokratijos sugrąžinimą Dramblio Kaulo Krante, o šalies Prezidentas buvo paragintas užtikrinti nešališką teisingumą, susitaikymą ir saugumo sektoriaus reformą kaip būtinas tvarios taikos ir stabilumo sąlygas.

⁵⁴ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Dramblio Kaulo Krante (P7_TA-PROV(2011)0152).

6.1.3. NIGERIJA. Nigerija tęsė demokratijos įtvirtinimo procesą – 2011 m. balandžio mėn. įvykę rinkimai buvo pripažinti teisingiausiais nuo tada, kai šalyje buvo sugrąžinta demokratija; rinkimus stebėjo ES rinkimų stebėjimo misija. Tačiau 2011 m. taip pat buvo susidurta su rimta saugumo problema dėl vėl pradėjusio veikti smurtinio ekstremistinio judėjimo *Boko Haram*; jo nariai įvykdė įvairiausių teroro aktų prieš valdžios institucijas, krikščionis ir nuosakiuosius musulmonus; šiuos išpuolius pasmerkė vyriausioji įgaliotinė.

6.1.4. NIGERIS. Pasibaigus pavyzdiniam pereinamojo prie demokratijos procesui, 2011 m. birželio mėn. buvo užbaigtos konsultacijos pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnį ir vėl pradėtas visapusiškas ES vystomasis bendradarbiavimas su Nigeriu.

6.1.5. KONAKRIO GVINĖJA. Konakrio Gvinėjai padarius pažangą pereinant prie demokratijos, visų pirma 2010 m. surengus demokratinius prezidento rinkimus, ES sušvelnino bendradarbiavimo atnaujinimo sąlygas ir panaikino sankcijas visiems asmenims, išskyrus 5 asmenims, laikomus atsakingais už smurtinius įvykius 2009 m. rugsėjo mėn.

6.2. RYTŲ AFRIKA

6.2.1. SOMALIO PUSIASALIS. 2011 m. lapkričio mėn. ES priėmė strateginę programą, kuria pabrėžiama, kad ES teikia daug reikšmės santykiams su Somalio pusiasaliu ir vykdo plačią bendradarbiavimo veiklą politikos, saugumo, vystymosi srityse ir teikdama humanitarinę pagalbą⁵⁵; programa toliau plėtojamas darbas, kurį 2010 m. atliko vyriausioji įgaliotinė, visų pirma kovos su piratavimu srityje.

⁵⁵ 2011 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl bado Rytų Afrikoje (P7_TA-PROV(2011)0389).

ES yra strategiškai suinteresuota stabilumu Somalio pusiasalyje. Nekontrliuojamas, politiškai apleistas ir ekonomiškai marginalizuotas Somalio pusiasalis ne tik daro poveikį kitoms regiono šalims, bet ir ES stabilumui ir saugumui. Todėl strateginėje programoje pripažįstamas poreikis spręsti nesaugumo, skurdo ir valdymo sąsajų problemą ir nustatomas holistinis požiūris, pagal kurį sutelkiamas daugialypis ES bendradarbiavimas regione.

Nustatyti penki svarbiausi šios programos tikslai: prisidėti prie taikos ir saugumo užtikrinimo – ES veiksmi Somalyje, Sudane ir Pietų Sudane yra šių pastangų branduolys, – taip pat užkirsti kelią būsimiems konfliktams regione; sumažinti regione nesaugumo pasekmes, pavyzdžiui, piratavimą ir terorizmą; padėti kurti demokratines ir atskaitingas valstybės struktūras; remti vystymąsi ir ekonomikos augimą; ir skatinti regioninį bendradarbiavimą, visų pirma naudojantis Tarpyvyriausybine vystymo institucija, kuriai priklauso aštuonios pusiasalio šalys (Džibutis, Eritrėja, Etiopija, Kenija, Somalis, Pietų Sudanas, Sudanas ir Uganda). ES pasinaudos visomis savo priemonėmis, kad būtų įgyvendintas šis visapusiškas požiūris ir pasiektas maksimalus jo poveikis. Siekdama sudaryti įgyvendinimui palankesnes sąlygas, 2011 m. gruodžio mėn. ES paskyrė patį pirmąjį ES specialųjį įgaliotinį Somalio pusiasalyje – juo tapo Alexander Rondos, kuris savo veiklos pradžioje daugiausia dėmesio skyrė Somaliui, regioniniams konflikto toje šalyje aspektams ir kovai su piratavimu.

2011 m. pabaigoje prasidėjo valstybių narių diskusija siekiant pratęsti **kovos su piratavimu operacijos EUNAVFOR Atalanta** įgaliojimus iki 2014 m. gruodžio mėn. Vykdam operaciją buvo sudarytos galimybės Pasaulio maisto programos laivams saugiai teikti pagalbą maistu, buvo eskortuota daugiau nei 120 komercinių laivų, plaukusių į Mogadišu, Somalį. Buvo apsaugota tiek pat pažeidžiamų laivų, plukdžiusių siuntas AS taikos palaikymo operacijai AMISOM.

Bendras piratavimo lygis regione tebėra aukštas, ir tai daro realų poveikį tarptautinei prekybai, tačiau vykdant kovos su piratavimu operaciją EUNAVFOR buvo sėkmingai sumažintas piratavimo atvejų skaičius prie Somalio krantų. 2011 m. sumažėjo pagrobtų laivų ir sėkmingų užpuolimų skaičius; tai iš dalies galima paaiškinti veiksmingesne EUNAVFOR taktika, įskaitant iš viso 2011 m. atliktas 75 sužlugdymo operacijas.

Nuo operacijos pradžios, remiantis susitarimais dėl perdavimo su Seišeliais ir su Kenija, 22 piratavimu įtariami asmenys buvo perduoti Seišeliams ir 79 – Kenijai. ES taip pat dirbo su UNODC (Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru), pagal stabilumo priemonę teikdama paramą Seišelių teisminei sistemai. Ji taip pat sudarė susitarimą dėl perdavimo su Mauricijumi ir pradėjo derybas su Tanzanija dėl panašaus susitarimo.

2011 m. gruodžio mėn. Taryba nusprendė pradėti vykdyti BSGP misiją, skirtą jūriniam pajėgumams regione stiprinti (EUCAP Nestor); ši misija yra visapusiško požiūrio į kovą su piratavimu dalis. Ją vykdant bus sustiprinti jūriniai pajėgumai penkiose regiono šalyse ir bus remiama teisinės valstybės principais grindžiama kova su piratavimu.

2011 m. liepos mėn. Taryba susitarė pratęsti ir perorientuoti ES mokymo misijos (EUTM Somalia), kuria remiamas Somalio saugumo pajėgų mokymas Ugandoje, įgaliojimus. ES karinė misija ir toliau buvo vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant su partneriais, įskaitant Somalio pereinamojo laikotarpio federalinę vyriausybę, Ugandą, AS, JT ir JAV. EUTM yra reikšmingas ES visapusiško požiūrio siekiant remti Somalį elementas.

Šiuo antruoju įgaliojimų laikotarpiu vykdant EUTM daugiausia dėmesio bus skirta vadovavimo, kontrolės ir savimokos pajėgumams plėtoti teikiant mokymą jaunesniesiems karininkams, liktiniais, specialistams ir instruktoriams. Naujieji įgaliojimai apims du mokymo laikotarpius po šešis mėnesius ir turėtų baigtis 2012 m. pabaigoje. Kartu EIVT stebėjo karių, kurie buvo apmokyti pirmuoju įgaliojimų laikotarpiu, reintegraciją ir užimtumą; rezultatai visiškai geri. Šie kariai prisidėjo prie to, kad buvo padidinta Pereinamojo laikotarpio federalinės vyriausybės ir AMISOM kontroliuojama teritorija Mogadišu. ES toliau teikė finansinę paramą AMISOM.

2011 m. gruodžio mėn. Taryba susitarė paspartinti operacijoms Somalio pusiasalyje skirtų operacijų centro aktyvavimo planavimą.

6.2.2. SUDANAS / PIETŲ SUDANAS. Pietų Sudano nepriklausomybės paskelbimas⁵⁶ 2011 m. liepos mėn. buvo itin svarbus žingsnis įgyvendinant Sudano visuotinį taikos susitarimą. ES ne tik atidarė naują ES delegaciją Džuboje, bet ir pradėjo taikyti visapusišką požiūrį tiek Sudano, tiek Pietų Sudano atžvilgiu. Vis dėlto, nepaisant optimizmo, vyrausio nepriklausomybės dienos ceremonijoje, kurioje dalyvavo ir vyriausioji įgaliotinė, antrąjį pusmetį abiejų valstybių santykiai pablogėjo. ES tebėra susirūpinusi dėl to, kad Sudanui ir Pietų Sudanui nepavyksta pasiekti pažangos sprendžiant likusius su visuotiniu taikos susitarimu ir po atskyrimo susidariusia padėtimi susijusius klausimus. ES ir toliau itin atidžiai stebėjo saugumo padėtį ir dėl jos susidariusią humanitarinę krizę Mėlynojo Nilo, Pietų Kordofano⁵⁷ ir Abjėjaus regionuose.

⁵⁶ 2011 m. birželio 9 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Sudano ir Pietų Sudano. Padėtis po 2011 m. referendumo (P7_TA-PROV(2011)0267).

⁵⁷ 2011 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Sudano: padėtis Pietų Kordofane ir susirėmimai Mėlynojo Nilo valstijoje (P7_TA-PROV(2011)0393).

ES specialioji įgaliotinė Sudane Rosalind Marsden kartu su kitais tarptautiniais partneriais aktyviai dalyvavo remiant visuotinio taikos susitarimo įgyvendinimo procesą, be kita ko, surengiant taikų referendumą dėl Pietų Sudano žmonių apsisprendimo. Ji taip pat dirbo siekiant išspręsti konfliktus Darfūre, Pietų Kordofane ir Mėlynajame Nile.

Kad ginčas dėl Nilo dar labiau nesuintensyvėtų, ES paragino **Nilo baseino** šalis tęsti bendradarbiavimą, kad Nilo vandenys būtų tvarkomi tvariu ir visiems naudingu būdu.

6.2.3. MADAGASKARAS. Madagaskaras⁵⁸ tebėra šalis, kuriai taikomas Kotonu susitarimo 96 straipsnis. Vis dėlto, įvykus teigiamoms permainoms (Pietų Afrikos vystymosi bendrijai (PAVB) tarpininkaujant pasirašytas veiksmų planas), 2011 m. gruodžio mėn. buvo iš dalies pakeistos galiojusios atitinkamos priemonės, taip sudarant sąlygas ES su tam tikrom išlygom remti vykstantį pereinamąjį procesą.

6.3. CENTRINĖ AFRIKA

6.3.1. KONGO DEMOKRATINĖ RESPUBLIKA (KDR). Didžiųjų ežerų regione itin svarbus 2011 m. įvykis buvo Kongo Demokratinėje Respublikoje surengti prezidento ir įstatymų leidžiamosios valdžios rinkimai. 2011 m. lapkričio ir gruodžio mėn. vyriausioji įgaliotinė paskelbė keturis pareiškimus, kuriuose pareiškė rimtą susirūpinimą dėl rinkimų proceso ir pasmerkė rinkimų proceso pažeidimus, smurtą ir žmogaus teisių pažeidimus⁵⁹. ES be užuolankų pareiškė kritiką dėl rimtų trūkumų, neskaidriai skaičiuotų balsų ir paskelbtų rezultatų; visa tai paveikė pasitikėjimą rinkimų procesu. 2011 m. spalio mėn. vyriausioji įgaliotinė paskyrė vyriausiąją koordinatorių Didžiųjų ežerų regiono klausimais – juo tapo Koen Vervaeke.

⁵⁸ 2011 m. birželio 9 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Madagaskare (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁵⁹ 2011 m. liepos 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Kongo Demokratinėje Respublikoje ir masinių prievartavimų Pietų Kivu provincijoje (P7_TA-PROV(2011)0340).

Kongo Demokratinėje Respublikoje saugumo sektoriaus reformos srityje vykdomos dvi BSGP misijos: EUSEC RD Congo ir EUPOL RD Congo.

2010 m. EUSEC RD Congo įgaliojimai buvo pratęsti iki 2012 m. rugsėjo mėn. Vykdamis misiją Kongo valdžios institucijoms padedama vykdyti gynybos reformą strateginiu lygiu, taip pat padedama administravimo ir žmogiškųjų išteklių valdymo, karinio mokymo, logistikos, žmogaus teisių ir civilinio bei karinio bendradarbiavimo srityse. Vykdamis EUSEC teikiamos karinės konsultacijos tiesiogiai Kongo valdžios institucijoms ir prisidedama prie minėtų tikslų įgyvendinimo vykdamis projektus vietoje.

2011 m. EUSEC padėjo Kongo valdžios institucijoms išdalinti karines tapatybės korteles visoje šalyje ir toliau padeda žmogiškųjų išteklių valdymo ir administraciniais bei finansiniais klausimais. Vienas iš pagrindinių Kongo valdžios institucijų uždavinių artimiausiu laikotarpiu – 2011 m. rugpjūčio mėn. įstatymo dėl Kongo armijos organizavimo įgyvendinimas. EUSEC tiesiogiai padeda šiame procese.

2011 m. vykdamis EUPOL RD Congo buvo toliau remiama saugumo sektoriaus reforma viešosios tvarkos palaikymo ir sąveikos su teisingumo sistema srityje, vykdamis stebėseną, mokymo ir konsultavimo veiklą, padedant Kongo valdžios institucijoms įgyvendinti policijos veiksmų planą ir susijusius teisės aktus. Misija prisidėjo prie vietos ir tarptautinių pastangų sustiprinti nacionalinės policijos pajėgumus ir stiprinti gebėjimus, taip pat skatinti nacionalinės policijos pajėgų ir platesnės baudžiamojo teisingumo sistemos sąveiką. 2011 m. EUPOL įgaliojimai buvo pratęsti iki 2012 m. rugsėjo mėn.

6.3.2. CENTRINĖS AFRIKOS RESPUBLIKA (CAR). Centrinėje Afrikos Respublikoje padėtis tebebuvo nestabili po 2011 m. visuotinių rinkimų, dėl kurių politinė erdvė sumažėjo. Dėl to ES dar sustiprino bendradarbiavimo veiklą – buvo suintensyvinamas politinis dialogas su CAR valdžios institucijomis. ES daugiausia dėmesio skyrė tam, kad būtų toliau tęsiamas nacionalinio susitaikymo ir taikos įtvirtinimo procesas šalyje, be kita ko, remdama Centrinės Afrikos valstybių ekonominės bendrijos (CAVEB) vadovaujamą Afrikos taikos stiprinimo misiją CAR (MICOPAX).

6.4. PIETŲ AFRIKA

6.4.1. PIETŲ AFRIKA. 2011 m. rugsėjo mėn. įvykęs ketvirtasis kasmetinis Pietų Afrikos ir Europos Sąjungos aukščiausiojo lygio susitikimas parodė, kad strateginė partnerystė tampa glaudesnė, daroma pažanga derybų dėl PAVB (Pietų Afrikos vystymosi bendrijos) ir ES ekonominės partnerystės susitarimo prekybos aspektų klausimu, Zimbabvės klausimu ir siekiant didesnio tarpusavio supratimo Libijos klausimu. Aukščiausiojo lygio susitikime buvo apžvelgta ir palankiai įvertinta pažanga, padaryta įgyvendinant partnerystę pagal bendrą veiksmų planą, taip pat aukšto lygio politiniuose dialoguose, kurie buvo vedami tais metais, įskaitant trečiąjį susitikimą su Pietų Afrika PSK lygiu birželio mėn. Pretorijoje.

6.4.2. ZIMBABVĖ ⁶⁰. ES atliko vieną pagrindinių vaidmenų siekiant Kimberley proceso valstybių narių konsensuso dėl Marangės deimantų eksploatavimo ir 2011 m. lapkričio mėn. užsitikrino susitarimą, kuriame įtvirtinti jos remiami principai ir tikslai. Vyriausioji įgaliotinė paskelbė pareiškimą, kuriame palankiai įvertino šiuos ne tik Kimberley proceso valstybėms, bet ir Zimbabvės žmonėms naudingus rezultatus, kadangi bus padidintas skaidrumas ir jie galės naudotis pajamomis, gautomis eksportuojant gamtos išteklius. Vyksta ES ir Zimbabvės bendradarbiavimo atgaivinimo procesas – atsižvelgusi į didelę šios šalies pažangą sprendžiant ekonomikos krizės problemas ir gerinant pagrindinių socialinių paslaugų teikimą, ES išbraukė 35 asmenis iš sąrašo asmenų, kuriems taikomas draudimas išduoti vizą ir turto įšaldymas. ES pareiškė esanti pasirengusi peržiūrėti likusias ribojamąsias priemones atsižvelgdama į konkrečią pažangą įgyvendinant visuotinę politinę susitarimą ir rengiant patikimus rinkimus.

6.4.3. ZAMBIJA. Prezidento ir parlamento rinkimai Zambijoje buvo surengti skaidriai ir patikimai; po jų įvyko sėkmingas valdžios perdavimas – teigiamas pavyzdys visam regionui. ES stebėjo rinkimų procesą nusiuntusi rinkimų stebėjimo misiją.

7. AMERIKOS ŽEMYNAS

7.1. ŠIAURĖS AMERIKA

7.1.1. JUNG TINĖS AMERIKOS VALSTIJOS (JAV). JAV tebėra vienas pagrindinių ES partnerių. 2011 m. buvo toliau stiprinama strateginė ES ir Jungtinių Amerikos Valstijų partnerystė. Vyko dažni ir glaudūs vyriausiosios įgaliotinės ir valstybės sekretorės H. Clinton pasitarimai. Vyriausioji įgaliotinė taip pat reguliariai susitikdavo su JAV patarėju nacionalinio saugumo klausimais Tom Donilon.

⁶⁰ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Zimbabvės (P7_TA-PROV(2011)0159).

Lapkričio 28 d. Vašingtone įvykusiame ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikime⁶¹ daugiausia dėmesio buvo skirta ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, pasaulinėms problemoms, mūsų piliečių saugumui ir užsienio politikai. Jame buvo pabrėžta, kad esant dabartinei ekonomikos padėčiai ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas yra viena svarbiausių ES ir JAV bendradarbiavimo sričių; buvo įsteigta šios srities ES ir JAV aukšto lygio darbo grupė. Buvo palankiai įvertinta ES ir JAV darbo grupės, dirbančios elektroninio saugumo ir elektroninių nusikaltimų srityje, padarytą pažangą. Taip pat buvo akcentuota TET (Transatlantinės ekonomikos tarybos), kurios posėdis įvyko lapkričio 29 d., svarba ir jos vaidmuo skatinant prekybą ir darbo vietų kūrimą. Prieš šį aukščiausiojo lygio susitikimą įvyko ES ir JAV energetikos tarybos susitikimas ministrų lygiu, kuriam kartu pirmininkavo vyriausioji įgaliotinė ir valstybės sekretorė H. Clinton; šiame susitikime buvo dar labiau suintensyvintas ES ir JAV bendradarbiavimas energetinio saugumo srityje.

Šiais metais ES ir JAV bendradarbiavimas užsienio politikos srityje buvo intensyvus ir veiksmingas. Daugiausia dėmesio buvo skirta ES artimiausiems kaimynams ir Artimiesiems Rytams; šiose srityse labai aktyviai veikė vyriausioji įgaliotinė ir EIVT. ES ir JAV glaudžiai derino savo planus paremti reformų procesą Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose, taip pat dėl politinės ir humanitarinės padėties Libijoje, dėl ribojamųjų priemonių Libijos, Sirijos ir Irano atžvilgiu. Be to, vyko turiningas dialogas dėl ilgalaikės šio regiono perspektyvos. ES ir JAV glaudžiai bendradarbiavo Artimųjų Rytų taikos proceso Ketverto veikloje. Taip pat vyko aukšto lygio bendras bendradarbiavimas Ukrainoje, Baltarusijoje ir Balkanuose. Visais lygiais vykusių politinio dialogo susitikimų programa buvo labai turininga.

⁶¹ 2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl 2011 m. lapkričio 28 d. vykiančio ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo (T7-0510/2011).

Rezultatyvus bendradarbiavimas krizių valdymo srityje buvo dar labiau išplėstas 2011 m. gegužės 18 d. pasirašius Susitarimą dėl dalyvavimo bendrųjų sąlygų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas JAV dalyvauti BSGP misijose ir operacijose. JAV aktyviai dalyvavo BSGP krizių valdymo operacijose, pavyzdžiui, Kosove (EULEX) ir KDR (EUSEC ir EUPOL RD Congo). Taip pat paminėtinas puikus karinių jūrų pajėgų bendradarbiavimas Indijos vandenyne (Combined Task Force 151 ir Atalanta).

7.1.2. KANADA. 2011 m. ES ir Kanada vedė kelias svarbias derybas, visų pirma dėl 1976 m. bendrojo susitarimo patobulinimo (abi šalys pageidautų šias derybas užbaigti 2012 m.) ir dėl išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo ⁶². Naujajame strateginės partnerystės susitarime, kuris yra teisiškai privalomas dokumentas, bus įtvirtinti politiniai dialogai, bendri įsipareigojimai ir bendros vertybės žmogaus teisių, demokratijos, teisinės valstybės, ginklų neplatavimo, TBT remimo ir kovos su terorizmu srityse. Be kitų bendradarbiavimo sričių, susitarimas taip pat apims jau vykdomą bendradarbiavimą taikos ir saugumo pasaulyje klausimais.

2011 m. ES vykdė visapusišką politinio dialogo su Kanada programą. Vyriausioji įgaliotinė kelis kartus susitiko su Kanados užsienio reikalų ministru; jų ryšys buvo nuolat palaikomas. Kanada ir toliau prisidėjo prie ES BSGP misijų Afganistane ir Palestinos Teritorijoje, taip pat dalyvavo ES rinkimų stebėjimo misijose Tunise, KDR, Nigeryje ir Sudane ⁶³. Buvo intensyviai bendradarbiaujama tokiais klausimais kaip sankcijos Iranui ir Sirijai, taip pat efektyvus veiksmų derinimas Tunise, Egipte ir Libijoje po „Arabų pavasario“. Buvo įvykdyta visa politinio dialogo susitikimų programa.

⁶² 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES ir Kanados prekybos santykių (P7_TA-PROV(2011)0257).

⁶³ 2011 m. vasario mėn. Briuselyje ES, Kanada ir Belgijos Vyriausybė kartu surengė konferenciją „Haitis, vieneri metai po žemės drebėjimo“, joje buvo parodytas glaudus bendradarbiavimas vietoje ir buvo svarstoma tolesnė veikla.

7.2. PIETŲ AMERIKA

DAUGIAŠALIAI SANTYKIAI

7.2.1. Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regionas (LAKR). 2011 m. buvo toliau stiprinami politiniai santykiai su Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regionu. Buvo padaryta pažanga įgyvendinant 2010 m. Madrido aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatus: buvo parafuotas asociacijos susitarimas su Centrine Amerika ir prekybos susitarimas su Kolumbija ir Peru. Buvo surengti keturi derybų dėl ES ir MERCOSUR asociacijos susitarimo raundai ir padaryta didelė pažanga. 2011 m. lapkričio mėn. įvyko ES ir LAKR fondo būstinės Hamburge inauguracija; Lotynų Amerikos investicinė priemonė pasirodė esanti itin veiksminga priemonė siekiant skatinti investicijas regione. Buvo toliau įgyvendinamas Madrido veiksmų planas.

Pasirengimas ES ir LAKR aukščiausiojo lygio susitikimui, kuris turėtų įvykti 2013 m. sausio mėn. Santjage, Čilėje, prasidėjo 2011 m. Aukščiausiojo lygio susitikimo tema „*Tvaraus vystymosi sąjunga: investicijų į socialinę ir aplinkosaugos kokybę skatinimas*“ – itin aktuali. 2011 m. sausio, balandžio ir spalio mėn. įvyko trys vyresniųjų pareigūnų lygio susitikimai, skirti pasirengti susitikimui.

Saugumas tebebuvo svarbus aspektas LAKR regione. Buvo pradėti *ad hoc* saugumo dialogai su Meksika ir Centrine Amerika. ES suteikė didelę politinę paramą Centrinės Amerikos saugumo strategijai, kuri buvo pateikta 2011 m. birželio mėn. Gvatemaloje vykusioje tarptautinėje konferencijoje. ES aktyviai dalyvavo tolesnėje susijusioje veikloje naudojantis vadinamosios „draugų grupės“ mechanizmu. Įvyko keli ES ir LAKR susitikimai pagal kovos su narkotikais mechanizmą. Politinių konsultacijų su Rusija, Kanada ir Jungtinėmis Amerikos Valstijomis dėl LAKR metu taip pat itin daug dėmesio skirta su saugumu susijusiems klausimams. ES ir LAKR struktūrinis dialogas migracijos klausimais buvo toliau tęsiamas aukšto lygio susitikimuose ir techninio pobūdžio posėdžiuose.

7.2.2. Europos ir Lotynų Amerikos šalių parlamentinė asamblėja (EUROLAT). EUROLAT reikšmingai prisidėjo apibrėžiant politiką, susijusią su regionu, ir nustatant tolesnę su permainomis susijusią veiklą. 2011 m. balandžio mėn. asamblėjos vykdomoji valdyba posėdžiavo Kartachenoje de Indias (Kolumbija); posėdyje daugiausia buvo rengiamasi V EUROLAT plenarinei asamblėjai, kuri turėjo įvykti 2011 m. gegužės mėn. Montevidėjuje. Valdybos ir EUROLAT komitetų posėdžiai buvo surengti gegužės mėn. (iš karto po plenarinės asamblėjos) ir lapkričio mėn. (Briuselyje). Pastarajame posėdyje vyriausioji įgaliotinė padarė pranešimą, kurį asamblėja labai palankiai įvertino.

7.2.3. CARIFORUM. 2011 m. santykiai su **Karibų jūros regionu** buvo plėtojami vykdant tolesnę veiklą, susijusią su nemažai iniciatyvų, kurios buvo pradėtos 2010 m. Palaikyti ir intensyvinti politinį dialogą su regionu tebebuvo prioritetas (2012 m. planuojamas ES ir CARIFORUM politinis dialogas vyresniųjų pareigūnų lygiu). Bendros ES ir Karibų jūros regiono strategijos, kuri imta rengti po 2010 m. ES ir CARIFORUM aukščiausiojo lygio susitikimo, projekto galutinė redakcija pateikta svarstymui institucijose; strategiją planuojama pradėti įgyvendinti 2012 m.⁶⁴

DVIŠALIAI SANTYKIAI

7.2.4. BRAZILIJA. 5-ajame ES ir Brazilijos aukščiausiojo lygio susitikime, kuris įvyko spalio mėn. Briuselyje, buvo patvirtinta, kad ES ir Brazilijos partnerystė yra tvirta; susitikime daugiausia dėmesio buvo skirta ES ir Brazilijos santykiams⁶⁵, tarptautinei ekonominei padėčiai, klimato kaitai, energetikai ir ES ir MERCOSUR deryboms dėl asociacijos susitarimo.

⁶⁴ Prekybos ir bendradarbiavimo srityje ekonominės partnerystės susitarimas (EPS) pradėtas sparčiau įgyvendinti įsteigus Prekybos ir vystymosi komitetą, sudarius EPS įgyvendinimo grupes ir pasikonsultavus su ES valstybėmis narėmis dėl EPS poveikio optimizavimo. Regione pradėtas laikotarpio vidurio peržiūros procesas patvirtino, kad daugiausia dėmesio ir toliau turėtų būti skirta regioninei integracijai; taip pat dokumentais buvo patvirtinta, kad Karibų jūros regionas pirmauja tarp AKR regionų vykdant išipareigojimus pagal 10-ąjį EPF regioninį paketą. Galiausiai EPF komitetas patvirtino ilgai lauktą Karibų jūros regiono infrastruktūros patikos fondą, kuriam suteikta Karibų jūros regiono investicinės priemonės pavidalas; priemonė pradės veikti 2012 m.

⁶⁵ 2011 m. sausio 20 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Brazilijos: Cesare Battisti ekstradicija (P7_TA(2011)0027).

Pasiekta, be kita ko, šių ypač svarbių rezultatų: Europos investicijų banko (EIB) ir *Banco Nacional de Desenvolvimento Economico e Social* (BNDES) susitarimas dėl 500 mln. EUR paskolos projektams atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo srityje, 2011–2014 m. bendros programos kultūros srityje pasirašymas, trijų ketinimo dokumentų, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas turizmo srautams tarp ES ir Brazilijos, pasirašymas, struktūrinio dialogo kosminės erdvės srityje nustatymas, taip pat Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro ir Brazilijos mokslo, technologijų ir inovacijų ministerijos bendradarbiavimo mokslo srityje sustiprinimas.

Siekiant suintensyvinti bendradarbiavimą dvišaliais ir tarptautiniais klausimais buvo nustatytas politinis dialogas politikos direktorių lygiu. Pirmasis dialogas susitikimas įvyko 2011 m. gegužės mėn. Briuselyje.

7.2.5. MEKSIKA. 2011 m. buvo intensyvinami santykiai su Meksika – vienu iš mūsų strateginių partnerių. Tais metais buvo labiau derinami veiksmai siekiant propaguoti bendras pozicijas tokiais klausimais kaip klimato kaita ir demokratijos plėtra. 2011 m. kovo mėn. buvo surengtas aukšto lygio dialogo žmogaus teisių klausimais antrasis susitikimas, kuriame ypač daug dėmesio skirta Meksikos vidaus padėčiai ir reformoms, kurių federalinė vyriausybė ėmėsi siekdama vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus. 2011 m. spalio mėn. įvyko Jungtinio komiteto su Meksika posėdis siekiant apžvelgti visuotinio susitarimo ir strateginės partnerystės įgyvendinimą.

7.2.6. KUBA. ES ir Kubos politinio dialogo šeštasis susitikimas įvyko vasario mėn. Briuselyje. Buvo iškelti žmogaus teisių klausimai, taip pat tarptautinės darbotvarkės klausimai, visų pirma dėl klimato kaitos. Buvo tęsiami 2010 m. spalio 25 d. pradėti svarstymai Taryboje dėl ES ir Kubos santykių ateities.

7.2.6. HAITIS. 2011 m. ES toliau teikė labai reikalingą humanitarinę pagalbą ir bendradarbiavimo paramą, skirtą Haičio atstatymui remti ⁶⁶. Garry Conille paskyrus Ministru Pirmininku ir sudarius naują ministrų kabinetą trečiajame 2011 m. ketvirtyje, buvo užbaigta užsitęsusi politinė krizė ir suteiktas naujas postūmis ES ir Haičio dvišaliam dialogui. Žmogaus teisių srityje ES daug prisidėjo rengiant Haičio pirmąjį visuotinį periodinį vertinimą pagal JT Žmogaus teisių tarybos reikalavimus.

7.2.7. ANDŲ BENDRIJOS ŠALYS. 2011 m. spalio 7 d. įvykusiame Asociacijos tarybos susitikime su **Čile** buvo patvirtinta, kad asociacijos susitarimas sėkmingai įgyvendinamas. Buvo pradėtos derybos dėl susitarimo, kuriuo būtų nustatytas Čilės dalyvavimo ES krizių valdymo operacijose pagrindas. Kovo mėn. parafavus ES prekybos susitarimą su **Peru** ir **Kolumbija**, buvo pradėtas susitarimo priėmimo procesas. Tikimasi, kad Kolumbijoje ekonominės galimybės, kurios būtų suteiktos pagal šį susitarimą, turėtų padėti nutraukti nelegalios narkotikais grindžiamos ekonomikos dominavimą ir remti Prezidento Juan Manuel Santos taikos darbotvarkę; Peru susitarimu būtų skatinamas tvarus ekonomikos vystymasis ir tai padėtų kovoti su narkotikais ir stiprinti konfliktų prevencijos ir valdymo mechanizmus. ES toliau kovojo su narkotikais ir narkotikų kontrabanda visame Andų regione ir šį itin svarbų klausimą sprendė susitikimuose ne tik su Kolumbija (gruodžio mėn.) ir Peru (kovo ir gruodžio mėn.), bet ir su **Bolivija** (rugsėjo mėn.). Be to, ES prisideda prie stabilizavimo veiksmų prie Kolumbijos ir **Ekvadoro** sienos.

⁶⁶ 2011 m. sausio 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Haiityje praėjus metams po žemės drebėjimo: humanitarinė pagalba ir atstatymas (P7_TA(2011)0018).

B. GRĖSMIŲ IR PASAULINIŲ UŽDAVINIŲ SPRENDIMAS

1. MASINIO NAIKINIMO GINKLŲ IR JŲ SIUNTIMO Į TAIKINĮ PRIEMONIŲ PLATINIMAS / ĮPRASTINIAI GINKLAI

1.1. MASINIO NAIKINIMO GINKLŲ PLATINIMAS

2011 m. ginklų neplatinimas ir nusiginklavimas tebebuvo sudėtinė ES užsienio politikos dalis ⁶⁷.

Naudojantis naujomis galimybėmis, suteiktomis pagal Lisabonos sutartį, buvo dedamos pastangos sustiprinti ES institucijų ir valstybių narių veiksmų koordinavimą. Pirmenybė buvo teikiama tam, kad siekiant užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų įgyvendinimą būtų sutelktos visos ES turimos priemonės. Konkrečiai, ES toliau rėmė visuotinį prisijungimą prie atitinkamų tarptautinių sutarčių ir kitų dokumentų, taip pat visapusišką jų įgyvendinimą. ES taip pat toliau skatino į susitarimus su trečiosiomis šalimis įtraukti neplatinimo sąlygas (tiek dėl masinio naikinimo ginklų, tiek dėl šaulių ir lengvųjų ginklų). 2011 m. buvo vedamos derybos dėl masinio naikinimo ginklų bei šaulių ir lengvųjų ginklų neplatinimo sąlygų su Armėnija, Australija, Azerbaidžanu, Kanada, Gruzija, Malaizija ir MERCOSUR.

1.1.1. Sutartis dėl branduolinio ginklo neplatinimo (NPT). 2011 m. ES daugiausia pastangų dėjo aktyviai siekdama, kad būtų įgyvendintas veiksmų planas, kuris buvo priimtas NPT peržiūros konferencijoje. 2011 m. liepos mėn. ji surengė sėkmės susilaukusį ES seminarą zonos be masinio naikinimo ginklų Artimuosiuose Rytuose klausimais, kuriame dalyvavo beveik 200 mokslininkų ir vyriausybės pareigūnų iš ES, visų regiono šalių, trečiųjų šalių, taip pat iš atitinkamų tarptautinių organizacijų; buvo siekiama prisidėti prie proceso, skirto pasirengti konferencijai, kurią 2012 m. surengs JT.

⁶⁷ ES dalyvavimo įvairioje šios srities veikloje pagrindas buvo keli strateginiai dokumentai: 2003 m. Europos saugumo strategija; 2003 m. ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategija ir 2008 m. Naujos Europos Sąjungos veiksmų kryptys kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį sistemų platinimu; 2005 m. ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategija ir 2008 m. Bendroji pozicija dėl įprastinių ginklų eksporto.

Veiksmai, kurių ES ėmėsi dėl Irano ir KLDR, apibūdinti atitinkamame šios ataskaitos A skirsnio skyriuje.

1.1.2. Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartis. ES toliau skatino, kad ši sutartis kuo anksčiau įsigaliotų, ir tuo tikslu įgyvendino 2010 m. liepos mėn. Tarybos sprendimą, kuriuo siekiama toliau remti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Parengiamosios komisijos veiklą. Tai papildė diplomatiniai veiksmai⁶⁸. 2011 m. gruodžio mėn. Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartį ratifikavo Indonezija – viena iš tuo metu devynių 2 priede nurodytų tos sutarties neratifikavusių valstybių); vyriausioji įgaliotinė tai įvertino labai palankiai kaip dar vieną žingsnį siekiant tikslo, kad niekur pasaulyje nebūtų vykdomi branduolinių sprogimų bandymai.

1.1.3. Tarptautinė atominės energijos agentūra (TATENA). ES taip pat toliau teikė paramą TATENA, įsikūrusiai Vienoje⁶⁹. 2011 m. ji reikšmingai prisidėjo prie TATENA mažai įsodrinto urano banko projekto, suteikusi 10 mln. EUR pagal stabilumo priemonę, ir paskelbė esanti pasirengusi toliau remti projektą ir suteikti didelius įnašus pagal stabilumo priemonę ir iš BUSP biudžeto. ES taip pat suteikė 5 mln. EUR TATENA saugumo kontrolės priemonių laboratorijos, esančios Seibersdorf (Austrija), modernizavimui. Tikslas – užtikrinti, kad trečiosios šalys, plėtodamos branduolinę veiklą, laikytųsi aukščiausių branduolinės saugos, saugumo ir kontrolės priemonių standartų. Todėl ES ir jos valstybės narės taip pat remia „taikios paskirties“ veiklą energetikos ir kitose srityse, iš dalies per TATENA, kasmet suteikdamos maždaug 150 mln. EUR.

⁶⁸ Politiniai dialogai, demaršai, pareiškimai, padaryti JT Generalinės Asamblėjos neoficialiame posėdyje minint Tarptautinę dieną prieš branduolinius bandymus ir 2011 m. rugsėjo mėn. Niujorke vykusioje XIV straipsnio konferencijoje.

⁶⁹ ES tebėra viena pagrindinių TATENA Branduolinio saugumo fondo rėmėjų (nuo 2004 m. įnešta daugiau nei 30 mln. EUR); fondo lėšomis naudojasi daugiau nei 50 Afrikos, Artimųjų Rytų, Lotynų Amerikos ir Azijos šalių.

1.1.4. Cheminio ginklo uždraudimo konvencija. ES toliau dėjo pastangas propaguodama visuotinį prisijungimą prie šios konvencijos ir jos visapusišką įgyvendinimą. Taryba pradėjo darbą, susijusį su sprendimo projektu, remdamasi sėkmingo ES ir Cheminio ginklo uždraudimo organizacijos (OPCW) bendradarbiavimo patirtimi. ES taip pat pradėjo darbą, susijusį su savo pozicija dėl OPCW ateities.

1.1.5. Biologiniai ginklai. ES tęsė darbą, kad būtų užkirstas kelias biologinių ginklų keliamai grėsmei, keliančiai vis didesnę susirūpinimą visame pasaulyje ⁷⁰. ES aktyviai dalyvavo rengiantis **septintajai BTWC peržiūros konferencijai** (2011 m. gruodžio mėn.), buvo deramasi dėl bendrosios pozicijos; Taryba ją priėmė 2011 m. liepos mėn. Joje nustatyti ES prioritetai (pasitikėjimas, kad laikomasi reikalavimų, konvencijos įgyvendinimas nacionaliniu lygiu ir visuotinis taikymas), kad konferencijoje būtų pasiekta sėkmingų rezultatų. Tuo remdamasi ES vykdė dvišales konsultacijas su pagrindiniais dalyviais ir prisidėjo prie to, kad būtų pasiektas rezultatas, kurį apskritai būtų galima vertinti kaip teigiamą, nors nedidelį.

1.1.6. Eksporto kontrolė. Eksporto kontrolės procesų srityje 2011 m. ES toliau rėmė JT ST rezoliucijų 1540, 1673 ir 1810 įgyvendinimą taikydama 2008 m. Tarybos bendruosius veiksmus, kuriais siekiama stiprinti trečiųjų šalių valstybės pareigūnų įgūdžius ir gebėjimus.

⁷⁰ Šis darbas grindžiamas dviem bendraisiais veiksmais: dėl paramos Biologinių ginklų konvencijos (BTWC) įgyvendinimui ir dėl paramos Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) veiklai biologinės saugos ir biologinio saugumo srityje, įgyvendinant Tarptautines sveikatos priežiūros taisykles, kuriuose pripažįstama biologinės saugos ir biologinio saugumo priemonių svarba tarptautiniam saugumui. 2011 m. JT NRB surengė keturis regioninius seminarus ir surengė pagalbos vizitus į septynias šalis. PSO surengė tris regioninius seminarus, surengė keturis pagalbos vizitus ir užbaigė bandomąjį biologinės saugos ir biologinio saugumo projektą Omane. Pirmiau minėtų dviejų bendrųjų veiksmų galiojimas baigėsi 2011 m. gruodžio 31 d.; jais sudarytos galimybės pradėti vidaus derybas dėl naujų Tarybos sprendimų dėl paramos BTWC įgyvendinimui ir atitinkamai PSO biologinės saugos ir biologinio saugumo srityse.

1.1.7. ES toliau įgyvendino 2008 m. Tarybos sprendimą dėl paramos **Hagos elgesio kodekso** – tarptautinio dokumento, reglamentuojančio raketas, kurios yra pagrindinė masinio naikinimo ginklų siuntimo į taikinį priemonė (prie šio kodekso neprisijungusiose valstybėse) – įgyvendinimui.

1.1.8. Pagal stabilumo priemonę kaip dalis jos ChBRB (cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės) rizikos mažinimo priemonių gerokai pažengta tiksliniuose regionuose kuriant **ChBRB kompetencijos centrus**; pirmieji tokie centrai šiuo metu pradeda veikti Jordanijoje, Filipinuose, Gruzijoje, Maroke ir Alžyre. Jų kompetencijai priklauso stiprinti regioninę ir tarptautinę bendradarbiavimą visais cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių grėsmių nepriklausomai nuo jų kilmės, klausimais ⁷¹.

1.1.9. 2011 m. ES taip pat toliau dalyvavo tarptautinėse diskusijose dėl **nuskurdintojo urano** ir jo naudojimo ir gamybos galimo reglamentavimo ⁷².

1.1.10. Konsultuodamasi su trečiosiomis šalimis, ES tęsė darbą, susijusį su tarptautinio Elgesio kodekso, kuriuo didinimas pasitikėjimo stiprinimas ir skaidrumas vykdant **veiklą kosminėje erdvėje**, projektu.

⁷¹ JT Saugumo Taryba neseniai palankiai įvertino šių centrų įsteigimą (2012 m. balandžio 19 d. JT ST pirmininko pareiškimas).

⁷² Europos Parlamentui priėmus 2008 m. rezoliuciją dėl nuskurdintojo urano naudojimo ir 2010 m. rekomendacijas Tarybai dėl JT Generalinės Asamblėjos 65-osios sesijos, 2011 m. buvo tęsiamas Europos Parlamento, Tarybos ir EIVT dialogas; be kita ko, 2011 m. spalio 6 d. surengtas specialus Saugumo ir gynybos pakomitečio posėdis, kuriame dalyvavo EIVT atstovai.

1.2. ĮPRASTINIAI GINKLAI

1.2.1. Eksporto kontrolė. Valstybių narių įprastinių ginklų **eksporto kontrolės** politika toliau buvo grindžiama 2008 m. gruodžio mėn. Tarybos bendrąja pozicija, kurioje nustatytos bendrosios taisyklės, reglamentuojančios karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę. Paskutiniaais 2011 m. mėnesiais Tarybos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupė pradėjo rengtis peržiūros procesui, kuris turėtų vykti 2012 m. 2011 m. Taryba ir EIVT toliau plėtojo išsamų dialogą su EP dėl eksporto kontrolės politikos ⁷³.

2011 m. ES ypač aktyviai dalyvavo informavimo, finansavimo ir rėmimo iniciatyvose, kuriomis siekiama stiprinti trečiųjų šalių vykdomą veiksmingos **ginklų eksporto kontrolės** įgyvendinimą pasitelkiant seminarus ir mokomuosius vizitus įvairiose valstybėse narėse ⁷⁴. ES ir toliau visapusiškai dalyvavo derybose dėl **Sutarties dėl prekybos ginklais**: 2011 m. kovo ir liepos mėn. dalyvauta Sutarties dėl prekybos ginklais Parengiamojo komiteto posėdžiuose, ES taip pat itin aktyviai ėmėsi intensyvių informavimo veiksmų visame pasaulyje ⁷⁵.

1.2.2. Šaulių ir lengvieji ginklai. ES, vadovaudamasi savo 2005 m. strategija šiuo klausimu, visuose daugiašaliuose forumuose ir vykdydama politinį dialogą su trečiosiomis šalimis toliau propagavo griežtą šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolę. 2011 m. ES toliau finansavo neteisėtos prekybos prevencijai skirtų priemonių kūrimą ir taip pat teikė paramą atsargų valdymo, ginklų rinkimo bei registravimo, pranešimo apie ginklų perdavimą ir jų pertekliaus sunaikinimo Vakarų Balkanuose srityse.

⁷³ 2011 m. spalio 13 d. Europos Parlamentas priėmė teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų šaunamųjų ginklų protokolo 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema ir importo bei tranzito priemonės (P7_TA-PROV(2011)0440).

⁷⁴ Įgyvendinant 2009 m. Tarybos sprendimą dėl informavimo įprastinių ginklų eksporto srityje, surengti du informavimo seminarai, skirti 2008 m. bendrojoje pozicijoje nustatytiems principams ir kriterijams propaguoti. Be to, šalių kandidačių pareigūnams, atsakingiems už įprastinių ginklų eksporto kontrolę Kroatijoje, buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir Juodkalnijoje, surengti keturi mokomieji vizitai Vengrijoje, Portugalijoje, Lenkijoje ir Čekijoje.

⁷⁵ 2010 m. priėmus naują Tarybos sprendimą dėl paramos derybų dėl Sutarties dėl prekybos ginklais procesui, bendradarbiaujant su Jungtinių Tautų nusiginklavimo tyrimų institutu (UNIDIR) buvo surengti keturi regioniniai seminarai, skirti Pietų ir Vidurinės Azijos šalims (2010 m. lapkričio mėn. Nepale), Vakarų, Šiaurės ir Centrinės Afrikos šalims (2011 m. vasario mėn. Maroke), Šiaurės ir Pietų Amerikos bei Karibų regiono šalims (2011 m. balandžio mėn. Urugvajuje) ir Rytų Azijos bei Ramiojo vandenyno regiono šalims (2011 m. birželio mėn. Indonezijoje).

ES aktyviai dalyvavo neoficialiose konsultacijose rengiantis JT neteisėtos prekybos šauniais ir lengvaisiais ginklais prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo veiksmų programos 2012 m. peržiūros konferencijai, taip pat priėmė naują Tarybos sprendimą, kuriuo remiama JT Nusiginklavimo reikalų biuro veikla įgyvendinant šią JT veiksmų programą. ES nuomone, ši veiksmų programa yra viena iš svarbiausių priemonių klausimams, susijusiems su saugumo ir vystymosi sąryšiu, spręsti ir ieškoti būdų, kaip užkirsti kelią nesaugumui ir jį mažinti, taip pat žmogaus teisėms propaguoti.

1.2.3. Priešpėstinės minos ir kasetiniai šaudmenys. 2011 m. įvairiose konferencijose ir susitikimuose ES toliau rėmė **Otavos konvencijos dėl priešpėstinių minų** ir **Konvencijos dėl kasetinių šaudmenų** visuotinį taikymą ir visapusišką įgyvendinimą ⁷⁶.

2. TERORIZMAS IR ORGANIZUOTAS NUSIKALSTAMUMAS

2.1. TERORIZMAS

2011 m. ES nagrinėjo terorizmo grėsmės klausimą JT sistemoje ir plėtodama santykius su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis. Teminėse srityse prioritetas buvo teikiamas prevencijai, kovai su radikalizmo skatinimu bei verbavimu teroristinei veiklai, taip pat kovai su terorizmo finansavimu ES ir už jos ribų. Be to, ES užtikrino, kad „Al Kaidai“ ir Talibanui taikomų JT sankcijų režimai būtų toliau Europos Sąjungos deramai atnaujinami ir įgyvendinami.

⁷⁶2011 m. ES stebėtojo teisėmis dalyvavo antrojoje Oslo konvencijos dėl kasetinių šaudmenų Susitariančiųjų Šalių konferencijoje (rugsėjo 11–16 d., Beirutas). Ji dalyvavo vienuoliktajame Konvencijos dėl priešpėstinių minų Susitariančiųjų Šalių susitikime (lapkričio 28 d. – gruodžio 2 d., Pnompenis) ir atidžiai stebėjo derybas dėl galimo protokolo dėl kasetinių šaudmenų, įgyvendinant JT Konvenciją dėl tam tikrų įprastinių ginklų, taip pat ketvirtosios Konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų peržiūros konferenciją. 2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl kasetinių šaudmenų uždraudimo (P7_TA-PROV(2011)0512) ir 2011 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl kovos su minomis pažangos (P7_TA-PROV(2011)0339).

ES pareiškė solidarumą su terorizmo aukomis ir pripažino, kad būtina gerbti jų teises. ES pripažino, kad visiems nuo terorizmo nukentėjusiems asmenims būtina teikti pagalbą ir paramą.

Geografiniu požiūriu ES kovos su terorizmu prioritetai ir toliau buvo orientuoti į Aziją, Afriką ir Artimuosius Rytus, o ypatingas dėmesys buvo skiriamas šalims, iš kurių Europai kyla daugiausiai grėsmės, būtent, Pakistanui, Afganistanui, Somalio pusiasaliui, Sahelio regionui ir Jemenui ⁷⁷. Pagrindinė finansinė priemonė, kuria remiamos trečiųjų šalių pastangos užkirsti kelią terorizmui ir su juo kovoti, tebėra Stabilumo priemonė.

ES tvirtai rėmė Pasaulinio kovos su terorizmu forumo atidarymą 2011 m. rugsėjo mėn. Niujorke. Pasaulinis kovos su terorizmu forumas suteikia vertingą galimybę skatinti daugiašalį civilių vadovaujamą bendradarbiavimą kovos su terorizmu srityje ir stiprinant gebėjimus šalyse, kuriose yra didesnis teroro aktų pavojus ⁷⁸. ES aktyviai dalyvauja Pasaulinio kovos su terorizmu forumo veikloje ir kartu su Turkija pirmininkauja Somalio pusiasalio regiono darbo grupės posėdžiams. Aktyvus ES dalyvavimas kovojant su terorizmu Somalio pusiasalio regione vyksta vadovaujantis 2011 m. priimta ES strategine programa.

⁷⁷ES taip pat stiprina politinį dialogą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis kovos su terorizmu pajėgumų stiprinimo srityje. Dialogai vyko su JAV, JT, Turkija ir Saudo Arabijos Karalyste.

⁷⁸Pasaulinis kovos su terorizmu forumas skatina JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijos visapusišką įgyvendinimą. Bendri šio forumo tikslai yra bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais ir veiksmingo daugiašališkumo skatinimas. Siekiama spręsti terorizmo, kaip vienos iš pagrindinių nestabilumo priežasčių, problemą ir tuo pačiu skatinti gebėjimų stiprinimą. Europos Sąjunga toliau lieka viena ryžtingiausių JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijos ir apskritai požiūrio, kuris joje įtvirtintas, gynėjų. Bendri ES ir JT veiksmai Vidurinėje Azijoje padėjo veiksmingai sustiprinti regioninį bendradarbiavimą kovos su terorizmu srityje. Atsižvelgiant į tai, priimtas veiksmų planas dėl JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijos įgyvendinimo.

Kovos su terorizmu veiksmai **Sahelio regione** yra ES strategijos dėl saugumo ir vystymosi Sahelio regione sudedamoji dalis; jie yra svarbus žingsnis susiejant ES darbo šiame regione aspektus, susijusius su vystymusi ir saugumu. Atsižvelgiant į tai, 2011 m. ES rėmė kovos su terorizmu pastangas ne tik Malyje ir Mauritanijoje, bet ir Nigeryje, daugiausia dėmesio teikdama teisėsaugai, baudžiamajam teisingumui ir teisinei valstybei, kartu skatindama visapusiškai gerbti žmogaus teises. Ypatingos pastangos buvo dedamos siekiant užtikrinti tinkamą veiksmų koordinavimą su kitomis ES vystymosi priemonėmis ir ES valstybių narių pastangomis. Dėl Libijos krizės suintensyvėjus ginklų platinimui ir taip jau sudėtinga situacija tapo dar sudėtingesnė, o tai daro dar didesnę poveikį šio regiono stabilumui.

2.2. ORGANIZUOTAS NUSIKALSTAMUMAS

2011 m. ES toliau kovojo su prekyba narkotikais ir kitomis „heroino keliu“ ir „kokaino keliu“ gabenamoms kontrabandinėmis prekėmis, be kita ko, tikslinėse šalyse stiprindama gebėjimus ir sudarydama palankesnes sąlygas regioniniam (regionų tarpusavio) keitimuisi informacija. Šiais veiksmais taip pat siekiama papildyti 2011–2013 m. ES kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu politikos ciklą – naują politikos planavimo ir įgyvendinimo procesą Europos Sąjungoje.

3. KONFLIKTŲ PREVENCIJA IR TARPININKAVIMAS

Lisabonos sutarties 21 straipsnyje nustatyta, kad vienas svarbiausių ES išorės veiksmų tikslų – išsaugoti taiką, užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą.

2011 m. birželio mėn. Užsienio reikalų taryba padarė išvadą, kad Geteborgo programa, praėjus dešimčiai metų nuo jos priėmimo, tebėra galiojantis politikos pagrindas tolesniems ES veiksmams konfliktų prevencijos srityje pagrįsti. Taryba konstatavo, kad įgyvendinant Geteborgo programą padaryta didelė pažanga, manė, kad dar neišnaudotos visos galimybės intensyvuoti ES pastangas, ir pažymėjo tris sritis: stiprinti išankstinio įspėjimo pajėgumus ir šalinti trūkumus pasitelkiant veiksmus ankstyvajame etape, stiprinti ES tarpininkavimo gebėjimus ir konfliktų analizės priemones, kurti ir intensyvuoti partnerystę su tarptautinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis ir atitinkamomis institucijomis.

4. ENERGETINIS SAUGUMAS

2011 m. rugsėjo mėn. paskelbtas Komisijos kartu su vyriausiąja įgaliotine parengtas komunikatas dėl energijos tiekimo saugumo ir tarptautinio bendradarbiavimo ⁷⁹. Jame pateikiama išsami ES išorės santykių energetikos srityje ir tiekimo saugumo strategija. Svarbiausias principas – ES valstybių narių veiklos tarpusavio koordinavimo gerinimas nustatant ir įgyvendinant aiškius išorės energetikos politikos prioritetus. Lapkričio mėn. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryba pavedė Užsienio reikalų tarybai toliau plėtoti šią politiką.

ES **santykiams energetikos srityje su Rusija** ir toliau buvo būdinga stipri tarpusavio priklausomybė, kadangi Rusija tebebuvo ES pagrindinė energijos išorės tiekėja, o ES – didžiausia Rusijos angliavandenilių išteklių išorės vartotoja. 2009 m. lapkričio 16 d. pasirašytas ES ir Rusijos išankstinio įspėjimo mechanizmas energetikos srityje 2011 m. vasario mėn. buvo pakoreguotas ir sustiprintas ⁸⁰.

⁷⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl energijos tiekimo saugumo ir tarptautinio bendradarbiavimo „ES energetikos politika. Bendradarbiavimas su užsienio partneriais“ (KOM(2011) 539 galutinis, 2011 9 7).

⁸⁰ 2011 m. birželio 9–10 d. Nižnij Novgorode ir 2011 m. gruodžio 14–15 d. Briuselyje įvykę ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimai, taip pat 2011 m. lapkričio 17 d. Maskvoje įvykęs ES ir Rusijos nuolatinės partnerystės tarybos posėdis ir 2011 m. gruodžio 1 d. Maskvoje įvykęs ES ir Rusijos nuolatinės partnerystės tarybos posėdis energetikos tema buvo efektyvūs forumai ir energetinio saugumo klausimams nagrinėti.

2011 m. vasario 1 d. **Ukraina** tapo Energijos bendrijos nare. Taisyklėmis grindžiama ES energijos vidaus rinka buvo išplėsta, kad apimtų svarbią energijos tranzito šalį, taip sustiprinant ES energetinį saugumą. 2011 m. padaryta pažanga Ukrainos energijos rinkos integracijos į ES rinką srityje.

Buvo tęsiamos dvišalės diskusijos energetikos klausimais su kitomis trečiosiomis šalimis. Visų pirma 2011 m. sausio mėn. buvo pasirašytas susitarimo memorandumas su **Uzbekistano Respublika** dėl bendradarbiavimo energetikos srityje.

Viena iš svarbių ES strategijos dėl Vidurinės Azijos sričių tebebuvo energijos perdavimo jungčių stiprinimas. 2011 m. rugsėjo mėn. Europos Sąjunga patvirtino įgaliojimus vesti derybas dėl teisiškai privalomos ES, **Azerbaidžano**⁸¹ ir **Turkmėnistan**o sutarties dėl **Kaspijos jūros regiono dujotiekio sistemos**. Tai pirmas kartas, kai ES pasiūlo sudaryti sutartį dėl paramos infrastruktūros projektui, kuriuo prisidedama prie jos energetinio saugumo.

Norvegija – antra pagal dydį naftos ir dujų eksportuotoja į ES, 2011 m. jai teko atitinkamai 13 % ir 24 % viso ES importuoto kiekio. Norvegija taip pat dalyvauja energijos vidaus rinkoje ir taiko atitinkamą ES *acquis*. Norvegija tebėra svarbi partnerė energetinio saugumo srityje ir dar esama galimybių toliau stiprinti Norvegijos vaidmenį energijos tiekimo į ES srityje. Be to, buvo toliau tęsiamas ES ir Norvegijos dialogas energetikos klausimais, kuriame Norvegija daug dėmesio skiria ES energetikos veiksmų planui iki 2050 m., ypač būsimam ES energijos rūšių deriniui.

⁸¹ 2011 m. gegužės 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Azerbaidžano (P7_TA-PROV(2011)0243).
2011 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Azerbaidžano, ypač Rafigo Tagi atvejo (P7_TA-PROV(2011)0590).

5. KLIMATO KAITA IR SAUGUMAS

2011 m. vykdant ES diplomatijos veiklą klimato srityje daugiausia dėmesio skirta tam, kad būtų sėkmingai pasirengta Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijai ⁸² 2011 m. gruodžio mėn. Durbane, Pietų Afrikoje. Rengdamasi šiems renginiams ES kreipėsi į savo partnerius. Pavyzdžiui, ji surengė ES ir Afrikos klimato klausimų derybininkų apvaliojo stalo diskusiją; tai padėjo suderinti pozicijas.

Durbano konferencijoje pasiekta laimėjimų tarptautinėse derybose klimato kaitos klausimais: susitarta dėl veiksmų plano siekiant būsimo visuotinio ir visapusiško susitarimo. Pagal šį veiksmų planą teisiškai privalomą įsipareigojimą riboti ir mažinti išmetamųjų teršalų kiekį prisiims visos šalys, ne tik Kioto protokolą pasirašiusios pramoninės šalys. Dėl naujo susitarimo bus susitarta iki 2015 m. ir jis įsigalios ne vėliau kaip 2020 m.

2011 m. liepos mėn. Užsienio reikalų taryba įgaliojo Komisiją ir vyriausiąją įgaliotinę tęsti veiklą trimis veiksmų kryptimis: i) trečiosiose šalyse skatinant imtis plataus užmojo veiksmų klimato kaitos srityje, ypač tęsiant politinius dialogus; ii) sudarant palankesnes sąlygas įgyvendinti veiksmus klimato kaitos srityje, ypač pasitelkiant ES ir valstybių narių teikiamą finansinę paramą ir bendradarbiavimą iii) sprendžiant klimato kaitos ir tarptautinio saugumo sąsajų klausimą toliau gilinant žinias apie grėsmes, kylančias dėl klimato kaitos, ir sudarant galimybes imtis išankstinio įspėjimo ir išankstinių prevencinių veiksmų ⁸³.

⁸² 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl klimato kaitos konferencijos Durbane (COP 17) (P7_TA-PROV(2011)0504).

⁸³ Ypatingas dėmesys teikiamas visų ES subjektų indėlių sinergijai, pavyzdžiui, tobulinant Žaliosios diplomatijos tinklą EIVT, Komisijos tarnybų ir valstybių narių pastangas sutelkiant tiek centre, tiek šalyse, kuriose vykdoma veikla.

C. DALYVAVIMAS KURIANT VEIKSMINGESNĮ DAUGIAŠALIŠKUMĄ

Pripažindama, kad pasaulinio masto iššūkiams įveikti reikia pasaulinio masto priemonių ES toliau tvirtai rėmė daugiašališkumą kaip dar kartą patvirtinta Lisabonos sutartyje⁸⁴. Paskelbus ES deklaracijas tarptautinėse organizacijose Taryba 2011 m. spalio 22 d. patvirtino bendruosius susitarimus. Ir toliau pirmenybė teikiama nuosekliam ES veikimui daugiašaliuose forumuose.

1. JUNG TINĖS TAUTOS

Vienas iš svarbiausių prioritetų 2011 m. buvo trūkumų, atsirandančių dėl ES stebėtojos statuso JT, šalinimas. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 65/276 dėl ES dalyvavimo JT veikloje priėmimas 2011 m. gegužės mėn. – svarbus žingsnis pirmyn; tai aktyvios bei gerai koordinuotos kampanijos, kuriai vadovavo vyriausioji įgaliotinė ir kurioje dalyvavo ES institucijos bei valstybės narės, rezultatas.

Rezoliucija 65/276 atvėrė galimybes ES dalyvauti JT Generalinėje Asamblėjoje ir jos komitetuose bei darbo grupėse, remiant Asamblėjai rengiamuose tarptautiniuose susitikimuose ir konferencijose, taip pat Jungtinių Tautų konferencijose. Šios rezoliucijos įgyvendinimas sukėlė nemažai diskusijų Jungtinėse Tautose; ji vis dar nėra visapusiškai įgyvendinta.

2011 m. itin svarbus ES prioritetas vykdant Jungtinių Tautų veiklą tebebuvo atsakomybės užtikrinti apsaugą principo įgyvendinimas⁸⁵. ES toliau svarstė koncepcijos įgyvendinimą taikant ES priemones ir plėtojant ES politiką, ir vykdė su tuo susijusį darbą.

⁸⁴ 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES kaip pasaulinio masto veikėjos: jos vaidmuo daugiašalėse organizacijose (P7_TA-PROV(2011)0229).

⁸⁵ ES pakartojo esanti pasiryžusi prisidėti siekiant Jungtinių Tautų tikslų krizių valdymo srityje ir toliau aktyviai dalyvavo diskusijoje dėl to, kaip sustiprinti ES paramą JT taikos palaikymo operacijoms.

ES toliau rėmė šiuo metu vykdomą JT taikos palaikymo peržiūrą vadovaujantis iniciatyvos „Naujas horizontas“ nuostatomis, ir pritarė tam, kad itin daug dėmesio būtų skiriama civilių apsaugai.

ES taip pat skatino vykdyti JT sistemos reformą. Ji tebebuvo pasiryžusi užtikrinti, kad JT finansiniai ištekliai būtų valdomi veiksmingai ir efektyviai, vadovaujantis biudžetinės drausmės bei nuoseklumo principais ir laikantis aukščiausių tarptautinių standartų.

2011 m. ES rengė naują įnašų skalės sudarymo metodiką, pagal kurią finansinė atsakomybė būtų teisingiau ir labiau subalansuotai paskirstyta valstybėms narėms pagal jų pajėgumą mokėti – tai buvo vienas iš svarbiausių jos veiklos prioritetų.

2. ESBO⁸⁶

2011 m. ES rėmė ESBO pastangas įvairių regioninių ir teminių klausimų srityse. Ypač daug dėmesio ES skyrė ESBO stiprinimui visais konfliktų ciklo etapais (nuo išankstinio įspėjimo iki atkūrimo po konflikto), be kita ko, pasitelkiant Vyriausiąjį tautinių mažumų reikalų komisarą ir ESBO misijas vietose. Daug dėmesio ES taip pat skyrė pažangai plėtojant ESBO žmogiškąją dimensiją, įskaitant ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biurą ir atstovą žiniasklaidos laisvės klausimais. Toliau plėtotas bendradarbiavimas su ESBO žiniasklaidos laisvės, žmogaus teisių, sienų valdymo ir saugumo bei narkotikų kontrolės srityse.

ES ir toliau labai vertina savarankiškų ESBO institucijų atliekamą vaidmenį stebint, kaip ESBO dalyvaujančios valstybės laikosi įsipareigojimų, ir padedant joms gerinti savo padėtį šiuo klausimu. Tai apima rinkimų stebėjimą visoje ESBO erdvėje.

⁸⁶ 2010 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ESBO stiprinimo. ES vaidmuo (P7_TA-PROV(2010)0399).

ES toliau aktyviai prisidėjo prie dialogo Europos saugumo ateities tema ir prie ESBO darbo stiprinant ir modernizuojant ginklų kontrolę, taip pat pasitikėjimo ir saugumo stiprinimo priemonės. ES aktyviai dalyvaujant ESBO Saugumo bendradarbiavimo forumui, buvo sudarytos galimybės 2011 m. priimti Vienos dokumentą dėl pasitikėjimo ir saugumo stiprinimo priemonių. ES rėmė tai, kad ESBO daugiau dėmesio būtų skiriama kovai su tarptautinėmis grėsmėmis, kaip antai kovai su tarptautiniu terorizmu, kibernetiniu saugumu, prekyba ginklais ir žmonėmis ir MNG neplatinimu. Šioje srityje ES palankiai įvertino tai, kad ESBO sekretoriatoje įkurtas naujas Kovos su tarptautinėmis grėsmėmis departamentas.

Tačiau nepaisant didelių ES pastangų nepavyko padaryti pažangos visų trijų ESBO dimensijų srityje; ES pareiškė esanti itin susirūpinusi dėl to, kad 2011 m. gruodžio mėn. Vilniuje įvykusiame ministrų tarybos susitikime padaryta nepakankama pažanga žmogiškosios dimensijos srityje.

3. EUROPOS TARYBA

ES tęsė bendradarbiavimą su Europos Taryba, laikydamasi abiejų organizacijų Susitarimo memorandumo, ypač EKP (Europos kaimynystės politikos) srityje ir dėl Vakarų Balkanų, demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių klausimais. ES taip pat itin veiksmingai bendradarbiavo su Europos Taryba teisingumo ir vidaus reikalų klausimais. 2010 m. bendradarbiavimo perspektyvos 2011 m. buvo oficialiai įformintos su Europos Taryba pasirašius 4,8 mln. EUR vertės bendrą programą dėl demokratinės reformos stiprinimo pietinėse Viduržemio jūros regiono šalyse. Abi organizacijos taip pat susitarė aktyviau bendradarbiauti Vidurinėje Azijoje, daugiausia dėmesio skiriant teisinės valstybės principui. ES tęsė derybas dėl prisijungimo prie Europos žmogaus teisių konvencijos: 2011 m. liepos mėn. baigtas darbas neoficialios 7+7 darbo grupės lygiu parengus susitarimo dėl prisijungimo projektą; vėliau jis buvo pateiktas abiejų organizacijų darbo grupėms tolesniam svarstymui ir deryboms.

D. ŽMOGAUS TEISIŲ, DEMOKRATIJOS IR TEISINĖS VALSTYBĖS PROPAGAVIMAS

Prie ES darbo žmogaus teisių demokratijos ir teisinės valstybės srityje prisidėjo ir tai, kad 2011 m. buvo pirmieji pilni EIVT veiklos metai. Vyriausiosios įgaliotinės pasiryžimas dirbti šiais klausimais atspindėtas 2011 m. gruodžio 12 d. priimtame bendrame vyriausiosios įgaliotinės ir Europos Komisijos komunikate „Žmogaus teisės ir demokratija – svarbiausias ES išorės veiksmų elementas. Veiksmingesnio požiūrio formavimas“. Jame išdėstyta keletas pasiūlymų dėl ES strategijos šioje srityje paspartinimo.

Arabų pavasaris – svarbus įvykis, turėjęs įtakos pirmiesiems EIVT veiklos metams; jis atvėrė naujų bendradarbiavimo galimybių regioniniu ir subregioniniu lygiu. ES suvokė pietinėse kaimyninėse šalyse vykstančių pokyčių istorinę reikšmę ir pareiškė esanti pasiryžusi užtikrinti, kad siekiantiesiems demokratijos ir laisvos bei atviros visuomenės ES parama būtų teikiama laiku ir tinkamai. Laikydamosi tarpusavio atskaitomybės principo, ES paragino savo partnerius toliau dėti pastangas kuriant tvirtą demokratiją, ypač stiprinant žodžio, asociacijų ir susirinkimų laisves, kuriant stiprias demokratines institucijas ir propaguojant moterų teises ir lyčių lygybę. Kuriant tvirtą demokratiją taip pat itin svarbu turėti veiksmingas ir nepriklausomas teismines institucijas, dėti nuolatinės pastangas kovojant su korupcija ir vykdant saugumo sektoriaus reformą.

Arabų pavasaris taip pat parodė socialinių tinklų ir interneto svarbą **skatinant reformas ir propaguojant žmogaus teises**. ES ne kartą pasmerkė **galimybės naudotis internetu** ribojimą, taip pat tinklaraštininkų sulaikymo atvejus. ES tokios pozicijos laikėsi dvišaliuose santykiuose su trečiosiomis šalimis ir daugiašaliuose forumuose. 2011 m. gruodžio mėn. ji pradėjo taikyti strategiją „Nenutraukiama prieiga“, skirtą plėtoti priemonėms, kuriomis ES būtų sudaryta galimybė padėti pilietinės visuomenės organizacijoms ar atskiriems piliečiams gauti prieigą prie elektroninių ryšių technologijų, įskaitant internetą.

Mirties bausmės panaikinimas visame pasaulyje tebebuvo svarbiausia ES žmogaus teisių politikos užduotis. Remdamasi ES gairėmis dėl mirties bausmės, ES naudojosi visomis turimomis priemonėmis. Mirties bausmės klausimas buvo nuolat keliamas įvairiuose ES dialoguose ir ES konsultacijose su trečiosiomis šalimis. ES bei vyriausioji įgaliotinė palankiai įvertino visas teigiamas tendencijas pasaulyje: jos padarė viešų pareiškimų ir deklaracijų, kuriose palankiai įvertinta tai, kad 2011 m. JAV Ilinojaus valstija nusprendė panaikinti mirties bausmę, 2012 m. tą patį padaryti nusprendė Konektikuto valstija, o kitos valstybės, pavyzdžiui, Etiopija 2011 m., ėmėsi veiksmų, kuriais siekiama taikyti moratoriumą. Be to, ES ėmėsi bendro pobūdžio demaršų šalyse, kuriose padėtis nuolat keičiasi, ir atskirų demaršų tais atvejais, kai buvo akivaizdžiai ir neginčijamai pažeidžiami būtiniausi tarptautiniai standartai, pavyzdžiui, mirties bausmės įvykdymo nepilnamečiams, psichinėmis ligomis sergantiems asmenims atvejais, nuosprendžių užmėtyti akmenimis ir sunkiausių nusikaltimų principo pažeidimo atvejais. Todėl ES ir vyriausioji įgaliotinė padarė pareiškimų, deklaracijų ar padarė demaršų, kuriais pareikštas susirūpinimas dėl mirties bausmių vykdymo Irane, Irake, JAV, Kinijoje, Japonijoje, Saudo Arabijoje ir Baltarusijoje. Baltarusijos atveju vyriausioji įgaliotinė 2011 m. liepos mėn. itin pasmerkė A. Hyrškaucovui (Hyrshkawtsow) ir A. Burdykai įvykdytą mirties bausmę, o 2011 m. gruodžio mėn. ji pareiškė apgailestavimą dėl to, kad Aukščiausiasis Teismas mirties bausme nuteisė D. Kanavalovą (Kanavalaw) ir U. Kavaliovą (Kavalyow). Abiem atvejais ji paragino Baltarusiją prisijungti prie visuotinio mirties bausmės vykdymo moratoriumo. 2011 m. vasario mėn. Kinija priėmė Baudžiamojo kodekso pakeitimus, kuriais sumažintas nusikaltimų, už kuriuos skiriama mirties bausmė, skaičius. Vis tik už 55 pažeidimus tebėra numatyta mirties bausmė.

2011 m. ES ryžtingai reagavo į tai, kad pasaulyje daugėja **religinio nepakantumo ir diskriminacijos** atvejų ⁸⁷. Vasario mėn. Užsienio reikalų taryba priėmė išvadas, kuriose pakartojo, jog ES didelį susirūpinimą kelia bet kokios netolerancijos, diskriminacijos ar smurto apraiškos, ir ji tai smerkia ⁸⁸. 2011 m. rugsėjo mėn. paskelbtoje ES metinėje žmogaus teisių ataskaitoje išsamiai aptariamos religijos ar tikėjimo laisvės (RATL). ES intensyviai darbavosi JT, kad suderintų sutartinį požiūrį į poreikį kovoti su religine netolerancija ir ginti religijos ar tikėjimo laisvę. 2011 m. šioje srityje buvo padaryta didelė pažanga – pirmą kartą Ženevoje ir Niujorke pasiektas konsensusas dėl rezoliucijų dėl religijos ir tikėjimo laisvės ir dėl kovos su religiniu nepakantumu, kurias atitinkamai pateikė ES ir Islamo bendradarbiavimo organizacija.

2011 m. ES toliau atliko reikšmingą vaidmenį **JT žmogaus teisių sistemoje** ⁸⁹. 2011 m. vasario mėn. ES prisidėjo rengiant Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos specialųjį posėdį dėl **Libijos**, kurio metu buvo priimta istoriškai reikšminga rekomendacija dėl Libijos dalyvavimo žmogaus teisių taryboje sustabdymo. 2011 m. ES keletą kartų JT žmogaus teisių taryboje ir JT Generalinės Asamblėjos Trečiajame komitete kėlė klausimą dėl žmogaus teisių padėties **Sirijoje**, sutelkdama visų regionų valstybes, įskaitant Arabų šalis. ES prisidėjo prie Nepriklausomos tyrimo komisijos dėl žmogaus teisių padėties Sirijoje steigimo. 2011 m. birželio mėn. ES ėmėsi priemonių, kuriomis buvo užtikrinta, kad būtų priimta žmogaus teisių tarybos rezoliucija dėl žmogaus teisių padėties **Baltarusijoje**. Be to, tiek žmogaus teisių taryboje, tiek Generalinėje Asamblėjoje ES toliau ragino priimti rezoliucijas dėl **Birmos / Mianmaro** ir **Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos**.

⁸⁷ 2011 m. sausio 20 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl krikščionių padėties atsižvelgiant į religijos laisvę (P7_TA(2011)0021).

⁸⁸ 2011 m. vasario mėn. ES delegacijoms buvo išplatintos pagrindinės gairės dėl religijos ir tikėjimo laisvės, ir joms pavesta, derinant veiksmus su ES valstybių narių ambasadomis, atidžiai stebėti situaciją valstybėse, kuriose jos reziduoja.

⁸⁹ 2011 m. kovo 10 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl prioritetų 16-ojoje JT žmogaus teisių tarybos sesijoje ir 2011 m. peržiūros (P7_TA(2011)0097).

2011 m. kovo mėn. 15 ES valstybių narių dalyvavo grupėje, kuri parengė pareiškimą dėl smurto ir kitų žmogaus teisių pažeidimų, grindžiamų seksualine orientacija ir lytine tapatybe, nutraukimo; pareiškimui JT Žmogaus teisių taryboje pritarė 85 šalys. Be to, ES palankiai įvertino Pietų Afrikos Respublikos parengtą ir 2011 m. birželio mėn. žmogaus teisių tarybos priimtą istorinės svarbos rezoliuciją dėl **žmogaus teisių, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės** ⁹⁰, kuriai pritarė šalys iš visų regionų.

ES aktyviai dalyvavo 2011 m. gegužės mėn. JT žmogaus teisių tarybos darbo grupės pirmajame posėdyje dėl galimo tarptautinio **privačių karinių ir apsaugos įmonių** reglamentavimo. ES tvirtai laikėsi nuomonės, kad privačios karinės ir apsaugos įmonės turėtų atsakyti už galimus žmogaus teisių pažeidimus, padarytus joms vykdant savo veiklą.

Bendradarbiaujant su Lotynų Amerikos šalių grupe, ES pavyko pratęsti JT Generalinio Sekretoriaus specialiojo įgaliotinio dėl **vaikų ir ginkluotų konfliktų** įgaliojimų trukmę JT Generalinėje Asamblėjoje ⁹¹.

⁹⁰ 2011 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl žmogaus teisių, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės Jungtinėse Tautose (P7_TA-PROV(2011)0427).

⁹¹ Remdamasi JT sąrašu, ES taip pat atnaujino šalių, kurioms teikiama pirmenybė įgyvendinant ES gaires dėl vaikų ir ginkluotų konfliktų sąrašą.

ES tvirtai rėmė JT **verslo ir žmogaus teisių** pagrindinių principų patvirtinimą žmogaus teisių taryboje 2011 m. birželio mėn. Be to, JT pagrindiniai principai buvo įtraukti į pačios ES politiką dėl įmonių socialinės atsakomybės ⁹².

ES toliau tvirtai rėmė **kovą su nebaudžiamumu** už sunkiausius nusikaltimus ⁹³. Kaip buvo įsipareigojusi 2010 m. Kampalos peržiūros konferencijoje, ES atnaujino savo Bendrąją poziciją 2003/444/BUSP, 2011 m. kovo mėn. priėmusi Tarybos sprendimą 2011/168/BUSP ⁹⁴. 2011m. ES nuolat dirbo siekdama kuo platesnio **Tarptautinio Baudžiamojo Teismo** Romos statuto ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo prie jo. Šis darbas buvo tęsiamas 2012 m. 2012 m. ES pasirašė tris dvišalius susitarimus, kurie apėmė TBT nuostatas; ji parafavo dar tris susitarimus ir pradėjo derybas dėl dar penkiolikos susitarimų. Taip pat ES TBT nuostatas įtraukė į daugelį savo EKP veiksmų planų.

⁹² 2011 m. komunikatuose „Atnaujinta ES įmonių socialinės atsakomybės strategija“ ir „Žmogaus teisės ir demokratija – svarbiausias ES išorės veiksmų elementas“ pripažįstama, kad JT pagrindiniai principai sudaro tarptautinių verslo ir žmogaus teisių standartų, kurių visos Europos bendrovės turėtų laikytis, visumą. Abiejuose dokumentuose taip pat siūlomi konkretūs veiksmai JT pagrindiniams principams įgyvendinti. 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl socialinės politikos, pagal kurią skatinami darbo ir socialiniai standartai, išorės aspekto ir dėl Europos žmonių socialinės atsakomybės (P7_TA-PROV(2011)0260).

⁹³ 2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES paramos Tarptautiniam baudžiamajam teismui (TBT) sprendžiant problemas ir įveikiant sunkumus (P7_TA-PROV(2011)0507).

⁹⁴ Naujojo Tarybos sprendimo tikslas – propaguoti visuotinį pritarimą Romos statutui, skatinant kuo daugiau valstybių tapti Statuto Šalimis, išlaikyti Romos statuto vientisumą, remti Teismo nepriklausomumą ir veiksmingą bei rezultatyvų veikimą, bendradarbiavimą su Teismu ir papildomumo principo įgyvendinimą.

2011 m. rudenį ES pradėjo **Gairių dėl vaiko teisių propagavimo ir apsaugos** peržiūrą, siekdama jas pritaikyti prie naujausių pokyčių tarptautinėje arenoje, taip pat prie vietos lygiu nustatytų prioritetų žmogaus teisių srityje. 2011 m. žiemą ES pradėjo teminę lobistinę kampaniją (demonstracijas), kuria remiama JT pasaulinė kampanija dėl Vaiko teisių konvencijos dviejų fakultatyvių protokolų ratifikavimo. ES toliau skatins vietos lygiu, pasitelkiant politinį dialogą ir kitokio pobūdžio informuotumo didinimo priemones, ratifikuoti šiuos dokumentus, taip pat TDO Konvenciją Nr. 182 dėl nepriimtino vaikų darbo.

2011 m. ES padaryta pažanga atsižvelgiant į jos įsipareigojimus dėl **moterų** padėties, **susijusios su taika ir saugumu**. 2011 m. gegužės mėn. Taryba priėmė Ataskaitą dėl ES rodiklių, susijusių su visapusišku požiūriu į JT Saugumo Tarybos rezoliucijų 1325 ir 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą ES. Kita ataskaita turi būti pateikta 2013 m.

Europos Sąjunga tęsė savo politiką, kuria siekiama įtraukti **nuostatą dėl žmogaus teisių** į visus su trečiosiomis šalimis sudaromus bendruosius politinius susitarimus, pavyzdžiui, asociacijos susitarimus bei partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimus⁹⁵. Tačiau 2011 m. nebuvo pasirašytas ir neįsigaliojo nė vienas naujas susitarimas, į kurį būtų įtraukta nuostata dėl žmogaus teisių. ES surengė daugiau kaip 40 dvišalių **dialogų žmogaus teisių klausimais** su trečiosiomis šalimis, todėl būta daugybės progų veiksmingai spręsti konkrečius ES susirūpinimą keliančius klausimus žmogaus teisių srityje.

⁹⁵ Nuostata dėl žmogaus teisių nustatoma, kad susitarimo Šalys savo vidaus ir išorės politikoje vadovaujasi, *inter alia*, Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje išdėstytomis žmogaus teisėmis, ir ši nuostata yra esminė susitarimo dalis.

ES pradėjo rengti **ES žmogaus teisių srities strategijas**, skirtas beveik 160 šalių visame pasaulyje; 2011 m. buvo parengta 130 strategijų⁹⁶. 2011 m. gruodžio 8–9 d. EIVT, glaudžiai bendradarbiaudama su NVO partneriais, surengė 13-ąjį metinį **ES NVO žmogaus teisių forumą** dviem temomis: „ES gairių dėl tarptautinės humanitarinės teisės įgyvendinimo skatinimas“ ir „ES žmogaus teisių apžvalga ir nauja daugiametė finansinė programa: nuo rekomendacijų iki veiksmų“. Forumo rezultatus nuodugniai apsvarstys EIVT ir Tarybos darbo grupės.

Bendrame Europos kaimynystės politikos komunikate „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“ pateiktas pasiūlymas sukurti **Europos demokratijos fondą**. Tikslas – įsteigti Europos demokratijos fondą, kuris būtų autonomiškas organas, turintis teisinį subjektiškumą pagal vienos iš valstybių narių teisę, kurio užduotis būtų papildyti jau esamas ES priemones, visų pirma Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę. Didžiausias (bet ne išimtinis) Europos demokratijos fondo dėmesys iš pradžių būtų skirtas Europos kaimynystei – tai būtų nauja priemonė, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas Europai remti politikos subjektus pereigos prie demokratijos laikotarpiu arba taikiai kovojant už demokratiją.

ES toliau atliko svarbų vaidmenį remiant šalis, pereinančias prie demokratijos ir atsiveriančias pasauliui. 2011 m. ES nusiuntė 10 **rinkimų stebėjimo misijų**. Penkios ES rinkimų stebėjimo misijos dirbo vykstant esminiams pokyčiams (režimo pokyčiai Tunise, naujos valstybės sukūrimas Pietų Sudane, perėjimas nuo karinio režimo prie civilinio režimo Nigeryje, ilgai lauktas politinės opozicijos atėjimas į valdžią Peru ir Zambijoje) ir dar labiau užtikrino šių pokyčių patikimumą, trys rinkimų stebėjimo misijos veikė vykstant palyginti sklandžiam dabartinės valdžios institucijų perrinkimui (Nigerijoje, Čade ir Ugandoje), o dvi rinkimų stebėjimo misijos dirbo itin sudėtingomis aplinkybėmis rinkimų metu (Nikaragvoje ir Kongo Demokratinėje Respublikoje). ES taip pat išsiuntė rinkimų ekspertų misijas į Beniną, Liberiją, Dramblio Kaulo Krantą, Maroką, Gvatemalą, Tailandą, Centrinės Afrikos Respubliką ir Gambiją.

⁹⁶ Pasitelkiant šį požiūrį siekiama tokių pagrindinių tikslų i) geriau ir išsamiau suprasti pagrindinius iššūkius žmogaus teisių srityje, su kuriais susiduriama šalyse partnerėse; ii) ES veiksmus sutelkti į pagrindinius šalių partnerių prioritetus tiek politikos, tiek finansinės paramos atžvilgiu, kad būtų galima savo požiūrį tinkamiau priderinti prie šalyse esančios situacijos ir taip ją padaryti veiksmingesnę kaip yra nurodžiusi vyriausioji įgaliotinė; iii) sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms ir ES diplomatinėms atstovybėms imtis atitinkamos veiklos šioje srityje ir ją supaprastinti; taip pat iv) visapusiškiau ir tinkamiau prisidėti prie įvairioms šalims ir regionams skirtų strategijų.

2011 m. ES toliau kėlė klausimus, susijusius su **teisinės valstybės** principu, visų pirma vedama dialogus su Europos kaimynystės politikos šalimis žmogaus teisių klausimais, daugiausia dėmesio skiriant teismų sistemos reformai: poreikiui stiprinti teismų nepriklausomumą (visų pirma sukuriant nacionalines teisėjų tarybas), didinti teismų sistemos nešališkumą bei veiksmingumą ir užtikrinti teisėsaugos pareigūnų atskaitingumą. Atsižvelgdama į tai, ES ypatingą dėmesį skyrė gynėjo instituto vaidmeniui ir veikimui, paragino šalis gerbti advokatūros nepriklausomumą ir pareiškė susirūpinimą dėl priekabiavimo prie teisininkų.

ES su Maroku aptarė Aukščiausiosios teisėjų tarybos veikimo klausimą, o su Alžyru – teismų sistemos veikimo peržiūros komisijos sukūrimo klausimą. ES įgyvendina 20 mln. EUR vertės projektus, susijusius su teismų sistemos veikimu Tunise.

ES taip pat kėlė klausimus dėl tinkamo baudžiamojo teisingumo vykdymo, pavyzdžiui, dėl neįprastai mažos išteisinamųjų teismo nuosprendžių procentinės dalies ir pernelyg dažno sandėrio dėl prisipažinimo kaltu (angl. *plea bargaining*) naudojimo. ES įgyvendino svarbius techninės paramos projektus, skirtus teismų sistemos reformoms keliose Europos kaimynystės politikos šalyse remti. Be to, ES keliose šalyse atliko teismo procesų stebėseną. ES taip pat nagrinėjo klausimus, susijusius su kalėjimų sistemos veikimu, įskaitant administracinio sulaikymo priemonių naudojimo klausimą.

2011 m. ES ir toliau ne kartą patvirtino įsipareigojimą BSGP misijomis, įskaitant EULEX Kosovo, EUPOL Afghanistan, EUJUST Lex-Iraq ir EUPOL COPPS (Okupuotoji Palestinos Teritorija) misijas, stiprinti teisinę valstybę ir toliau tai dar aktyviau darė. Misijos Kosove tikslas – padėti ir paremti Kosovo valdžios institucijas teisinės valstybės srityje, ypač daug dėmesio skiriant teisminėms institucijoms. Be to, ji naudojasi vykdomaisiais įgaliojimais tam tikrose, kaip antai karo nusikaltimų, organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos, srityse.

2011 m. EUPOL Afghanistan padaryta didelė pažanga įgyvendinant tris su teisine valstybe susijusius strateginius tikslus: kovoti su korupcija Afganistano policijoje, plėtoti policijos bei teismų bendradarbiavimą, stiprinti žmogaus teisių struktūras, susijusias su Vidaus reikalų ministerija. Misija skirta Afganistano pareigūnams konsultuoti ir mokyti, taip pat padėti kurti institucijas, kad darbas būtų tvarus. 2011 m. misija padėjo Afganistano nepriklausomai žmogaus teisių komisijai įsteigti Policijos ombudsmeno biurą ir surengė Moters dienai skirtą konferenciją, kurioje dalyvavo šešių Afganistano ministerijų, įvairių vyriausybės įstaigų ir vietos bei tarptautinių organizacijų atstovai. Misija toliau tęsė savo pažangią veiklą, skirtą padėti Generalinei prokuratūrai ir Vidaus reikalų ministerijai gerinti jų bendradarbiavimą ir kovoti su korupcija.

Okupuotojoje Palestinos Teritorijoje, glaudžiai bendradarbiaudama su partneriais iš Palestinos ir naudodamasi esamais koordinavimo mechanizmais, EUPOL COPPS padėjo rengti išsamią Palestinos baudžiamojo teisingumo sektoriaus strategiją. Dirbdama su Palestinos civiline policija, Teisingumo ministerija, Generaline prokuratūra, teismais, Aukščiausiaja teisėjų taryba, Teisininkų asociacija, penitencinės sistemos ir civilinės visuomenės atstovais, EUPOL COPPS teikia konsultacijas ir remia Palestinos baudžiamojo teisingumo sektoriaus veikimą.

EUJUST LEX Iraq – pirmoji ES jungtinė teisinės valstybės misija. 2011 m. misiją perkėlus į Iraką, nepaisant saugumo atžvilgiu sudėtingos aplinkos, visų Irako baudžiamojo teisingumo sistemos sričių projektų, vykdomų visose trijose vietovėse (Bagdade, Basroje ir Erbile), rezultatus galima laikyti patenkinamais. Aukšto ir vidutinio rango Irako baudžiamojo teisingumo sistemos pareigūnams teikdama specializuotus mokymo kursus EUJUST LEX Iraq toliau padeda stiprinti teisinę valstybę ir Irake propaguoti pagarbos žmogaus teisėms kultūrą.

BSGP misijose teisinės valstybės sektoriuje (teisingumas, sienų kontrolė, penitencinė sistema, žmogaus teisės) iš viso dirba 450 žmonių.

E. REAGAVIMAS Į KRIZES

Atsižvelgdama į 2010 m. Haityje įgytą patirtį ir Arabų pavasario evoliuciją, EIVT sukūrė Reagavimo į krizes sistemą, kad būtų galima nedelsiant sutelkti ES išteklius kovai su krizėmis, kilusioms dėl politinio ar ginkluoto konflikto, technologinių nelaimių ar žmogaus sukeltų ir gaivalinių nelaimių pasekmėmis, ir kad būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas politiniams sprendimams konkrečioje krizės situacijoje priimti ir užtikrinti EIVT įgyvendinamos veiklos koordinavimą tiek organizacijos viduje, tiek kartu su kitais dalyviais. EIVT Reagavimo į krizes sistemą sudaro veiksmingų priemonių Sąjungai reaguojant į krizes organizacinės ir standartinės procedūros.

Pagrindinės reagavimo į krizes priemonės:

Krizių valdymo taryba

Krizių valdymo taryba, kuriai pirmininkauja vyriausioji įgaliotinė arba generalinis vykdomasis sekretorius, buvo įsteigta kaip nuolatinis subjektas su EIVT reagavimo į krizes horizontaliuoju aspektu susijusiems klausimams spręsti. Taryba reguliariai susitinka, kad būtų užtikrintas ES priemonių, susijusių su krizių prevencijos, parengtumo ir reagavimo kilus krizei pajėgumais, derinimas.

Krizių platforma

Ji sudaro palankesnes sąlygas dalyviams, t. y. atitinkamoms EIVT tarnyboms, taip pat Komisijos tarnyboms ir Tarybos generalinio sekretoriato tarnyboms, tarpusavyje dalytis informacija, o EIVT tarnyboms nustato aiškų politinį ar strateginį konkrečios krizės valdymo tikslą.

Pavyzdžiui, Libijos krizei pasiekus apogėjų, Libijos krizės platformos susitikimai buvo sušaukti 14 kartų. Šie susitikimai ir po jų pateiktos ataskaitos padėjo įvairiems su krize kovojantiems padaliniams sklandžiai dalytis informacija ir priimti su valdymu susijusius sprendimus. Šioje platformoje buvo sprendžiami politiniai, su karine padėtimi susiję, taip pat humanitariniai ir saugumo klausimai.

ES situacijų kabinetas

2011 m. liepos mėn. veiklą pradėjęs ES situacijų kabinetas yra atnaujinta ir vienintelė ištisą parą veikianti ES sistema; šis kabinetas veikia kaip EIVT ir Komisijai skirtas informacijos centras, visą su krize susijusią iš visų šaltinių (viešai prieinamų šaltinių, ES delegacijų, valstybių narių, ES BSGP operacijų ir misijų, ES specialiųjų įgaliotinių darbuotojų ir tarptautinių organizacijų) gautą informaciją pateikiantis sprendimus priimančioms asmenims. Jis užtikrina, kad informacija apie politinę ir saugumo padėtį pasaulyje būtų tiksli ir naujausia.

Taip Krizių platforma informuojama apie padėtį ir iš anksto įspėjama, taip pat papildomas INTCEN atliekamas analitinis darbas. Pagrindinis ES situacijų kabineto uždavinys – racionalizuoti su krizėmis susijusios tikrąsios informacijos srautą. Taip į vieną subjektą sutelkiamos karinės ir civilinės struktūros, taigi teikiama geresnė parama, o informacijos srautas tampa greitesnis nei struktūrų, kurios anksčiau buvo atskiros, atveju (krizių metu tai itin svarbu BSGP misijoms ir ES delegacijoms trečiosiose šalyse).

ES situacijų kabinetas teikia pasaulio masto politinės stebėsenos ataskaitas ir spaudos apžvalgas dukart per dieną – 2011 m. kiekvienoje kategorijoje jų buvo pateikta daugiau nei 700. Be įprastinių uždavinių, rengiami *ad hoc* pranešimai tam tikromis politinio intereso temomis, susijusiomis su aukščiausiojo lygio susitikimais ir vyriausiosios įgaliotinės vizitais trečiosiose šalyse.

Reagavimo į krizes tiriamosios ir tarpžinybinės misijos

Tiriamąsias misijas EIVT pradeda nedelsiant vyriausiosios įgaliotinės ar generalinio vykdomojo sekretoriaus nurodymu. Šiomis misijomis siekiama greitai įvertinti padėtį vietoje, užmegzti ryšius su vietos partneriais ir padėti planuoti tolesnius ES veiksmus. Šios misijos EIVT suteikia galimybę greitai reaguoti į krizes už ES sienų. Reagavimo į krizes skyrius atsako už tai, kad būtų pradėtos tiriamosios misijos; misiją jis gali pradėti per 24 valandas. 2011 m. nuo kovo mėn., iš karto po to, kai įvyko revoliucija Libijoje, EIVT išsiuntė ten 5 tiriamąsias misijas. Šios misijos suteikė vertingos informacijos, kuri padėjo nustatant ES paramos prioritetus.

Tarpžinybinėse misijose dalyvauja įvairių tarnybų ekspertai. Jie gali būtų išsiunčiami per 3–4 dienas. Tarpžinybinių misijų tikslas – pateikti išsamią analizę ir padėti planuoti tolesnius ES veiksmus. Jų grupes sudaro EIVT ir Komisijos darbuotojai, kurie gali parengti greito poveikio projektus ir padėti greitai atlikti programavimą (perprogramavimą), skirtą krizės apimtai teritorijai. 2011 m. EIVT išsiuntė dvi tarpžinybines misijas į Libiją ir vieną – į Dramblio Kaulo Krantą.

Reagavimo į krizes ekspertų sąrašas

EIVT sudarė sąrašą savo tarnybos reagavimo į krizes ekspertų, kurie apmokomi apie reagavimo į krizes procedūras ir kuriuos galima pasitelkti kilus bet kokiai krizei bet kurioje pasaulio vietoje.

Konfliktų prevencijos grupė

Konfliktų prevencijos grupės, glaudžiai bendradarbiaujančios su INTCEN, tikslas – nuolat rinkti ir peržiūrėti su išankstiniu įspėjimu susijusią informaciją apie šalis ir regionus, kuriuose galimas konfliktų ir krizių pavojus. Ji nurodo Krizių valdymo tarybai arba atitinkamais atvejais Krizių platformai skubaus reagavimo/skubių veiksmų galimybes. Konfliktų prevencijos grupė užtikrina būtinas su krize nesusijusių trumpalaikių, vidutinės trukmės ir ilgalaikių ES priemonių ir veiksmų, susijusių su konfliktų prevencija ir taikos stiprinimu, sąsajas ir sinergiją.

Nuo 2011 m. spalio mėn., kai grupė pradėjo veiklą, ji buvo susitikusi keturis kartus. Iki šiol konfliktų prevencijos grupė prisidėjo prie sistemų ir priemonių, galinčių padėti mažinti atotrūkį tarp išankstinio įspėjimo ir skubių veiksmų, kūrimo. Be to, ji aptarė konfliktų prevencijos įtraukimo į ES išorės veiksmus būdus ir pritarė gairių dėl metodų, kuriais atsižvelgiama į konflikto ypatybes, projektui; šios gairės taip pat bus taikomos naująjį išorės pagalbos programavimo ciklą.

EIVT reagavimas į krizę Libijoje

Krizė Libijoje kilo 2011 m. vasario mėn., praėjus vos kelioms savaitėms nuo EIVT veiklos pradžios. Per krizę Libijoje buvo praktiškai išbandyti EIVT reagavimo į krizes mechanizmai. Remdamasi Krizių platforma ir greitų tiriamųjų misijų metu tiesiogiai gauta informacija, EIVT buvo pajėgi į krizę sureaguoti nuosekliai ir veiksmingai, t. y. greitai atidarytas ES biuras Benghazije, vėliau – ES delegacija Tripolyje, taip pat pradėtos kelios perėjimo prie demokratijos rėmimo programos.

F. VEIKSMINGESNIS, PAJĖGESNIS IR NUOSEKLESNIS KRIZIŲ VALDYMAS PASITELKIANČI BSGP

2011 m. vyriausioji įgaliotinė pirmininkavo dviem gynybos ministrų sudėties Užsienio reikalų tarybos posėdžiams. 2011 m. gegužės 23 d. posėdyje gynybos ministrai apžvelgė pokyčius bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje ir įvertino pažangą įgyvendinant 2010 m. gruodžio mėn. ir 2011 m. sausio mėn. Tarybos išvadas dėl BSGP. Jie taip pat aptarė ES karinių BSGP operacijų esamą padėtį ir apsvarstė tolesnius veiksmus. Be kita ko, aptartos šios operacijos: Althea Bosnijoje ir Hercegovinoje, kovos su piratavimu operacija prie Somalio krantų EUNAVFOR Atalanta ir Somalio pajėgoms skirta ES mokymo misija. Taryba priėmė išvadas dėl karinių pajėgumų telkimo ir dalijimosi jais, kuriose raginama laikytis struktūrinio ir ilgalaikio požiūrio, pagrįsto plačiu užmoju įvairiose pajėgumų srityse ir atnešančio konkrečių rezultatų.

Liepos mėn. įvykusiame Užsienio reikalų tarybos posėdyje vyriausioji įgaliotinė pateikė ministrams išsamią BSGP civilinių ir karinių klausimų ataskaitą ir vedė diskusiją dėl iniciatyvų BUSP srityje. Ataskaitoje nagrinėti karinių pajėgumų (telkimas ir dalijimasis), nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo, civilinių pajėgumų, civilinių ir karinių aspektų sinergijos plėtojant pajėgumus, ES krizių valdymo veiksmingumo gerinimo (civiliniai ir kariniai planavimo bei vykdymo gebėjimai, ES kovinės grupės) ir bendradarbiavimo su partneriais (NATO, JT, trečiosiomis šalimis) klausimai.

Vyriausioji įgaliotinė taip pat pirmininkavo lapkričio 30 d. įvykusiame gynybos ministrų posėdžiui, kuriame apžvelgti naujausi įvykiai ir priimtose išvados dėl BSGP. Ministrai taip pat aptarė ES karinių BSGP operacijų esamą padėtį ir apsvarstė tolesnius veiksmus. Vyriausioji įgaliotinė informavo ministrus apie savo pastangas stiprinti ES ir NATO bendradarbiavimą krizių valdymo srityje, laikantis 2010 m. rugsėjo mėn. Europos Vadovų Tarybos suteiktų įgaliojimų, apie ES ir JT bendradarbiavimą, ir apie savo ryšius su strateginiais partneriais BSGP srityje. Taryba taip pat nustatė 2012 m. Europos gynybos agentūros biudžetą.

Gruodžio mėn. Taryba priėmė plataus užmojo ir į ateitį orientuotas išvadas dėl BSGP. Taryba pakartojo, kad reikia toliau laikytis visapusiško požiūrio, pagal kurį vis dažniau pasitelkiamos įvairios ES turimos priemonės, sudarančios vieningą ir veiksmingą strategiją siekiant ES tikslų, ir pabrėžė, kad BSGP yra svarbi tokio išsamaus požiūrio dalis.

Taryba palankiai vertino vyriausiosios įgaliotinės ir EIVT nuveiktą darbą atsižvelgiant į 2011 m. sausio mėn. bei 2011 m. kovo mėn. Tarybos išvadas dėl BSGP, taip pat po Veimaro iniciatyvos, prie kurios prisijungė Italija ir Ispanija, 2011 m. liepos 11 d. parengtą vyriausiosios įgaliotinės ataskaitą dėl BSGP ir vėlesnį valstybių narių įnašą. Taryba taip pat palankiai įvertino esamas valstybių narių dvišales ir daugiašales iniciatyvas, pavyzdžiui, nuolatinį Prancūzijos ir JK bendradarbiavimą ir daugelį kitų vykdomų bei atsirandančių regioninių iniciatyvų, kurios, pasitelkiant novatoriškus pajėgumų telkimo ir dalijimosi jais metodus, prisideda gerinant bendrus karinius pajėgumus.

Išvados apima įvairius BSGP aspektus. *Inter alia*, Taryba:

- pabrėžė, kad yra visapusiškai įsipareigojusi toliau dalyvauti vykdomose BSGP misijose ir operacijose, bei dirbti rengiantis galimoms naujoms misijoms Somalio pusiasalyje, Sahelio regione ir Sudane bei tęsti darbą Libijos taryboje;
- pabrėžė tolesnio civilinių ir karinių pajėgumų plėtojimo svarbą BSGP srityje – tai vienas iš pagrindinių tikslų siekiant panaikinti esamus trūkumus ir reaguoti į didėjančius poreikius šioje srityje;
- paragino gerinti ES misijų ir operacijų planavimo ir vedimo efektyvumą, be kita ko, sudarant galimybes anksčiau pradėti efektyvesnę ir pažangesnę planavimą ir peržiūrėti ES krizių valdymo procedūras. Taryba susitarė paspartinti operacijoms Somalio pusiasalyje skirto operacijų centro aktyvavimo planavimą;
- pabrėžė partnerystę su NATO ir JT svarbą ir vertingą šalių partnerių praktinį įnašą ir politinę paramą BSGP misijoms ir operacijoms. Taryba paragino toliau plėtoti BSGP bendradarbiavimą su rytų ir Viduržemio jūros regiono partneriais atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo ypatumus.

Gruodžio 13 d. Parlamente pasakytoje kalboje vyriausioji įgaliotinė pabrėžė BSGP srityje padarytą pažangą.

1. DAUGIAU VEIKSMINGUMO, DAUGIAU PAJĖGUMŲ IR DAUGIAU NUOSEKLUMO BSGP

1.1. CIVILINIAI IR KARINIAI PAJĖGUMAI⁹⁷

Toliau buvo sprendžiamas BSGP civilinių pajėgumų trūkumo klausimas ir gerinami veiklos rezultatai pasitelkiant mokymą, įgytą patirtį ir gerinant įrangos tiekimą.

⁹⁷ 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl bendros saugumo ir gynybos politikos plėtojimo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (P7_TA-PROV(2011)0228).

2011 m. liepos mėn. buvo surengtas aukšto lygio seminaras palankesnių sąlygų civilių darbuotojų siuntimui į BSGP misijas sudarymo klausimu; jame dalyvavo nacionalinio lygio suinteresuotieji subjektai.

Atsižvelgiant į 2011 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadas, PSK patvirtino EIVT pristatytą daugiametę darbo programą civilinių pajėgumų plėtojimo srityje ⁹⁸.

Remiantis 2010 m. gruodžio mėn. Tarybos sprendimu, 2011 m. buvo tęsiamas darbas karinių pajėgumų srityje, daugiausia dėmesio skiriant esamam atotrūkiui tarp valstybių narių pajėgumų ir didėjantiems poreikiams BSGP operacijų srityje (taip pat žr. punktą apie telkimą ir dalijimąsi).

Pažanga padaryta bendrojo ES karinio planavimo srityje („konceptijos“), t. y. oro operacijų, kuriomis remiama BSGP (dislokuojamosios oro pajėgos), karinėje srityje ES įgytos patirties, logistinės paramos ir personalo gelbėjimo srityse.

1.2. KARINIŲ PAJĖGUMŲ TELKIMAS IR DALIJIMASIS JAIS

Visus metus Taryba pabrėždavo būtinybę stiprinti Europos bendradarbiavimą karinių pajėgumų plėtojimo srityje siekiant paremti ir stiprinti BSGP, kad būtų padidintas operatyvinis veiksmingumas vis didėjančio gynybos biudžetų suvaržymo sąlygomis ⁹⁹.

⁹⁸ EIVT šiuo metu rengia šią darbo programą ir pateiks ją 2012 m.

⁹⁹ 2011 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl finansų krizės poveikio ES valstybių narių gynybos sektoriams (P7_TA-PROV(2011)0574).

Lapkričio 30 d. Europos gynybos agentūros valdančiosios tarybos posėdyje valstybės narės pritarė galimybėms pajėgumus telkti ir jais dalytis, taip pat paskelbė, kad prisiima įsipareigojimų konkrečiuose specialiuose projektuose, kuriuos įgyvendinti padeda ši agentūra. Priimti įsipareigojimai šiose srityse: degalų atsargų papildymas ore, pažangi amunicija, orlaivių įgulų mokymas, mokymas ir logistika jūrų srityje, Europos transporto centrai, žvalgyba, sekimas ir išžvalgymas, įskaitant informuotumą apie padėtį kosmose, medicininė pagalba; palydovinio ryšio naudojimas kariniais tikslais, taip pat kitų karinių pajėgumų telkimo projektų plėtojimas remiantis esamomis iniciatyvomis, pavyzdžiui: jūrų stebėjimas, sraigtasparnių pilotų mokymas, palydovinis ryšys.

1.3. ĮGYTA PATIRTIS IR GERIAUSIA PRAKTIKA BSGP CIVILINĖJE SRITYJE

2011 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadose dėl BSGP buvo raginama misijas nuolat tobulinti pasitelkiant vertinimą, lyginamąją analizę, poveikio vertinimą, patirtį ir geriausią praktiką.

2011 m. pasiekta pažangos susiejant įgytą civilinę ir karinę patirtį ir geriausią BSGP operacijų metu įgytą praktiką. Rengiama civilinės bei karinės patirties ir geriausios praktikos bendra duomenų bazė BSGP srityje; ji turėtų pradėti veikti 2012 m. balandžio mėn.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Kuriant naują ES greitojo dislokavimo BSGP srityje koncepciją parengta teminės patirties ataskaita apie vietos policijos pavadavimo / vykdomojo pobūdžio policijos misijas, remiantis Komisijos finansuoto 2008–2010 m. ES policijos pajėgų mokymo projekto patirtimi.

1.4. MOKYMAS IR PRATYBOS

2011 m. toliau buvo dedamos didelės pastangos siekiant bendrų mokymo BSGP srityje tikslų, kad valstybės narės ir ES institucijos būtų aprūpintos kompetentingais (diplomatijos, karinių ir civilinių sričių, įskaitant policiją ir kitus teisinės valstybės sektorius) darbuotojais, kurie galėtų efektyviai dirbti visais BSGP klausimais ir būti siunčiami į BSGP misijas ir operacijas ¹⁰¹.

2. DAUGIAU VEIKSMINGUMO

2.1. BENDRADARBIAVIMAS SU PARTNERIAIS KRIZIŲ VALDYMO SRITYJE TARPTAUTINĖS ORGANIZACIJOS

Laikantis 2010 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadų, toliau buvo tęsiamas bendras darbas su trečiosiomis šalimis ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis, siekiant stiprinti pajėgumus ir sudaryti palankesnes sąlygas prisidėti prie ES krizių valdymo misijų ir operacijų.

¹⁰¹ 2011 m. gegužės 16–27 d. vyko pratybos MILEX 11, kurioms vadovavo ES karinio štabo generalinis direktorius. Pratybų MILEX 11 tikslas buvo taikyti ir įvertinti ES krizių valdymo karinius aspektus kariniu strateginiu ir ypač operacijų vykdymo lygiu, remiantis numatomos ES vadovaujamos karinės operacijos scenarijumi, nesinaudojant bendrais NATO ištekliais ir pajėgumais. Visi pratybų tikslai buvo visapusiškai pasiekti. 2011 m. lapkričio 18 d.–gruodžio 6 d. vyko ES krizių valdymo pratybos (CME 11). Remiantis nauju visapusišku požiūriu į reagavimą į krizes, pratybomis buvo siekiama įvertinti ir pagerinti ES pajėgumą valdyti krizes, įskaitant ES ir EIVT sprendimų priėmimo ir planavimo procesus, greitai besikeičiančiomis sąlygomis. Jose išbandytos tiek civilinės, tiek karinės priemonės, jų derinimas Europos Sąjungoje skirtingais lygiais. Vienos pačių svarbiausių dėl Lisabonos sutarties nustatytų šių krizių valdymo pratybų naujovių – tai, kad pratybose dalyvavo 5 ES delegacijos ir buvo laikomasi naujų EIVT reagavimo į krizes vidaus procedūrų.

2.1.1. ES IR JT BENDRADARBIAVIMAS

Reaguojant į daugkartinius JT prašymus politiniu lygmeniu 2011 m. imta dėti ypač daug pastangų siekiant sustiprinti ES gebėjimus remti JT taikos palaikymą. EIVT, aktyviai dalyvaujant JT Taikos palaikymo operacijų skyriui, Paramos vietoje skyriui ir Politinių reikalų skyriui, tuo tikslu nustatė keletą praktinių priemonių. Šios priemonės bus pradėtos įgyvendinti 2012 m. iškart po to, kai bus susitarta dėl techninių sąlygų. Šias priemones įgyvendinus bus gerokai paprasčiau bendradarbiauti su JT krizių valdymo / taikos palaikymo operacijų srityje tiek karinėse operacijose, tiek civilinėse misijose.

2011 m. pabaigoje ES ir JT bendrai sutarė atnaujinti ES ir JT iniciatyvinio komiteto krizių valdymo klausimais veiklą, kuri 2010 m. buvo laikinai sustabdyta laukiant, kol bus atlikti ES pertvarkymai po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, ir sukurti glaudesnio ES ir JT bendradarbiavimo civilinių pajėgumų plėtojimo srityje pagrindą.

2.1.2. ES ir NATO

2011 m. buvo tęsiamas tvirtas ES ir NATO bendradarbiavimas vykdant BSGP operaciją EUFOR Althea Bosnijoje ir Hercegovinoje pagal „Berlin Plus“ susitarimus.

Taryba palankiai įvertino vasario mėn. vyriausiosios įgaliotinės pateiktus konkrečius pasiūlymus dėl pragmatiško laipsniško požiūrio įgyvendinant 2010 m. rugsėjo mėn. Europos Vadovų Tarybos suteiktus įgaliojimus.

Kai kurie iš šių pasiūlymų 2011 m. buvo sėkmingai įgyvendinti:

- toliau buvo palaikomi glaudūs abiejų organizacijų personalo tarpusavio ryšiai siekiant gerinti abipusį informuotumą apie abiejų organizacijų veiklą ir toliau stiprinti bendradarbiavimą vietose, kuriose veikia abi organizacijos. Taryba buvo reguliariai informuojama apie pagrindinius įvykius (ypač kibernetinio saugumo srityje).
- pirmieji Gynybos politikos ir planavimo komiteto ir Politinės ir karinės grupės abipusio informavimo posėdžiai įvyko 2011 m. gruodžio mėn.

Taryba taip pat paragino vyriausiąją įgaliotinę dėti pastangas, kad būtų toliau plėtojamas efektyvus ir veiksmingas bendradarbiavimas su NATO, visų pirma tose srityse, kuriose abi organizacijos veikia kartu.

ES ir NATO personalas glaudžiai bendradarbiavo pajėgumų telkimo ir dalijimosi jais, taip pat pažangios gynybos daugiašalių požiūrių iniciatyvų srityse, kad būtų užtikrintas nuoseklumas, abipusis stiprinimas ir veiklos nesidubliavimas. Todėl Taryba ragino toliau palaikyti glaudžius abiejų organizacijų personalo tarpusavio ryšius.

ES ir NATO personalas kartu pasiūlė būdus, kaip toliau gerinti praktinį bendradarbiavimą cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės (ChBRB) gynybos srityje; su šio bendradarbiavimo rezultatais galės susipažinti visos valstybės narės. Valstybės narės šiems pasiūlymams pritarė.

ES ir NATO pajėgumų klausimų grupėje taip pat buvo keičiamasi informacija keliuose bendro intereso srityse, kuriose poreikiai iš dalies sutampa, įskaitant medicinos tarnybų, kovos su savadarbiais sprogstamaisiais užtaisais ir ChBRB sritis.

Kaip nurodyta ankstesnėse ataskaitose, visų 27 ES valstybių narių dalyvavimas sudarytų dar palankesnes sąlygas keistis informacija karinių pajėgumų srityje.

2.1.3. ES ir AS

ES ir Afrikos Sąjunga (AS) toliau tęsė politinį dialogą ir dialogą saugumo klausimais, be kita ko, reguliariuose ES ir AS Taikos ir saugumo komitetų posėdžiuose. Vėl skirta finansinės paramos (40 mln. EUR) Afrikos pastangoms sukurti Afrikos taikos ir saugumo struktūrą. ES patenkino AS prašymus suteikti pagalbos mokymo srityje, pasitelkiant Afrikos mokymo centrus, kaip vieną iš esminių Afrikos taikos ir saugumo struktūros elementų. Afrikos taikos priemonės lėšomis toliau buvo finansuojamos dvi Afrikos taikos palaikymo operacijos: Afrikos Sąjungos misija Somalyje (AMISOM) ir Taikos Centrinės Afrikos Respublikoje stiprinimo misija (MICOPAX). ES palankiai įvertino tai, kad sėkmingai užbaigtas pirmasis Afrikos nuolatinės parengties pajėgoms skirtų strateginių mokymų ciklas (*Amani*).

BENDRADARBIAVIMAS SU ŠALIMIS PARTNERĖMIS

Buvo dedama dar daugiau pastangų siekiant toliau palaikyti konstruktyvų dialogą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, įskaitant strategines partneres, ir plėtoti santykius su naujais partneriais. ES palaikė dialogą BSGP srityje su Europos šalimis NATO narėmis, kurios nėra ES valstybės narės, kitomis valstybėmis, kurios yra šalys kandidatės stoti į ES, taip pat keliomis kitomis svarbiomis partnerėmis, įskaitant JAV, Kanadą, Kiniją, Japoniją, Rusiją ir Ukrainą. Taryba apsvarstė galimybę toliau bendradarbiauti su rytinėmis ir pietinėmis kaimyninėmis šalimis; šis darbas bus toliau vykdomas kiekvienu konkrečiu atveju, siekiant prisidėti prie regioninio saugumo ir stabilumo didinimo.

Dvylika šalių (Albanija, Kanada, Čilė, Kroatija, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija, Norvegija, Naujoji Zelandija, Šveicarija, Turkija, Ukraina ir JAV) dalyvauja 7 vykdomose BSGP misijose ir operacijose (EUFOR ALTHEA, EULEX Kosovo, EUPM BiH, EUPOL COPPS, EUPOL Afghanistan, EUNAVFOR ATALANTA, EUSEC RD Congo). 2011 m. pabaigoje ES pritarė Serbijos pasiūlymui prisidėti prie EUTM Somalia ir EUTM ATALANTA misijų. Kovoje su piratavimu buvo tęsiamas vaisingas bendradarbiavimas su keliais kitais partneriais.

Įgyvendinant 2010 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimą, kuriuo vyriausiajai įgaliotinei suteikti įgaliojimai pradėti derybas su dar dvidešimt šalių, vyko derybos dėl susitarimų ir vėliau sudaryti susitarimai su Juodkalnija, Serbija ir JAV, siekiant nustatyti jų dalyvavimo ES krizių valdymo operacijose bendrąsias sąlygas (susitarimai dėl dalyvavimo bendrųjų sąlygų). Siekiant sudaryti panašius susitarimus toliau buvo vedamos derybos su kitais partneriais (Albanija, Naująja Zelandija, Bosnija ir Hercegovina, buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija, Australija, Brazilija, Čile, Rusija).

2.2. ES Palydovų centras (EUSC)

2011 m. pasitvirtino tendencija, kad EUSC vis aktyviau dalyvauja teikiant paramą ES operacijoms ir misijoms, taip pat EIVT sprendimų priėmimo procese; dėl to atitinkamai padaugėjo centrai tenkančių uždavinių. Veikla tapo intensyviausia krizei apėmus naujas teritorijas Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose. Iš viso EUSC vykdė 119 naujų uždavinių ir išanalizavo 464 svarbias vietas. EUSC, kuris analizuoja palydovinius vaizdus, vaidmuo tampa vis svarbesnis priimant sprendimus BSGP srityje.

Konkrečiau:

– Krizės Libijoje (taip pat Tunise ir Egipte) stebėseną buvo didžiausias centrai tekę atskiro projekto darbo krūvis. Laikantis vyriausiosios įgaliotinės nustatytos operatyvinės krypties ir gavus PSK patvirtinimą, visi EUSC veiklos rezultatai taip pat buvo atskleisti NATO / Vyriausiajai sąjungininkų pajėgų Europoje vadavietei (SHAPE) Libijoje vykdant operaciją „Suvienytas gynėjas“.

– pagal EUNAVFOR Atalanta toliau buvo teikiama parama operacijos štabui Nortvude (Jungtinė Karalystė). Tai apėmė geoerdvinės žvalgybos rezultatų, susijusių su piratų veikla, pateikimą, atsižvelgiant į operatyvines karinių jūrų laivų, dislokuotų prie Somalio krantų, reikmes. EUSC taip pat teikė paramą vietoje, pasitelkdama komandiruotą vaizdų analizės specialistą.

– EUMM Georgia buvo viena iš pagrindinių EUSC veiklos rezultatų naudotojų. EUSC vykdytos užduotys apėmė vaizdų analizę, skirtą ataskaitoms apie svarbius infrastruktūros objektus ir vykdomą veiklą regione.

– Pasiiekta reikšmingų geoerdvinės žvalgybos paramos veiklos rezultatų, pasitelkiant nuolatinę galimo masinio naikinimo ginklų platinimo ir branduolinių technologijų plėtojimo keliose šalyse stebėseną. Šioje srityje centras atliko įtarimą keliančių objektų, esančių šalyse, kuriose gali būti kuriamos balistinės raketos ir testavimo bei leidimo objektai, analizę. Tačiau šiam darbui didelį poveikį, kurio pasekmės nežinomos, padarė reikalavimai, susiję su krizių stebėseną.

3. DAUGIAU NUOSEKLUMO

Visapusiško požiūrio transformavimas į visapusiškus veiksmus ir toliau lieka vienas svarbiausių ES prioritetų kartu su BSGP priemonėmis, kurios yra dalis bendro ES priemonių rinkinio, kurį pasitelkus siekiama platesnių ES politinių tikslų, įskaitant būtinybę šalinti pagrindines konfliktų priežastis. Vyriausioji įgaliotinė atlieka specialią funkciją, pirmininkauja įvairių sudėčių Užsienio reikalų taryboje, kad ES užsienio politika būtų nuoseklesnė.

Šiuo tikslu ir toliau itin svarbu siekti didesnio konfliktų prevencijos, reagavimo į krizes ir jų valdymo, vystymosi ir konfliktų sprendimo nuoseklumo ir sinergijos.

Toliau buvo dirbama siekiant stiprinti BSGP ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės ryšius¹⁰² – tai sudarė platesnę pastangų plėtoti saugumo vidaus ir išorės aspektų sinergijų dalį.

Be to, pradėta solidarumo sąlygos įgyvendinimo veikla.

Taip pat toliau buvo skatinama **civilinio ir karinio aspektų sinergija** plėtojant ES pajėgumus.

II DALIS: PLANUOJANT 2012 M. VEIKLĄ

Savo kadencijos pradžioje Vyriausioji įgaliotinė nustatė tris ES bendros užsienio politikos prioritetus: pirma, sukurti Europos išorės veiksmų tarnybą; antra, su Europos kaimyninėmis šalimis skatinti demokratiją, stabilumą ir klestėjimą; ir trečia, kurti tvirtas strategines partnerystes su esamais ir kylančiais naujais pasaulinio masto veikėjais. Šiais trimis prioritetais bus toliau remiamasi ES veikloje 2012–13 m., siekiant užtikrinti ES užsienio politikos nuoseklumą ir darną, kaip nurodyta Lisabonos sutartyje.

Šiame darbe bus remiamasi ES užsienio politikos pasiekimais per pirmuosius EIVT veiklos metus. ES toliau bendradarbiaus su partneriais sprendžiant regionines ir pasaulines problemas, propaguodama ES interesus bei vertybes, kad padėtų užtikrinti jos piliečiams saugesnę ir labiau klestintį pasaulį.

¹⁰² Šiuo klausimu 2011 m. gegužės 13 d. Politinis ir saugumo komitetas susipažino su bendru tarnybų darbiniu dokumentu „BSGP ir laisvės, saugumo ir teisingumo sričių subjektų ryšių stiprinimas. Pasiūlymai dėl veiksmų ateityje“, kuriame nagrinėjamos BSGP ir laisvės, saugumo ir teisingumo sričių subjektų sąsajos. Siekiant tęsti darbą po to buvo parengtas veiksmų plano projektas. Dokumente nurodytos 27 veiksmų kryptys, kuriomis siekiama gauti konkrečių rezultatų tarpusavio bendradarbiavimui šiose srityse stiprinti. Valstybės narės buvo kviečiamos aktyviai dalyvauti rengiant šias veiksmų kryptis. Padarytos pažangos ataskaita atitinkamiems sprendimų priėmimo organams bus pateikta 2012 m. liepos viduryje.

Demokratinų permainų kaimyninėse šalyse, ypač **Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje**, rėmimas tebėra vienas iš svarbiausių Europos Sąjungos prioritetų. Turime nuolat remti pereinamojo proceso šalys Tunise, Egipte, Libijoje, Jemene ir kitose Artimųjų Rytų bei Šiaurės Afrikos šalyse ir skirti jam dėmesio. ES toliau dės pastangas **Sirijoje** ir jas intensyvins, kad būtų nutrauktos smurtinės represijos ir skatinamas tikrai demokratinis pereinamojo proceso procesas. Siekdami šio tikslo toliau glaudžiai bendradarbiausime su tarptautiniais partneriais, visų pirma Arabų Valstybių Lyga ir Jungtinėmis Tautomis.

Dėl visame arabų pasaulyje vykstančių pokyčių ypač svarbu skubiai pasiekti pažangos **Artimųjų Rytų taikos procese**. Tikslas tebėra derybų būdu rasti teisingą ir ilgalaikį Izraelio ir palestiniečių konflikto sprendimą, grindžiamą dviejų valstybių sambūviu. ES aktyviai tęs veiklą su konflikto šalimis ir Ketverto nariais, kad būtų atnaujintos derybos dėl esminių klausimų.

Tolesnė ES veikla **rytinėse kaimyninėse šalyse** taip pat itin svarbi, be kita ko, įgyvendinant Rytų partnerystę. Vyriausioji įgaliotinė ir EIVT toliau atidžiai stebės padėtį Ukrainoje ir Baltarusijoje, visų pirma – 2012 m. šiose šalyse vyksiančius parlamentų rinkimus, taip pat rinkimus Armėnijoje ir Gruzijoje – kurie visi turės esminės svarbos tolesnei santykių raidai. Konfliktų Padniestrėje, Gruzijoje ir Kalnų Karabache klausimai toliau bus svarbūs ES darbotvarkės punktai.

ES toliau teks vienas iš svarbiausių vaidmenų Vakarų Balkanuose, kur regiono šalių europinė perspektyva tebėra paskata vykdyti vidaus reformas ir regioninį bendradarbiavimą. Tęsime darbą, kad sudarytume palankesnes sąlygas Belgrado ir Prištinės dialogui, taip pat remsime reformų procesą Bosnijoje ir Hercegovinoje. ES atidžiai stebėjo 2012 m. gegužės mėn. Serbijoje įvykusių parlamento rinkimų rezultatus. 2012 m. birželio mėn. baigėsi dabartinis ESPM misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje įgaliojimų terminas; pastaroji likusias užduotis turėtų perduoti ES specialiajam įgaliotiniui. 2012 m. bus pakeista operacijos EUFOR Althea struktūra. EULEX Kosovo toliau teiks pagalbą ir paramą Kosovo valdžios institucijoms teisinės valstybės srityje.

Laikydamosi derybų programos principų, ES ragina **Turkiją** plėtoti savo užsienio politiką, kuri papildytų ES politiką, ragina koordinuoti veiklą su ES, ir palaipsniui suderinti savo politiką su ES politika ir pozicija; taip pat ES tikisi toliau plėsti esamą politinį dialogą su Turkija siekiant bendrų tikslų, įskaitant kaimynystės, kurioje Turkijai tenka svarbus vaidmuo.

Vienas iš svarbiausių prioritetų taip pat tebėra aktyvesnė veikla su **ES strateginiais partneriais** ¹⁰³. Bendras tikslas yra užtikrinti geresnį šių partnerysčių veikimą, daugiausia dėmesio skiriant konkrečioms ir einamiesiems klausimams, remiantis bendrais interesais ir vertybėmis.

Glaudžios konsultacijos ir bendradarbiavimas su **JAV** tebėra mūsų požiūrio svarbiausias aspektas bendro intereso srityse, pavyzdžiui, Vakarų Balkanuose, pietinėse kaimyninėse šalyse ir Azijos bei Ramiojo vandenyno regione, taip pat sprendžiant pasaulinės reikšmės klausimus, pavyzdžiui, kovos su terorizmu, klimato kaitos, tarptautinio vystymosi ir masinio naikinimo ginklų neplatinto klausimus.

¹⁰³ Strateginiai partneriai yra Brazilija, Kanada, Kinija, Indija, Japonija, Korėjos Respublika, Meksika, Rusija, Pietų Afrika, JAV.

Kadangi **Rusija** yra ir strateginė partnerė, ir kaimynė, **tebėra svarbus jos bendradarbiavimas su Europa regioniniais ir pasaulinės reikšmės užsienio politikos klausimais**. Bendradarbiavimas su Rusija ypač svarbus sprendžiant užsitęsčius konfliktus mūsų bendroje kaimynystėje, taip pat tarptautiniu mastu reaguojant kitais klausimais, susijusiais su Iranu, Sirija arba Artimųjų Rytų taikos procesu. ES taip pat toliau įtrauks Rusiją į veiklą remdamasi Partneryste siekiant modernizavimo ir Šiaurės dimensija.

Toliau bus skiriama daug dėmesio bendradarbiavimo su **Kinija** ir **Indija** stiprinimui ir plėtimui, ypač sprendžiant pasaulinės reikšmės ir regionines problemas, įskaitant saugumo klausimus, pavyzdžiui, kovos su piratavimu, kovos su terorizmu ir kibernetinio saugumo klausimus.

ES taip pat toliau stiprins bendradarbiavimą su partneriais Brazilijoje, Pietų Afrikoje, Japonijoje ir Pietų Korėjoje.

Vienas iš svarbiausių prioritetų, kuriam ES skirs daug pastangų ir dėmesio, toliau bus E3+3 derybos dėl **Irano branduolinės programos**, kuriomis siekiama išsklaidyti tarptautinės bendruomenės nerimą dėl to, ar ši programa tikrai yra išimtinai taikaus pobūdžio. Vyriausioji įgaliotinė, veikdama E3+3 grupės vardu, toliau aktyviai dalyvaus šioje veikloje remdamasi Stambule, Bagdade ir Maskvoje įvykusių susitikimų rezultatais.

Pasaulinės reikšmės problemoms, susijusioms, pavyzdžiui, su klimato kaita, energetika, terorizmu ir tarptautiniu nusikalstamumu, piratavimu, masinio naikinimo ginklų platinimu ir grėsmėmis kibernetiniam saugumui, taip pat bus skiriama daug dėmesio ES išorės santykių darbotvarkėje.

ES dės pastangas, kad įgyvendintų komunikatą „*Nauja ES veiklos žmogaus teisių ir demokratijos srityje kryptis*“, kuriame išdėstyta vizija, kaip ES ir jos valstybės narės per artimiausius metus plės, gilins ir racionalizuos **žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo ir apsaugos** veiklą. ES taip pat ir toliau atidžiai stebės žmogaus teisių padėtį šalyse partnerėse ir teiks paramą taikydama ES priemones ir politiką, be kita ko, požiūrį „parama už pažangą“ šalyse, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika.

ES strategine programa **žmogaus teisių ir demokratijos srityje** dar ilgai bus remiamasi vykdant šios srities ES veiksmus. Paskyrus ES specialųjį įgaliotinį žmogaus teisių klausimais (pirmasis teminis ES specialusis įgaliotinis) bus padidintas ES žmogaus teisių politikos veiksmingumas ir matomumas. Vykdydama šią veiklą ES glaudžiai bendradarbiaus su partneriais, žmogaus teisių ir demokratijos srityje veikiančiuose daugiašaliuose forumuose ir tarptautinėse organizacijose.

ES toliau skirs daug dėmesio įvykių raidai **Afganistane ir Pakistane**. Numatomi ten esančių tarptautinių karinių pajėgų pakeitimai bus svarbūs EUPOL Afghanistan ir platesniam mūsų bendradarbiavimui. Afganistano atveju daugiausia dėmesio bus skiriama valdymui, viešosios tvarkos palaikymui ir teisinei valstybei, be kita ko EUPOL Afghanistan teikiant konsultacijas ir mokymą, iki 2014 m. Pakistano atveju ES stengsis plėtoti platesnius ryšius su šalies civiline vyriausybe ir demokratinėmis institucijomis įgyvendinant penkerių metų bendradarbiavimo planą.

Vienas iš prioritetų bus parama pastarojo meto teigiamiems pokyčiams **Birmoje (Mianmare)**. ES, kartu su tarptautiniais partneriais, visokeriopai rems šiuo metu vykstančią pereinimą prie demokratijos.

Aktyviau vykdydama veiksmus Azijoje, ES stiprins bendradarbiavimą su ASEAN pagal ES ir ASEAN ministrų susitikime Brunėje priimtą veiksmų planą.

Toliau bus skiriama daug dėmesio strateginių santykių su **Afrika** stiprinimui remiantis bendra Afrikos ir ES strategija. Itin daug svarbos bus teikiama ES santykių su Afrikos Sąjunga plėtojimui, be kita ko toliau sprendžiant taikos ir saugumo klausimus Afrikoje į pietus nuo Sacharos, įskaitant ginklų neplatinto ir nusiginklavimo klausimus.

Svarbus vyriausiosios įgaliotinės ir EIVT darbotvarkės punktas ir toliau bus santykių su **Somalia pusiasalio** šalimis (Džibučiu, Eritrėja, Etiopija, Kenija, Somaliu, Sudanu ir Uganda) plėtojimas ir teigiamų pokyčių rėmimas, atsižvelgiant į 2011 m. lapkričio mėn. strategiją. Svarbi šios veiklos dalis yra Somalio ir Somalio pusiasalio šalių teismo ir jūrų sektorių stiprinimas įgyvendinant civilinę BSGP misiją, kurioje taip pat bus naudojamos karinės praktinės žinios. Taip pat ES dėmesys ir toliau bus sutelktas į **Somalį** ir kovą su piratavimu (EUNAVFOR Atalanta), taip pat į paramos Somalio saugumo sektoriui stiprinimą (EUTM Somalia).

ES yra įsipareigojusi remti naują nepriklausomą **Pietų Sudano** valstybę padedant jai įveikti rimtus sunkumus ir įtvirtinti savo valstybingumą. Kartu ES stiprins savo santykius su Sudano Vyriausybe (Chartume). Jos tikslas yra remti dviejų taikių valstybių sambūvį ir ekonominę vystymąsi. Bus toliau dedamos pastangos siekiant rasti įtraukų ir visa apimančių politinių Darfūro problemos sprendimą.

Vienas iš prioritetų taip pat bus ES strategijos saugumo ir vystymosi **Sahelio** regione srityje įgyvendinimas. Nerimą kelia didėjantis nestabilumas Malyje ir platesniame regione, įskaitant Nigeriją. Galėtų būti pradėti vykdyti ES civiliniai BSGP veiksmai, kuriais bus teikiama parama geresniam saugumo srities koordinavimui, mokymui ir gebėjimų stiprinimui, pirmiausia Nigeryje. ES toliau dalyvaus ieškodama ilgalaikio Bisau Gvinėjos problemų (pastarasis perversmas) sprendimo, taip pat Zimbabvės ir kitų šalių, kurių stabilumui kyla grėsmė, problemų sprendimo. Prioritetais bus laikomi rinkimų procesai ir pagarba žmogaus teisėms bei žmogaus teisių institucijų stiprinimas.

ES toliau dės pastangas remti taiką ir demokratiją **Didžiųjų Ežerų Regione**. ES dirbs su Afrikos ir tarptautiniais partneriais regione, kad užtikrintų visapusišką tarpusavy susijusių regiono problemų sprendimą. Įvykiai šiame regione bus įdėmiai stebimi.

Labai svarbūs yra santykiai su **Lotynų Amerikos** šalimis rengiantis ES ir LAKR aukščiausiojo lygio susitikimui, kurį numatoma surengti 2013 m. pradžioje Čilėje. 2013 m. aukščiausiojo lygio susitikime bus siekiama toliau stiprinti ES ir LAKR santykius.

Bus imamasi tolesnių veiksmų kovojant su **pasaulinėmis ir transregioninėmis grėsmėmis**, pavyzdžiui, piratavimu (ir kitomis grėsmėmis laivybos saugumui), terorizmu, grėsmėmis kibernetiniam saugumui ir kitomis naujomis pasaulinėmis grėsmėmis. ES stiprina kovą su organizuotu nusikalstamumu įgyvendindama 2011–13 m. ES kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu politikos ciklą ir vykdydama atitinkamus išorės veiksmus, tokiu būdu stiprindama vidaus ir išorės saugumo sąsajas.

Vykdamas visus ES išorės veiksmus bus integruojami **konfliktų prevencijos ir taikos kūrimo klausimai**, toliau stiprinant ir integruojant Sąjungos krizių prevencijos gebėjimus, visų pirma išankstinio įspėjimo ir ankstyvų veiksmų srityse. Atsižvelgiant į 2011 m. birželio mėn. Tarybos išvadą dėl konfliktų prevencijos bus imtasi veiklos ES tarpininkavimo gebėjimams stiprinti, nes tai yra veiksminga ir ekonomiškai efektyvi priemonė, kuria reikia naudotis visais konfliktų ciklo etapais.

Remdamasi 2011 m. gruodžio mėn. BSGP išvadomis, ES ketina vėl sutelkti dėmesį į **BSGP misijų ir operacijų** potencialą. Dėmesys toliau bus skiriamas ir karinių, ir civilinių pajėgumų stiprinimui. Šioje srityje vienas iš prioritetų tebėra ES greitojo reagavimo pajėgumų stiprinimas. Bus tęsiamas ekonomiškai efektyvių ir veiksmingų rūšių bendradarbiavimas, pavyzdžiui, pajėgumų sutelkimas ir dalijimasis jais. Tęsimas darbas siekiant žymiai pagerinti ES veiklos efektyvumą planuojant ir vykdamas BSGP misijas ir karines operacijas, *inter alia*, geriau integruojant civilinius ir karinius aspektus, ir siekiant sudaryti galimybes užtikrinti ankstyvesnę ir veiksmingesnę išankstinį planavimą. Vyriausioji įgaliotinė inicijavo ES krizių valdymo procedūrą, kurios galioja nuo 2003 m., peržiūrą.

I PRIEDAS: BUSP biudžetas. Isipareigojimai 2011 m.

19.030101 Stebėsenos misija Gruzijoje	€
2011/452/BUSP EUMM Georgia	23 900 000,00
tarpinė suma	23 900 000,00
19.030102 EULEX Kosovo	
2010/619/BUSP EULEX Kosovo	87 323 600,00
2011/687/BUSP EULEX Kosovo	0,00
2011/752/BUSP EULEX Kosovo	72 800 000,00
tarpinė suma	160 123 600,00
19.030103 EUPOL Afghanistan	
2011/298/BUSP EUPOL Afghanistan	0,00
2011/473/BUSP EUPOL Afghanistan	60 500 000,00
tarpinė suma	60 500 000,00
19.030104 Kitos krizių valdymo priemonės ir operacijos	
2010/755/BUSP EUPM Bosnia and Herzegovina	1 300 000,00
2010/755/BUSP EUPM Bosnia and Herzegovina	7 629 324,00
2010/312/BUSP EUBAM Rafah	1 400 000,00
2011/170/BUSP EUJUST LEX IRAQ	250 000,00
2011/380/BUSP EUJUST LEX IRAQ	27 250 000,00
2011/537/BUSP EUPOL DR Congo	7 150 000,00
2011/538/BUSP EUSEC DR Congo	13 600 000,00
2011/781/BUSP EUPM Bosnia and Herzegovina	5 250 000,00
2011/858/BUSP EUPOL COPPS	4 750 000,00
2011/857/BUSP EUBAM RAFAH	970 000,00
tarpinė suma	69 549 324,00

19.0302 Ginklų neplatınimas ir nusiginklavimas

2010/799/BUSP Pasitikėjimo stiprinimo procesas – zona be masinio naikinimo ginklų – masinio naikinimo ginklų neplatınimo konsorciūmas	347 700,00
2011/428/BUSP parama Jungtinių Tautų Nusiginklavimo reikalų biuro veiklai siekiant įgyvendinti JT veiksmų programą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų	2 150 000,00
tarpinė suma	2 497 700,00

0,00**19.0304 Neatidėliotinos priemonės****19.0305 Parengiamosios ir tolesnės priemonės**

Teisinės paslaugos	12 800,00
Išorės auditas (5 audito užsakymai)	119 316,00
Parengiamosioms priemonėms skirta įranga	74,00
tarpinė suma	132 190,00

19.0306 Europos Sąjungos specialieji įgaliotiniai

2011/119/BUSP ES specialusis įgaliotinis Kosove	0,00
2011/203/BUSP ES specialusis įgaliotinis krizės Gruzijoje klausimais	304 000,00
2011/270/BUSP ES specialusis įgaliotinis Kosove	690 000,00
2011/424/BUSP ES specialusis įgaliotinis pietinėms Viduržemio jūros regiono šalims	855 000,00
2011/425/BUSP ES specialusis įgaliotinis Vidurinėje Azijoje	924 850,00
2011/426/BUSP ES specialusis įgaliotinis Bosnijoje ir Hercegovinoje	3 740 000,00
2011/427/BUSP ES specialusis įgaliotinis Afganistane	3 560 000,00
2011/478/BUSP ES specialusis įgaliotinis Kosove	0,00
2011/499/BUSP ES specialusis įgaliotinis Sudano Respublikoje ir Pietų Sudano Respublikoje	955 000,00
2011/518/BUSP ES specialusis įgaliotinis Pietų Kaukaze ir krizės Gruzijoje klausimais	1 758 000,00
2011/621/BUSP ES specialusis įgaliotinis Afrikos Sąjungoje	715 000,00
2011/691/BUSP ES specialusis įgaliotinis Kosove	770 000,00
2011/819/BUSP ES specialusis įgaliotinis Somalio pusiasalyje	670 000,00
tarpinė suma	14 941 850,00

Viso €331 644 664,00

II PRIEDAS

2011 m. priimtų sprendimų dėl sankcijų apžvalga ¹⁰⁴

Afganistanas / Talibanas

Tarybos sprendimas 2011/486/BUSP (OL L 199, 2011 8 2, p. 57) ¹⁰⁵

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/639/BUSP (OL L 257, 2011 10 1, p. 24)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/698/BUSP (OL L 276, 2011 10 21, p. 47)

Baltarusija

Tarybos sprendimas 2011/69/BUSP (OL L 28, 2011 2 2, p. 40)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/174/BUSP (OL L 76, 2011 3 22, p. 72)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/301/BUSP (OL L 136, 2011 5 24, p. 87)

Tarybos sprendimas 2011/357/BUSP (OL L 161, 2011 6 21, p. 25)

Tarybos sprendimas 2011/666/BUSP (OL L 265, 2011 10 11, p. 17)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/847/BUSP (OL L 335, 2011 12 17, p. 81)

Bosnija ir Hercegovina

Tarybos sprendimas 2011/173/BUSP (OL L 76, 2011 3 22, p. 68)

¹⁰⁴ Sąraše nurodyti tik BUSP sprendimai, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės. Siekiant įgyvendinti priemones, kurioms taikoma Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, taip pat būtina parengti atitinkamai Tarybos reglamentą ar Tarybos įgyvendinimo reglamentą.

¹⁰⁵ Šis sprendimas taip pat susijęs su teroristų grupėmis / Al Kaida.

Kongo Demokratinė Respublika

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/699/BUSP (OL L 276, 2011 10 21, p. 50)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/848/BUSP (OL L 335, 2011 12 17, p. 83)

Dramblio Kaulo Krantas

Tarybos sprendimas 2011/17/BUSP (OL L 11, 2011 1 15, p. 31)

Tarybos sprendimas 2011/18/BUSP (OL L 11, 2011 1 15, p. 36)

Tarybos sprendimas 2011/71/BUSP (OL L 28, 2011 2 2, p. 60)

Tarybos sprendimas 2011/221/BUSP (OL L 93, 2011 4 7, p. 20)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/230/BUSP (OL L 97, 2011 4 12, p. 46)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/261/BUSP (OL L 111, 2011 4 30, p. 17)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/376/BUSP (OL L 168, 2011 6 28, p. 11)

Tarybos sprendimas 2011/412/BUSP (OL L 183, 2011 7 13, p. 27)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/627/BUSP (OL L 247, 2011 9 24, p. 15)

Egiptas

Tarybos sprendimas 2011/172/BUSP (OL L 76, 2011 3 22, p. 63)

Gvinėjos Respublika (Konakris)

Tarybos sprendimas 2011/169/BUSP (OL L 76, 2011 3 8, p. 59)

Tarybos sprendimas 2011/706/BUSP (OL L 281, 2011 10 28, p. 28)

Tarptautinis baudžiamasis tribunolas buvusiajai Jugoslavijai (TBTBJ)

Tarybos sprendimas 2011/146/BUSP (OL L 61, 2011 3 8, p. 21)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/421/BUSP (OL L 188, 2011 7 19, p. 12)

Tarybos sprendimas 2011/705/BUSP (OL L 281, 2011 10 28, p. 27)

Iranas (masinio naikinimo ginklų režimas)

Tarybos sprendimas 2011/299/BUSP (OL L 136, 2011 5 24, p. 65)

Tarybos sprendimas 2011/783/BUSP (OL L 319, 2011 12 2, p. 71)

Iranas (žmogaus teisių režimas)

Tarybos sprendimas 2011/235/BUSP (OL L 100, 2011 4 14, p. 51)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/670/BUSP (OL L 267, 2011 10 12, p. 13)

Irakas

Tarybos sprendimas 2011/100/BUSP (OL L 41, 2011 2 15, p. 9)

Šiaurės Korėja (Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika)

Tarybos sprendimas 2011/860/BUSP (OL L 338, 2011 12 21, p. 56)

Libija

Tarybos sprendimas 2011/137/BUSP (OL L 58, 2011 3 3, p. 53)

Tarybos sprendimas 2011/178/BUSP (OL L 78, 2011 3 24, p. 24)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/300/BUSP (OL L 136, 2011 5 24, p. 85)

Tarybos sprendimas 2011/332/BUSP (OL L 149, 2011 6 8, p. 10)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/345/BUSP (OL L 159, 2011 6 17, p. 93)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/500/BUSP (OL L 206, 2011 8 11, p. 53)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/521/BUSP (OL L 227, 2011 9 2, p. 15)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/543/BUSP (OL L 241, 2011 9 17, p. 30)

Tarybos sprendimas 2011/625/BUSP (OL L 246, 2011 9 23, p. 30)

Tarybos sprendimas 2011/729/BUSP (OL L 293, 2011 11 11, p. 35)

Tarybos sprendimas 2011/867/BUSP (OL L 341, 2011 12 22, p. 56)

Moldova

Tarybos sprendimas 2011/171/BUSP (OL L 76, 2011 3 22, p. 62)

Tarybos sprendimas 2011/641/BUSP (OL L 254, 2011 9 30, p. 18)

Birma / Myanmaras

Tarybos sprendimas 2011/239/BUSP (OL L 101, 2011 4 15, p. 24)

Tarybos sprendimas 2011/504/BUSP (OL L 212, 2011 8 18, p. 1)

Tarybos sprendimas 2011/859/BUSP (OL L 338, 2011 12 21, p. 55)

Somalis

Tarybos sprendimas 2011/635/BUSP (OL L 249, 2011 9 27, p. 12)

Pietų Sudanas / Sudanas

Tarybos sprendimas 2011/423/BUSP (OL L 188, 2011 7 19, p. 20)

Sirija

Tarybos sprendimas 2011/273/BUSP (OL L 121, 2011 5 10, p. 11)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/302/BUSP (OL L 136, 2011 5 24, p. 91)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/367/BUSP (OL L 164, 2011 6 24, p. 14)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/488/BUSP (OL L 199, 2011 8 2, p. 74)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/515/BUSP (OL L 218, 2011 8 24, p. 20)

Tarybos sprendimas 2011/522/BUSP (OL L 228, 2011 3 9, p. 16)

Tarybos sprendimas 2011/628/BUSP (OL L 247, 2011 9 24, p. 17)

Tarybos sprendimas 2011/684/BUSP (OL L 269, 2011 10 14, p. 33)

Tarybos sprendimas 2011/735/BUSP (OL L 296, 2011 11 15, p. 53)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/736/BUSP (OL L 296, 2011 11 15, p. 55)

Tarybos sprendimas 2011/782/BUSP (OL L 319, 2011 12 2, p. 56)

Teroristų grupės / Al Kaida

Tarybos sprendimas 2011/487/BUSP (OL L 199, 2011 8 2, p. 73) ¹⁰⁶

¹⁰⁶ Šis sprendimas taip pat susijęs su Afganistanu / Talibanu.

Bendroji pozicija 2001/931/BUSP

Tarybos sprendimas 2011/70/BUSP (OL L 28, 2011 2 2, p. 57)

Tarybos sprendimas 2011/430/BUSP (OL L 188, 2011 7 19, p. 47)

Tarybos sprendimas 2011/701/BUSP (OL L 277, 2011 10 22, p. 18)

Tarybos sprendimas 2011/872/BUSP (OL L 343, 2011 12 23, p. 54)

Tunisas

Tarybos sprendimas 2011/72/BUSP (OL L 28, 2011 2 2, p. 62)

Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2011/79/BUSP (OL L 31, 2011 2 5, p. 40)

Zimbabvė

Tarybos sprendimas 2011/101/BUSP (OL L 42, 2011 2 16, p. 6)

III PRIEDAS
Deklaracijos ir pareiškimai 2011 m.

2011 m. buvo paskelbti iš viso **593** pareiškimai ir deklaratijos; jie skirstomi į keturias kategorijas:

- **vyriausiosios įgaliosinės deklaracijos ES vardu:** jose atspindima oficiali ES pozicija, jos skelbiamos pagal vyriausiosios įgaliosinės įgaliojimus iš pradžių pasikonsultavus su valstybėmis narėmis. Jeigu oficialios pozicijos nėra, dėl šių deklaracijų Taryboje susitarė valstybės narės. Gali prisijungti trečiosios šalys, jeigu jų paprašoma tai padaryti.
- **Vyriausiosios įgaliosinės pareiškimai:** jais nedelsiant reaguojama į įvykius, į kuriuos būtina greitai reaguoti, kai reagavimo turinys nėra kontroversiškas arba atitinka sutartą poziciją. Šie pareiškimai skelbiami pagal vyriausiosios įgaliosinės įgaliojimus, nesikonsultavus su valstybėmis narėmis. Trečiosios šalys negali prie jų prisijungti.
- **Vyriausiosios įgaliosinės atstovo spaudai pareiškimai:** jie skelbiami tais atvejais, kai asmeninis vyriausiosios įgaliosinės dalyvavimas nėra būtinas. Gali būti paskelbti labai greitai.
- **ES pareiškimai vietoje:** skelbiami konkrečiu vietoje / regiono klausimu. Bendru susitarimu dėl teksto rūpinasi ES misijų vadovai.

Deklaracijų / pareiškimų skaičius **pagal kategorijas:**

Kategorija	2011
vyriausiosios įgaliosinės deklaracijos ES vardu	86
vyriausiosios įgaliosinės pareiškimai	328
atstovo spaudai pareiškimai	128
pareiškimai vietoje	51
Viso	593

Deklaracijos / pareiškimai pagal **geografinį regioną**.

Regionas	2011
Afrika	18%
Azija	11%
Rytų Europa / Vakarų Balkanai	18%
Lotynų Amerika	3%
Šiaurės Afrika	22%
Artimieji Rytai / Persijos įlanka	20%
Daugiašaliai	5%
Šiaurės Amerika	3%

Pagal **dalyką / teminius klausimus**:

Dalykas	2011
Žmogaus teisės	132
Rinkimai / reformos	84
Konfliktas / stabilizavimo procesas	158
Su saugumu susiję incidentai	82
Sveikinimai / užuojautos	25
Ginklų neplatinimas	3
Kita (aukšto lygio susitikimų rezultatai / ribojamosios priemonės ir t. t.)	109
Viso	593

Be to, vyriausioji įgaliotinė tam tikrais klausimais skelbia **bendrus pareiškimus** su Europos Vadovų Tarybos pirmininku, Europos Komisijos pirmininku ar kitais Komisijos nariais. 2011 m. iš viso buvo padaryti 36 bendri pareiškimai.

su pirmininkais H. Van Rompuy / J. M. Barroso	4
su Komisijos nariu Š. Fule	23
su Komisijos nariu A. Piebalgs	7
su Komisijos nare V. Reding	2
Viso	36

Su visomis deklaracijomis ir pareiškimais galima susipažinti šiose interneto svetainėse:

Europos išorės veiksmų tarnyba http://eeas.europa.eu/media/index_en.htm
 Europos Vadovų Taryba <http://consilium.europa.eu/press?lang=en>
 Spaudos tarnyba (naujausios žinios) http://europa.eu/newsroom/index_en.htm

IV PRIEDAS: Vyriausiosios įgaliotinės / Pirmininko pavaduotojos C. Ashton dalyvavimas Europos Parlamente – 2011 m.

Date	Meeting	Subject	HR/VP Ashton presence	Remarks
18/1	EP Election Observation Group, Strasbourg	EU EOMs planning	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
19/1	Plenary, Strasbourg	Freedom of religion/Christians;	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
19/1	Plenary, Strasbourg	Belarus	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
19/1	Plenary, Strasbourg	Sahel region	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
2/2	Mini-Plenary, Brussels	Situation in Tunisia and Egypt	HR/VP Ashton	Cssr Barnier took part of the Sudan debate on behalf of HR/VP
2/2	Mini-Plenary, Brussels	South Sudan referendum	HR/VP Ashton	Cssr Barnier took part of the Sudan debate on behalf of HR/VP
2/3	EP Conference of Presidents (in camera), Brussels	Update on the situation in North Africa	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
9/3	Plenary, Strasbourg	Southern Neighbourhood, and Libya in particular, including humanitarian aspects	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
9/3	Plenary, Strasbourg	EU's approach towards Iran	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
9/3	Plenary, Strasbourg	16th session of the Human Rights Council (Geneva,28/2-25/3)	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
9/3	Plenary, Strasbourg	State of play of the peace process for the Middle East	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
22/3	AFET, Brussels	Exchange of views (incl. FAC debrief)	HR/VP Ashton	SG Vimont present

11/5	Plenary, Strasbourg	Joint debate: - Statement on main aspects and basic choices of CFSP and CSDP (art. 36 TEU) - Situation in Syria, in Camp Ashraf, and the situation of the Coptic Christian community of Egypt - Annual report from the Council CFSP - Development of CSDP following the entry into force of the Lisbon Treaty - EU as global actor: its role in multilateral organisations report	HR/VP Ashton	SG Vimont and DSG Popowski present
5/7	EP Special Committee (under 2002 IIA), Strasbourg (closed meeting)		HR/VP Ashton	Oral briefing; DSG Popowski present
5/7	EP President Buzek + Heads of the Delegations to Third States/Regions		HR/VP Ashton	DSG Popowski present
6/7	Plenary, Strasbourg	Situation in the Arab world and North Africa, Syria and Yemen	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
6/7	Plenary, Strasbourg	EU external policies in favour of Democratisation	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
6/7	Plenary, Strasbourg	Situation in Nagorno-Karabakh	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
6/7	Plenary, Strasbourg	Preparations for the Russian State Duma elections in December	HR/VP Ashton	DSG Popowski present

4/9	Warsaw	COFACC Conference of Foreign Affairs Committee Chairs	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
27/9	Plenary, Strasbourg	Ministerial week's activity at the UN General Assembly, in particular the Middle East peace process and North Africa	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
27/9	Plenary, Strasbourg	Eastern partnership summit (Warsaw, 29 September)	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
27/9	Plenary, Strasbourg	Sexual orientation and gender identity at the UN Human Rights Council	HR/VP Ashton	DSG Popowski present
27/9	Plenary, Strasbourg	Tensions between Turkey and the Republic of Cyprus	HR/VP Ashton	Commissioner Füle took most of the debate on behalf of the HR/VP
28/9	<i>Plenary, Strasbourg</i>	<i>State of the Union - Statement by EC President Barroso (in the presence of all Commissioners)</i>	<i>HR/VP Ashton present – not in a speaking capacity</i>	
12/10	Mini-Plenary, Brussels	Situation in Yemen, Bahrain, Syria and Egypt	HR/VP Ashton	
12/10	Mini-Plenary, Brussels	Current developments in Ukraine	HR/VP Ashton	
23/11	EUROLAT Parliamentary Assembly Executive Bureau, Brussels		HR/VP Ashton	

12/12	AFET, Strasbourg	Exchange of views	HR/VP Ashton	EEAS SG Vimont, COO O'Sullivan, DSG Popowski present
13/12	Plenary, Strasbourg	Joint debate on CSDP (Article 36 TEU) and Lisek report on the Impact of the financial crisis on the defence sector	HR/VP Ashton	EEAS SG Vimont, DSG Popowski, MD Marinaki present
13/12	Plenary, Strasbourg	Human rights	HR/VP Ashton	EEAS SG Vimont, DSG Popowski present
13/12	Plenary, Strasbourg	EU-Russia summit	HR/VP Ashton	EEAS SG Vimont, DSG Popowski present
13/12	Plenary, Strasbourg	Situation in Syria	HR/VP Ashton	EEAS SG Vimont, DSG Popowski present
14/12	<i>Plenary, Strasbourg</i>	<i>Sakharov Prize 2011 ceremony</i>	<i>HR/VP Ashton present – not in a speaking capacity</i>	
14/12	EP Special Committee (under 2002 IIA), Strasbourg (closed meeting)		HR/VP Ashton	

V PRIEDAS: EIVT valdybos narių, vykdomųjų direktorių, PSK pirmininko ir ES specialiųjų įgaliotinių dalyvavimas Europos Parlamente – 2011 m.

Date	Meeting	Subject	HR/VP Ashton + EEAS presence	Remarks
11/1	EP Maghreb Delegation	Situation in Algeria and Tunisia	MD Mingarelli	
19/1	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		DSG Popowski	
25/1	AFET enlarged bureau (in camera), Brussels	Various (incl. EEAS organigramme)	SG Vimont	
25/1	AFET, Brussels	Report on CFSP Annual report	DSG Popowski	
26/1	AFET, Brussels	Role of EUSRs under the Lisbon Treaty	DSG Popowski	
26/1	AFET, Brussels	Negotiations on EU-Russia Agreement	COO O'Sullivan	
27/1	BUDG, Brussels	EEAS building (debate)	COO O'Sullivan	
1/2	AFET (in camera), Brussels	FAC debriefing	SG Vimont	with Cšsr Füle on behalf of HR/VP
1/2	AFET (in camera), Brussels	Albania	MD Lajčák	
1/2	SURE (Special Committee on Policy Challenges and Budgetary Resources for a Sustainable EU after 2013), Brussels	Budgetary resources external relations	COO O'Sullivan	
7/2	BUDG, Brussels	EEAS building (debate and vote)	COO O'Sullivan	not asked to take the floor

7/2	AFET/DEVE, Brussels	Referendum – South Soudan	EUSR Marsden	
8/2	AFET / EP Maghreb Delegation, Brussels	Democratic awakening of Arab societies – lessons for the EU	MD Mingarelli	
9/2	AFET Working Group on the Western Balkans (in camera), Brussels	Albania, FYROM	MD Lajčák	
15/2	Plenary, Strasbourg	Albania	MD Lajčák (no active participation)	with Csr Füle on behalf of HR/VP
15/2	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Lajčák</i>	
15/2	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>	<i>Africa</i>	<i>MD Westcott</i>	
16/2	Plenary, Strasbourg	Situation in Egypt	SG Vimont (no active participation)	with Csr Füle on behalf of HR/VP
16+17/2	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>	<i>Tunisia/Egypt</i>	<i>SG Vimont, MD Mingarelli</i>	
28/2	AFET (in camera), Brussels	FAC debriefing	SG Vimont	with Csr Füle on behalf of HR/VP
28/2	SEDE, Brussels	Ongoing CSDP activities ((including debriefing on Informal FAC Defence in Budapest))	DSG Popowski	

1/3	LIBE, Brussels	North Africa, migration policy	SG Vimont	with Csr Malmström, Coreper Chair, Frontex Director
9/3	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
15/3	DROI, Brussels	Implications for EU Human Rights Policy of the events in the Arab World	DSG Popowski	
15/3	SEDE, Brussels	Situation in Libya: CSDP aspects	DSG Popowski	
16/3	AFET, Brussels	Annual CFSP report	DSG Popowski	did not take the floor
16/3	EP "monitoring group" (in camera), Brussels	Situation in the Southern Mediterranean	SG Vimont	
16/3	16th EU-Ukraine PCC in Brussels, Brussels	Ukraine	MD Lajcak	
17/3	EuroLat, Brussels	Situation on the various Association Agreements and Trade Agreements signed, or presently being negotiated, between the EU and the LAC	MD Leffler	
17/3	EP seminar on EU-China relations, Brussels	EU-China relations	MD Isticioaia-Budura	
22/3	AFET, Brussels	Bahrain	MD Mingarelli + Special Advisor Cooper	

24/3	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting)	EUSRs; EULEX Kosovo	PSC Chair Skoog	CivOpsCmdr Klompenhouwer also present
6/4	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Mingarelli</i>	
6+7/4	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Isticioaia-Budura</i>	
6/4	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski (tbc)</i>	
6/4	Plenary, Strasbourg	Situation in Syria, Bahrain and Yemen	MD Mingarelli (no active participation)	with HU Minister of state for foreign affairs Németh on behalf of HR/VP
11/4	LIBE/AFET/SEDE, Brussels	EEAS and the AFSJ related policies: the role of SitCen	SG Vimont	SitCen Director Salmi also present
12/4	AFET/DEVE/SEDE, Brussels	Situation in the Ivory Coast and developments in Sudan	MD Westcott	
12/4	AFET WG on Western Balkan (in camera), Brussels	Kosovo	EUSR Feith	
13/4	AFET, Brussels	Situation in the Western Balkans	MD Lajčák	
13/4	AFET (in camera), Brussels	FAC debriefing	DSG Schmid	With Csr Füle on behalf of the HR/VP

13/4	SEDE, Brussels	CSDP operation in Libya	DSG Popowski	
13/4	SEDE, Brussels	Exchange of views	MD Miozzo	
13/4	DEVE, Brussels	Hearing on the blurring of roles between humanitarian and military actors: state of play and perspectives	MD Miozzo	
13/4	EP Special Committee (under 2002 IIA) (closed meeting), Brussels	Access to sensitive information - EUFOR Libya	DSG Popowski	Took place in Council premises (JL). MEPs consulted the CMC.
19/4	EP "monitoring group" (in camera), Brussels	Situation in the Southern Neighbourhood	SG Vimont	
10+11/5	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>SG Vimont</i>	
10+11/5	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
11+12/5	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Leffler</i>	
11+12/5	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Lajčák</i>	
11/5	Delegation for relations with Canada, Strasbourg	EU relations with LAC and Canada and exchange of views on policy issues	MD Leffler	
11/5	Trilogue, Strasbourg	External financing instruments	MD Leffler	

12/5	Delegation for relations with the US, Strasbourg	Preparatory meeting for the 70 th EU-US IPM – exchange of views on EU relations	MD Leffler	
24/5	AFET, Brussels	Feedback on the visit to Jerusalem and the West Bank of the delegation for relations with the PLC	DSG Schmid	
25/5	AFET (in camera), Brussels	FAC debriefing (foreign affairs part)	SG Vimont	With C SSR Füle on behalf of the HR/VP
25/5	<i>PSC informal working lunch, Brussels</i>	<i>With Chairs of AFET (acting), SEDE, DROI and CSDP rapporteur Gualtieri</i>	<i>PSC Chair Skoog</i>	<i>(+ 27 PSC Ambassadors)</i>
26/5	SEDE, Brussels	FAC debriefing (defence part)	DSG Popowski	With BE MoD De Crem on behalf of HR/VP Ashton
25/5	DEVE coordinators (in camera), Brussels	FAC debriefing (development part)	DSG Popowski	With C SSR Piebalgs on behalf of HR/VP Ashton
30/5	Delegation for relations with the Mashreq countries, Brussels	Recent sanctions against Syria and the new border regime at Rafah crossing	MD Mingarelli	
30/5	Delegation for relations with the Palestinian Legislative Council, Brussels	Situation in the region	MD Mingarelli	
6/6	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Miozzo</i>	

7/6	Monitoring group on the situation in the Southern Mediterranean (in camera), Strasbourg	Current situation in Libya	MD Miozzo	
8/6	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Schmid</i>	
8/6	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Isticioaia-Budura</i>	
8/6	AFET Working Group on the Middle East, Strasbourg (in camera)	Exchange of views	DSG Schmid	
8/6	Delegation for relations with the People's Republic of China, Strasbourg	Exchange of views	MD Isticioaia-Budura	
15/6	AFET, Brussels	Hearing on the situation in Nagorno-Karabakh	MD Lajcak	
15/6	AFET, Brussels	Recommendation to the Council and Commission concerning the negotiations of the EU-Moldova Association Agreement	MD Lajcak	

15/6	AFET Monitoring Group on the situation in the Southern Mediterranean (in camera), Brussels	European Endowment for Democracy and the new task force on the Southern Mediterranean	SG Vimont	
15-16/6	13 th EU-Moldova PCC, Brussels	State of play of negotiations for an EU-Moldova Association Agreement and the launch of the DCFTA	MD Lajcak	
16/6	Delegation for relations with the Mercosur countries, Brussels	State of negotiations towards the EU-Mercosur Association Agreement	MD Leffler	
21/6	AFET+DEVE, Brussels	Situation in DR Congo and developments in Sudan/South Sudan	MD Westcott	

23/6	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting)	CSDP missions in the Palestinian Territories (EUPOL COPPS + EUBAM Rafah) and state of play of EUSRs	PSC Chair Skoog	CPCC HoD Deane also present
27/6	AFET (in camera), Brussels	FAC debriefing	SG Vimont	With Csr Füle on behalf of HR/VP Ashton
5+6/7	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Marinaki</i>	
5+6/7	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Mingarelli</i>	
5+6/7	<i>Informal meetings with MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
12/7	AFET, Brussels	The EU Foreign Policy towards the BRICS and other Emerging powers: objectives and strategies	MD Isticioaia-Budura	
13/7	Delegation for relations with India, Brussels	EU-India relations	MD Isticioaia-Budura	
13/7	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting), Brussels	EUPM BiH; EUMM Georgia	PSC Chair Skoog	Deputy CivOpsCmdr Janvier also present
31/8	AFET (in camera), Brussels	Exchange of views	HoD and EUSR BiH Sørensen	

31/8	AFET (in camera), Brussels	Exchange of views	EUSR for the Southern Mediterranean Region Léon	
8/9	Delegation for relations with the Mashreq countries, Brussels	Exchange of views	MD Mingarelli	
12/9	AFET, Strasbourg	Recommendations to the Council, the Commission and EEAS on the negotiations on EU-Ukraine AA	MD Lajcak	
12/9	AFET Jointly with SEDE and Maghreb delegation, Strasbourg	Exchange of views on the situation in Libya	MD Miozzo	
12/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Lajčák</i>	
12-13/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Miozzo</i>	
14/9	Plenary, Strasbourg	Situation in Lybia, Syria + State of play of the Middle East Peace Process	SG Vimont (no active participation)	with PL Europe Minister Dowgielewicz on behalf of HR/VP Ashton
14/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>SG Vimont</i>	

14/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>COO O'Sullivan</i>	
14/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski (tbc)</i>	
14/9	Working lunch, Strasbourg	On EEAS	Corporate Board (members SG Vimont, COO O'Sullivan and DSG Popowski) and the EP rapporteurs on EEAS (MEPs Brok, Gualtieri and Verhofstadt)	
20/9	<i>Visit by selected MEPs to the Situation Room in the EEAS</i>	<i>Briefing in the Situation Room</i>	<i>MD Miozzo</i>	<i>General Van Osch, CPCC Director Haber and CMPD Director Stevens also briefed</i>
21/9	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting), Brussels	Situation in Libya	PSC Chair Skoog	CMPD Director Stevens also present
22/9	Delegation for relations with the Mercosur, Brussels	Exchange of views on the state of the negotiations of the AA EU-MERCOSUR	MD Leffler	

27-28/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
28/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Schmid</i>	
28/9	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Leffler</i>	
3/10	DROI, Brussels	Exchange of views on the Annual Report and review of EU Human Rights policy	MD Marinaki	
3/10	SEDE, Brussels	Ongoing CSDP activities - Exchange of views ((including debriefing on Informal FAC Defence in Wroclaw))	DSG Popowski	
4/10	AFET Enlarged Bureau (in camera), Brussels	Debrief from UNGA ministerial week with focus on Middle East and Iran	DSG Schmid	
5/10	AFET Working Group on EU/UN relations (in camera), Brussels	Exchange of views	MD Marinaki	
11/10	INTA, Brussels	EU and China: Unbalanced Trade?	MD Isticioaia-Budura	

11/10	Delegation to the EU-Chile Joint Parliamentary Committee, Brussels	Exchange of views on the visit to Chile on 5-6/9	MD Leffler	
12/10	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting), Brussels	EUSR Horn of Africa and EU's strategic approach in the region	PSC Chair Skoog	CMPD Director Stevens and Acting Director Lester also present
19/10	AFET (in camera), Brussels	Exchange of views	HoD and EUSR BiH Quince	
15/11	Informal enlarged SEDE Bureau (in camera), Strasbourg	Informal exchange of views on CSDP (in preparation of the HR/VP debate on CSDP)	DSG Popowski	
15/11	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
15/11	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Leffler</i>	
16/11	Plenary, Strasbourg	EU-US Summit	MD Leffler (no active participation)	with Csr de Gucht on behalf of HR/VP Ashton
29/11	DROI, Brussels	Update on the Human Rights policy review and the establishment of EDD	DSG Popowski	

29/11	SEDE jointly with AFET, Brussels	Peace and security architecture in Africa – Exchange of views	MD Westcott	
6/12	AFET enlarged bureau (in camera), Brussels	Exchange of views on the Multiannual Financial Framework 2014-2020	COO O’Sullivan	
7/12	Joint consultation meeting (regular meeting on CFSP budget under IIA 2006) (closed meeting), Brussels	on EULEX Kosovo	PSC Chair Skoog	
12-13/12	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>SG Vimont</i>	
12-13/12	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>COO O’Sullivan</i>	
12-14/12	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>DSG Popowski</i>	
12-14/12	<i>Informal meetings with selected MEPs, Strasbourg</i>		<i>MD Marinaki</i>	

PM: Members of the Corporate Board and Managing Directors also meet informally with selected MEPs on a continuous basis in Brussels.